

**UCHWAŁA NR XVI/104/2019
RADY GMINY LIPIE**

z dnia 20 grudnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.)

**Rada Gminy Lipie,
uchwała, co następuje:**

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr III/21/2018 Rady Gminy Lipie z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok oraz uchwała nr III/22/2018 Rady Gminy Lipie z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady
Gminy Lipie

Zbigniew Bystrzykowski

Załącznik do uchwały Nr XVI/104/2019

Rady Gminy Lipie

z dnia 20 grudnia 2019 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2020
w Gminie Lipie**

Lipie, grudzień 2019

1. Wstęp

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów tego zjawiska oraz społecznych i ekonomicznych kosztów. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, takich jak: zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie a także jest jednym z czynników silnie obniżających stan zdrowotności społeczeństwa. Problemy zdrowotne nie wynikają wyłącznie z uzależnienia od alkoholu, ale powstają także wśród osób nieuzależnionych, które sytuacyjnie lub okresowo nadużywają alkoholu.

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art.4¹ ust.1 i 2 w/w ustawy, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Zgodnie z art.10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. W zakresie narkomanii zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lipie jest finansowany ze środków pozyskanych przez Gminę z pobieranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, uwzględnia zadania przewidziane w Narodowym Programie Zdrowia.

Skuteczna realizacja tego programu opiera się na działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z poniżej wymienionymi instytucjami:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzyniechach,
- 4) Samorząd gminny,
- 5) Komisariat Policji w Krzepicach,
- 6) Placówki Oświaty,
- 7) Placówki Służby Zdrowia,
- 8) Organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na terenie gminy Lipie.

2. Podstawy prawne programu

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 z dnia 4 sierpnia 2016 r.,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

3. Diagnoza sytuacyjna dotycząca problemów alkoholowych w Gminie Lipie

Bardzo ważne w planowaniu i realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych jest dokładne rozpoznawanie problemów na terenie gminy, zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego uzależnieniem.

Analiza wartości sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2016-2018 w gminie Lipie pokazuje wzrost w zakresie poziomu jego konsumpcji. Dotyczy to w szczególności alkoholu niskoprocentowego oraz piwa (2016r. – 1 399 927,66 zł, 2017 r. – 1 312 094,13 zł, 2018r. – 1 514 751,88 zł). Nieznacznie wzrasta również wartość sprzedaży alkoholu powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) (2016r. 1 408 13,19 zł, 2017 r. – 1 515 57,79 zł, 2018r. – 1 432 11,12 zł), a także alkoholu powyżej 18% (2016r. – 1 330 694,91 zł, 2017r. – 1 417 425,53 zł, 2018r. – 1 498 011,85 zł).

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Lipie

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
do 4,5% oraz piwa	1 399 927,66 zł	1 312 094,13 zł	1 514 751,88 zł
powyżej 4,5% do 18%	140 813,19 zł	151 557,79 zł	143 211,12 zł
powyżej 18%	1 330 694,91 zł	1 417 425,53 zł	1 498 011,85 zł
Razem	2 871 435,76 zł	2 881 077,45 zł	3 155 974,85 zł

Liczba mieszkańców w Gminie Lipie na dzień 31.10.2019 r. wynosiła 6291.

Ewidencja gminy Lipie obejmuje 388 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Na tę liczbę składa 17 punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Rada Gminy dnia 6 lipca 2018 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych gminy podjęła dwie uchwały:

1. Uchwała Nr XLIVII/ 356/2018 w sprawie określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Lipie.

W uchwale tej dokonano rozbicia na poszczególne rodzaje napojów alkoholowych. W sumie maksymalną liczbą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży określono na 75 zezwoleń. Maksymalną liczbą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży określono na 9 zezwoleń.

2. Uchwała Nr XLIVII/ 357/2018 w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Lipie. W uchwale tej wskazano, że „miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 30 mb od: szkół, przedszkoli, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz obiektów kultu religijnego. Odległość ta mierzona będzie najkrótszą drogą dojścia ciągiem dróg publicznych od drzwi wejściowych punktu sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych do drzwi wejściowych obiektu chronionego.

W roku 2018 w 12 roboczych posiedzeniach **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** rozpatrzyła 14 nowych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego.

W przypadku 3 osób kontynuowano procedurę z roku 2017. Z kolei 9 wniosków z opinią GKRPA zostało przekazanych do Poradni Lekarsko-Psychologicznej w Kłobucku celem badania i sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Następnie wraz z wydawaną opinią 5 wniosków przekazano do Sądu Rejonowego w Częstochowie, natomiast 8 osób podjęło dobrowolnie terapię w Ośrodku Leczenia Odwykowego w Parzymiechach i w Poradni Uzależnienia w Kłobucku lub Częstochowie.

Wydano 11 postanowień na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% oraz powyżej 18%.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi. Większe ryzyko niesie za sobą tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej).

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Lipie, realizuje Zespół Interdyscyplinarny, składający się z 10 członków.

W 2018 r. wpłynęło 26 Niebieskich Kart. Prowadzono procedurę Niebieskiej Karty wobec 18 rodzin założonych przez Komisariat Policji. W 25 przypadkach osobami doznającymi przemocy były kobiety, zaś w jednym przypadku osobą doznającą przemocy był mężczyzna.

W związku z prowadzoną w rodzinie procedurą „Niebieskie karty” odbyły się 4 posiedzenia Zespołu, posiedzenia grup roboczych odbywały się według potrzeb. Celem tych spotkań było rozwiązywanie występujących w powyższych rodzinach problemów, takich jak: przemoc fizyczna oraz psychiczna, nadużywanie alkoholu, czy inne konflikty rodzinne.

Z danych **Komisariatu Policji w Krzepicach** wynika, że w okresie od stycznia 2018 roku do grudnia 2018 roku prowadzono:

- 4 postępowania dotyczące znęcania się nad rodziną,
- 5 postępowania przygotowawczy w sprawie prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwości,
- ujawniono ok. 30 wykroczeń z czego na 30% osób nałożono grzywny za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym,
- Ujawniono ok. 40 naruszeń porządku publicznego z czego na 30 % osób nałożono grzywnę,
- realizowano 11 działań profilaktycznych w szkołach i przedszkolach.

Z wywiadu przeprowadzonego z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i dzielnicowym wynika, że znaczna część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu.

Znacząca część działań podejmowanych w ramach Gminnego programu to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci uczęszczające do szkół, dla których Gmina Lipie jest

organem prowadzącym. Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe. Każda placówka oświatowa na terenie gminy realizuje własny program profilaktyczny.

4. Problemy alkoholowe – wyniki przeprowadzonego badania w 2019 r.

W 2019 na zlecenie Gminy Lipie przeprowadzono pierwsze, na tak dużą skalę, badanie rozmiaru problemów społecznych na terenie Gminy Lipie. Badano zagadnienia związane z alkoholem, narkotykami, papierosami, zjawiskami przemocy oraz działaniami Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

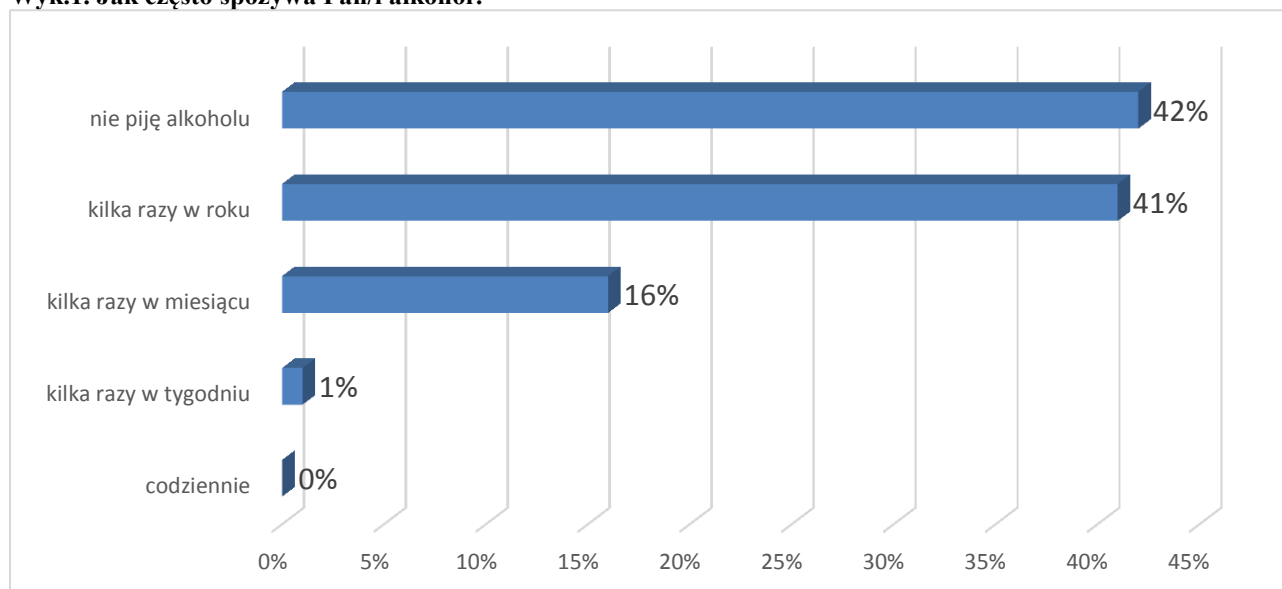
Aby zapewnić reprezentatywność badanej populacji zbadano 100 dorosłych mieszkańców, w tym 63% kobiet oraz 37% mężczyzn oraz 142 dzieci i młodzieży z klas od IV do VIII Szkół Podstawowych zamieszkujących i uczęszczających do Szkół Podstawowych na terenie Gminy Lipie a także wśród 17 sprzedawców napojów alkoholowych.

Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy Lipie

Pierwszym, diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Lipie był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

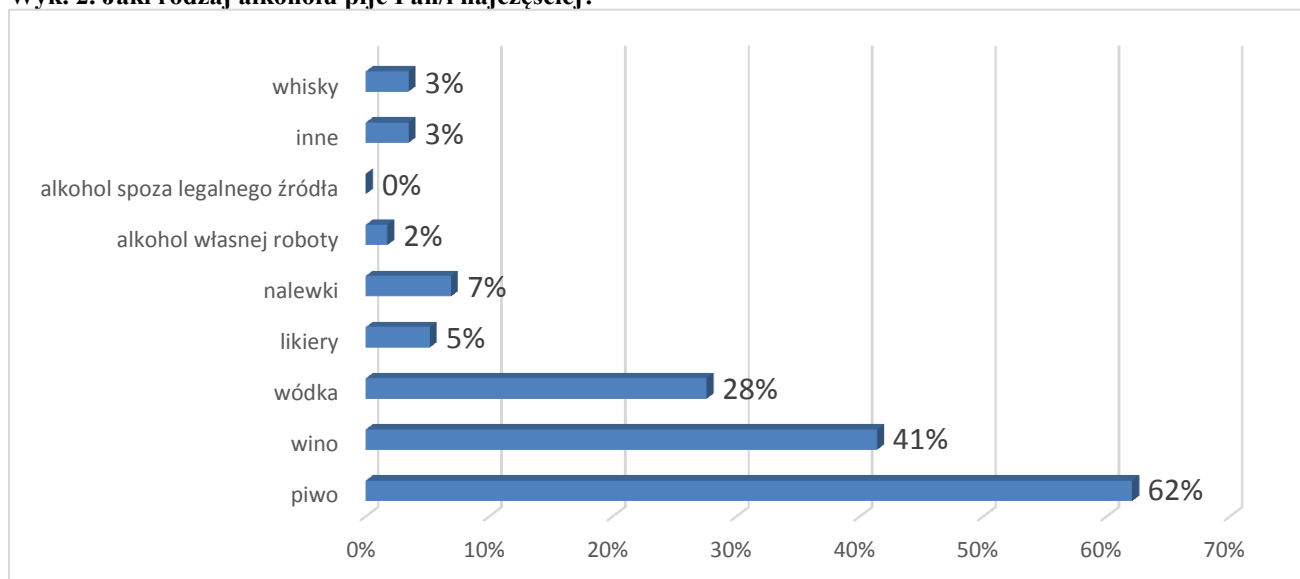
Na początek ankietowanych poproszono o wskazanie jak często piją alkohol. Żaden z mieszkańców nie wskazał, iż codziennie spożywa alkohol. Kilka razy w tygodniu robi to 1% mieszkańców, 16% osób spożywa alkohol kilka razy w miesiącu, zaś kilka razy w roku 41%. Natomiast 42% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Co wskazuje, iż problem alkoholowy w gminie nie przybiera bardzo dużych rozmiarów.

Wyk.1. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Mieszkańcy najczęściej spożywają piwo – taką odpowiedź wskazało 62% respondentów. Wino wybiera 41% osób, a wódkę 28% badanych. W dalszej kolejności ankietowani wskazali na: nalewki (7%), likiery (5%), whisky (3%), alkohol własnej roboty (2%) oraz inne alkohole (3%).

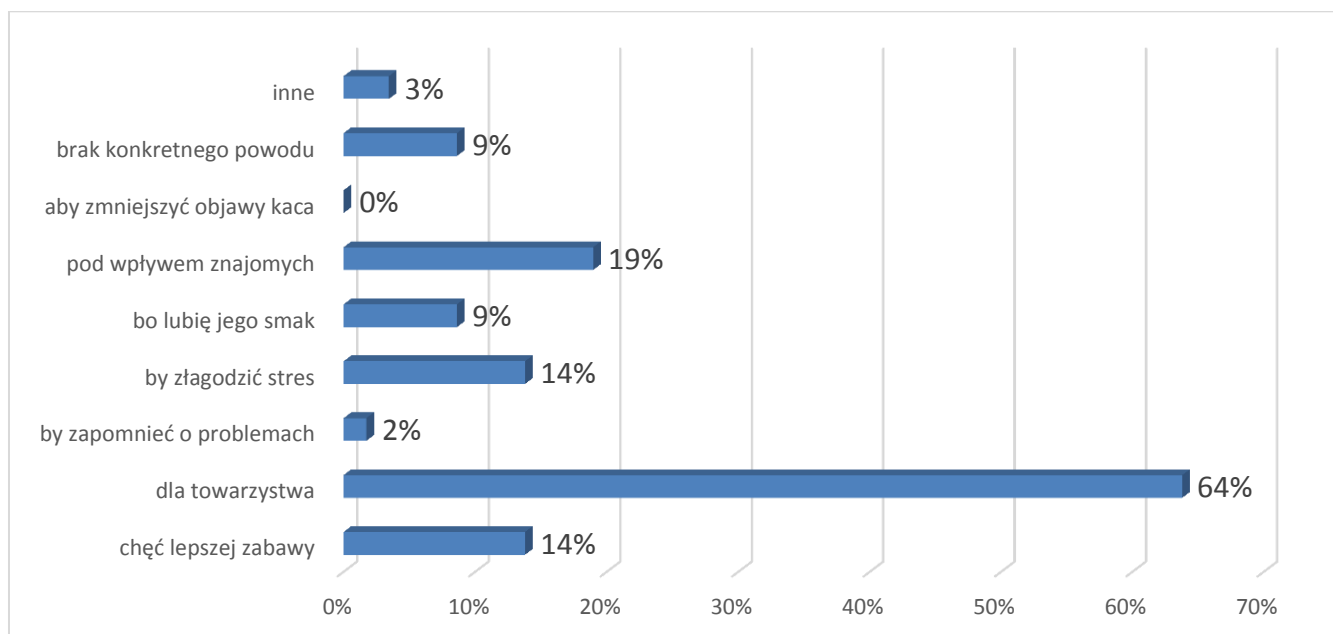
Wyk. 2. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondenci najczęściej spożywają alkohol dla towarzystwa (64%) oraz dla lepszej zabawy (38%) i dla smaku (22%). W dalszej kolejności wymieniano: próbę zapomnienia o problemach (11%), próbę złagodzenia stresu (8%), wpływ znajomych (3%) oraz chęć zmniejszenia objawów kaca (2%), brak konkretnego powodu (2%), podczas imprez okolicznościowych (2%), dla zdrowia (2%) oraz z innych powodów (2%).

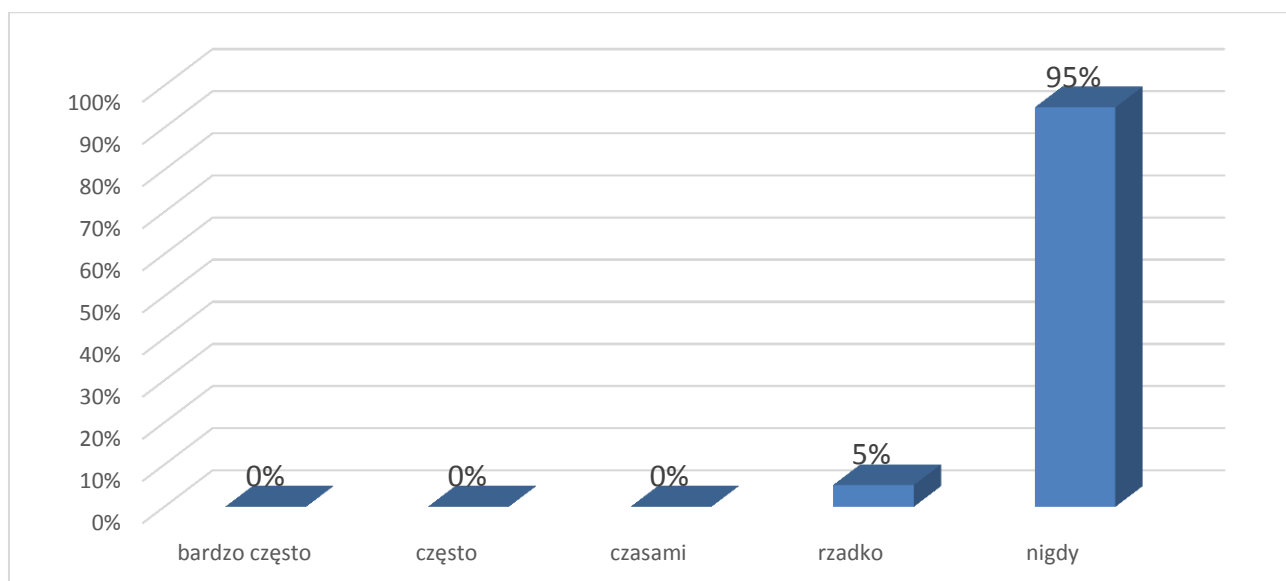
Wyk. 3. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

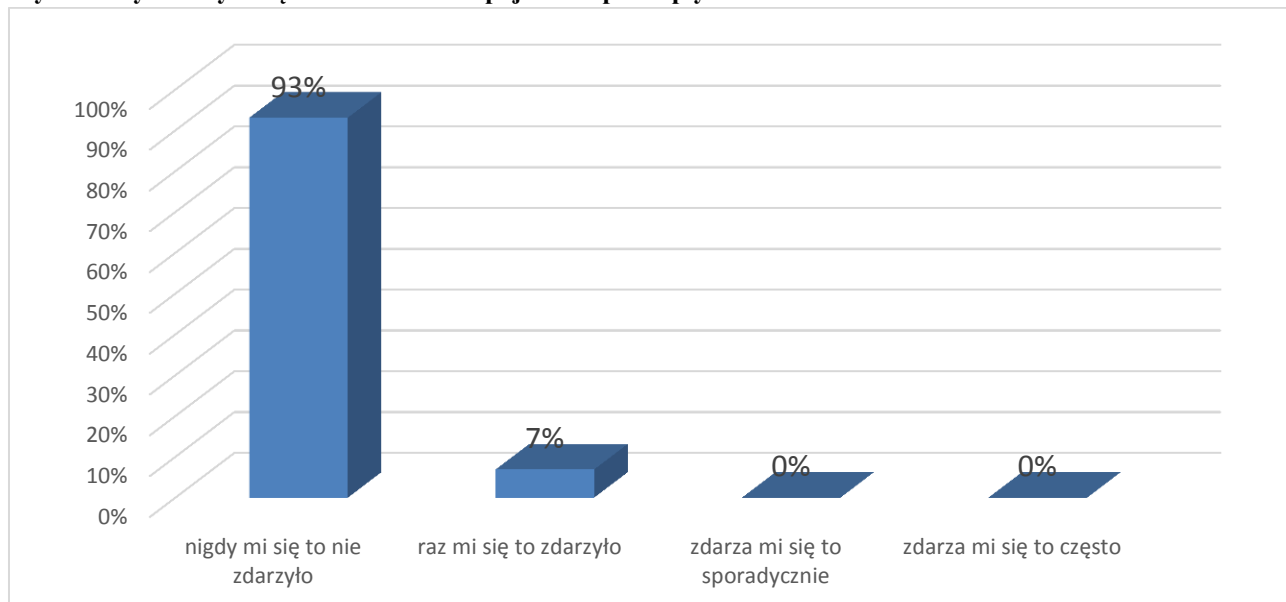
Niepokojący jest fakt, iż jedynie 95% respondentów nie wykonywało nigdy swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. 5% ankietowanych przyznało, iż zdarza im się to rzadko.

Wyk. 4. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w niniejszym dziale był problem prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, 7% badanych prowadziła pojazd będąc pod wpływem alkoholu, jednak zdarzyło im się to tylko raz. Pozostali ankietowani nigdy nie prowadzili pojazdu po spożyciu alkoholu.

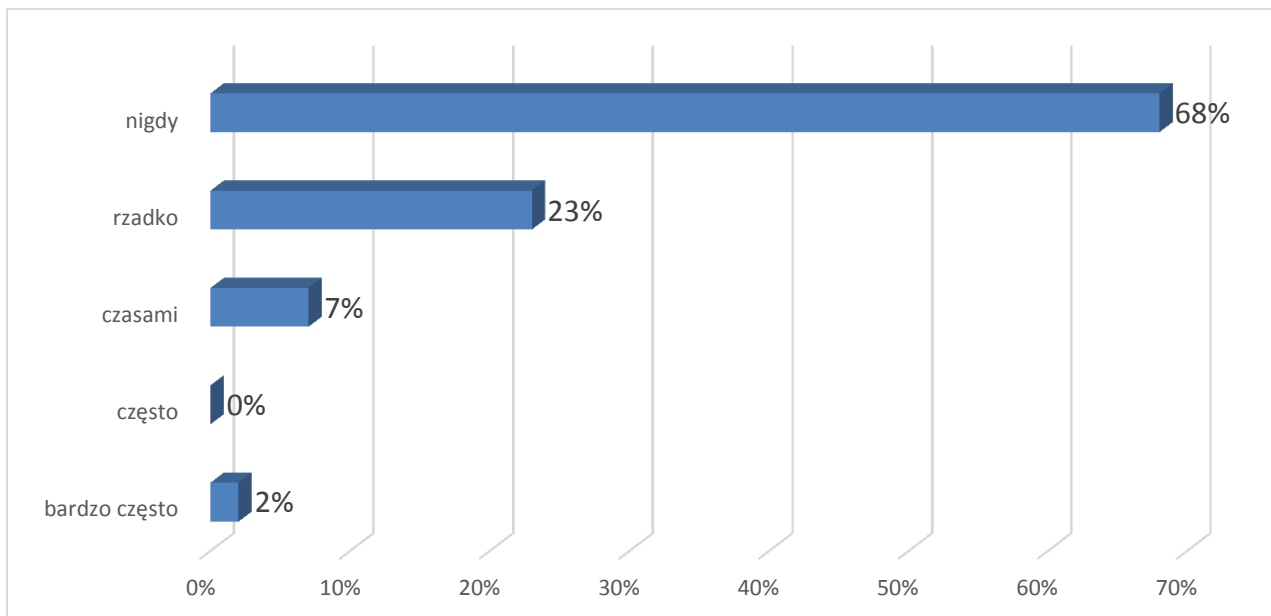
Wyk. 5. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Dodatkowo 2% ankietowanych mieszkańców zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

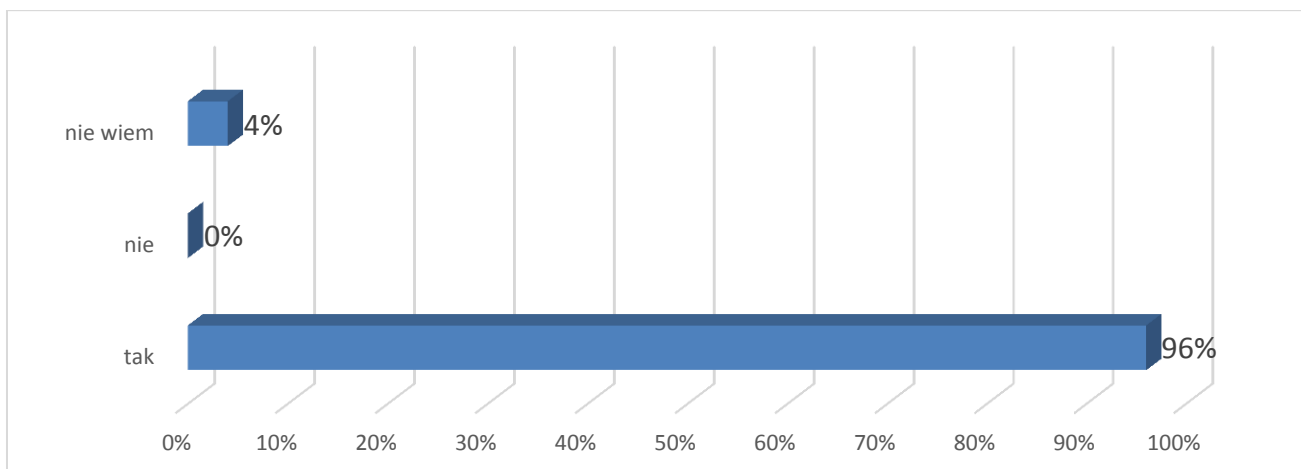
Co więcej, jedynie 68% osób przyznało, iż nigdy nie byli świadkami sytuacji prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu. 23% osób rzadko było świadkami takiej sytuacji. 7% ankietowanych widuje takie zdarzenie czasami, zaś 2% osób widuje tego typu sytuacje bardzo często.

Wyk. 7. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

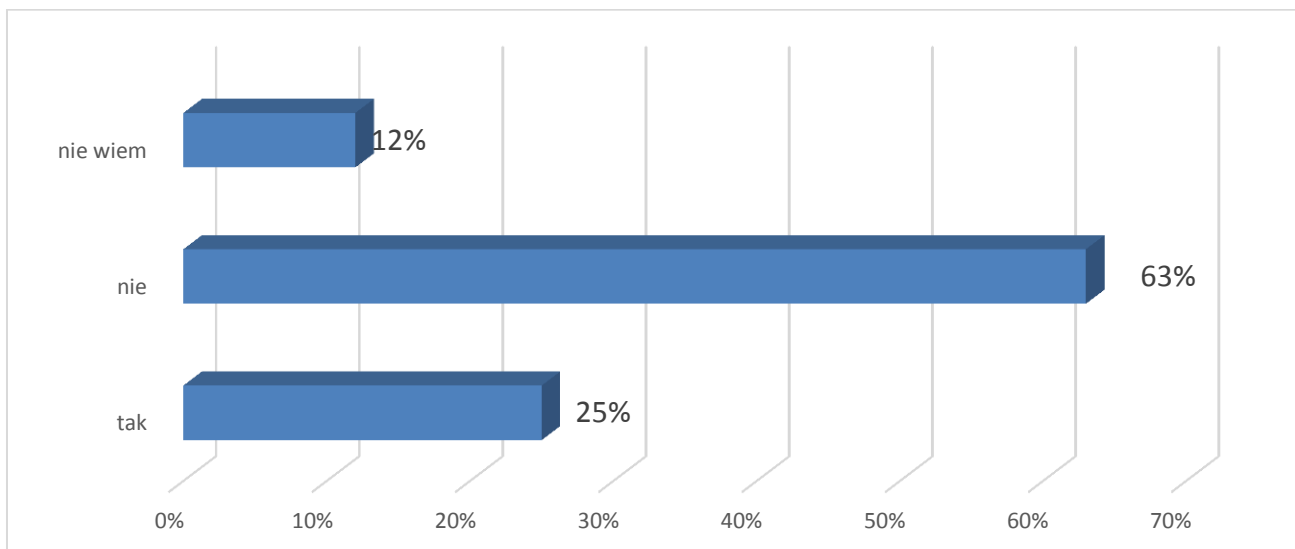
Dobłą informacją jest fakt, iż większość ankietowanych mieszkańców sądzi, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka – taką odpowiedź wskazało 96% osób. 4% osób nie potrafi udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 8. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Niestety, aż 25% respondentów widziało na terenie Gminy Lipie, kobiety w ciąży spożywające alkohol. 12% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 63% osób nie widziało na terenie gminy kobiet w ciąży spożywających alkohol.

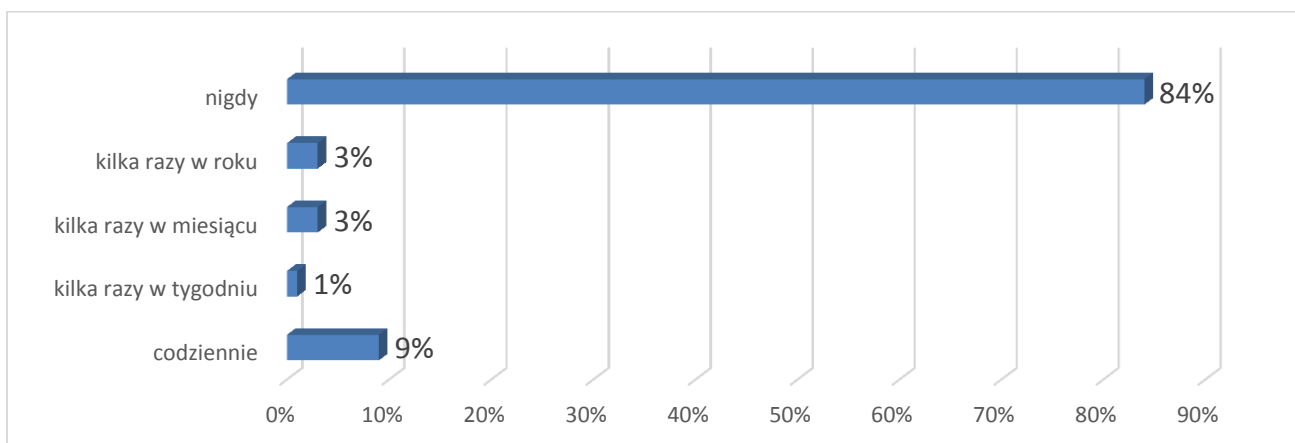
Wyk. 9. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Niniejszy rozdział ma na celu oszacowanie skali problemu nikotynowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Lipie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 16% mieszkańców pali papierosy, w tym 9% robi to codziennie, 1% osób pali kilka razy w tygodniu, 3% kilka razy w miesiącu, zaś kolejne 3% pali kilka razy w roku.

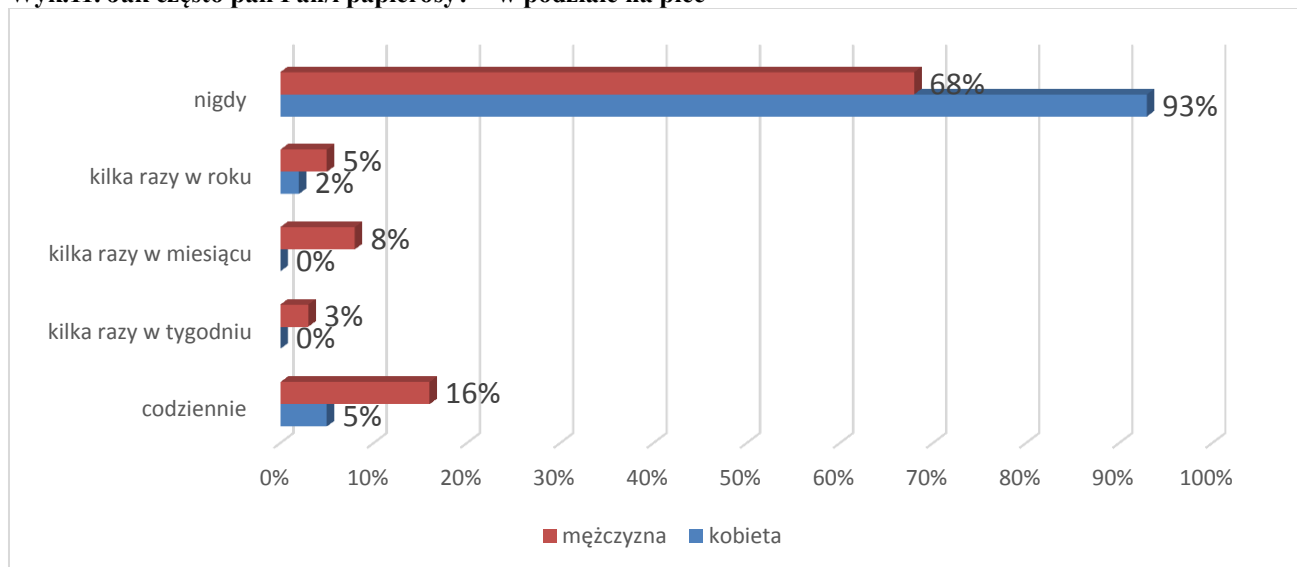
Wyk. 10. Jak często pali Pan/i papierosy?

Analizując częstotliwość palenia papierosów można dostrzec, iż z nałogiem zmagają się częściej mężczyźni niż kobiety. 16% mężczyzn i 5% kobiet codziennie pali papierosy.

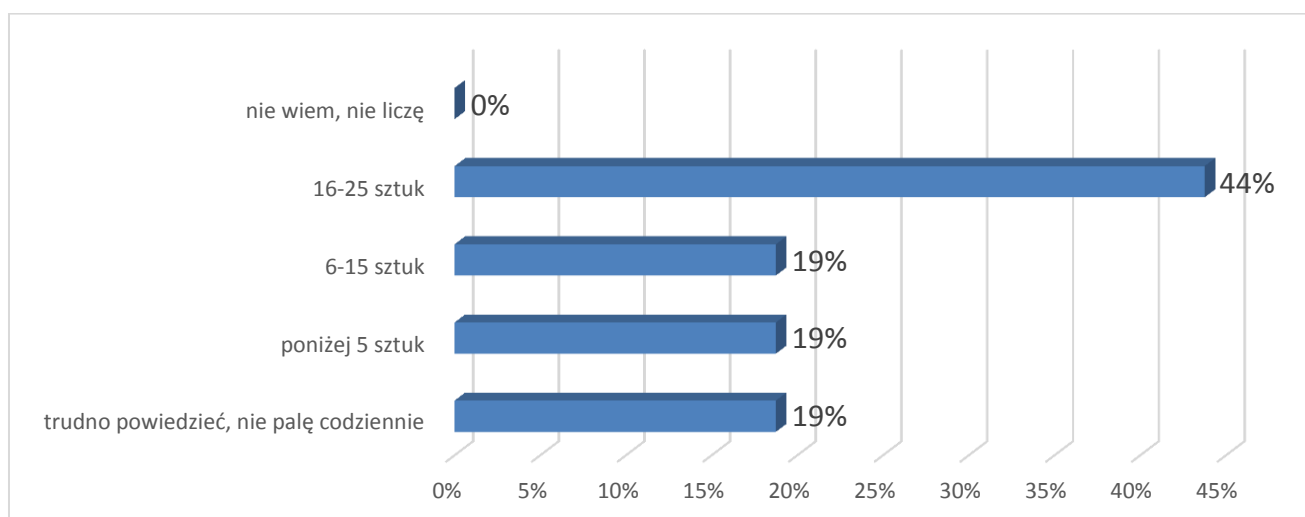
Natomiast palenie kilka razy w tygodniu zadeklarowało 3% mężczyzn, a kilka razy w miesiącu pali 8% mężczyzn. Kilka razy w roku pali papierosy 2% kobiet i 5% mężczyzn. Po papierosy nie sięga 93% kobiet i 68% mężczyzn.

Wyk.11. Jak często pali Pan/i papierosy? – w podziale na płeć

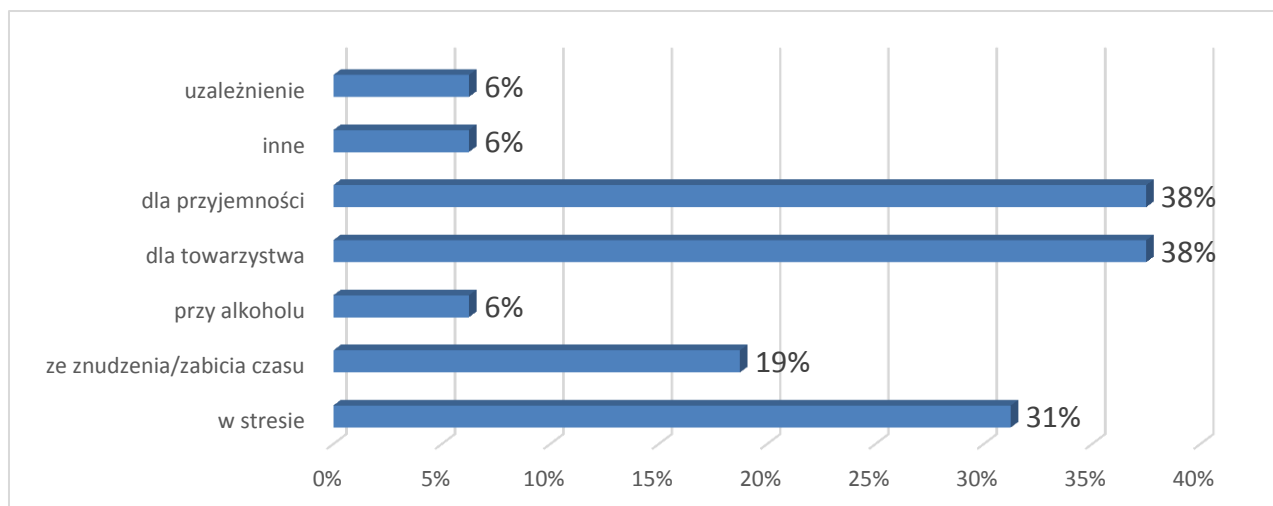
Blisko połowa respondentów, tj. 44% dziennie wypala od 16 do 25 sztuk papierosów. 19% osób wypala dziennie od 6 do 15 papierosów oraz poniżej 5 papierosów. Natomiast codziennie nie pali 19% respondentów.

Wyk. 12. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Ankietowani najczęściej sięgają po papierosy dla przyjemności oraz dla towarzystwa – takiej odpowiedzi udzieliło po 38% osób. Równie często sięgają po papierosy w stresie (31%), a także z następujących powodów: dla zabicia czasu (19%), z powodu uzależnienia (6%), przy alkoholu (6%) oraz z innych powodów (4%).

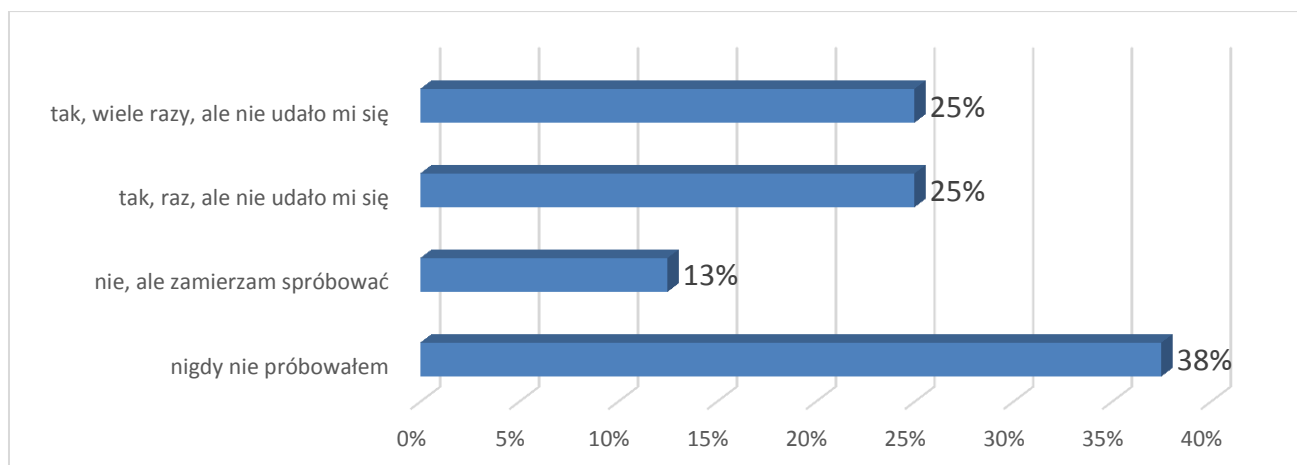
Wyk. 13. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

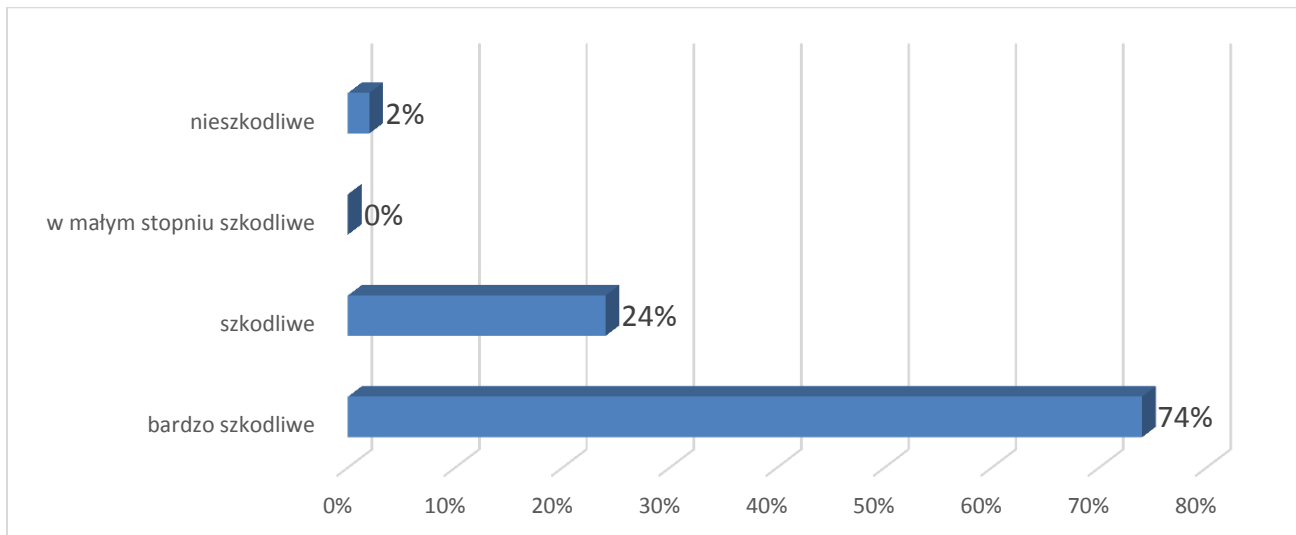
Ankietowani, którzy palą papierosy przyznawali najczęściej, iż nigdy nie próbowali zerwać z nałogiem (38%) oraz iż próbowali wiele razy, ale nigdy im się to nie udawało, a także próbowali raz, ale im się nie udawało – taką odpowiedź wskazało po 25% osób. 13% respondentów przyznało, że nigdy nie próbowało, ale zamierza to zrobić.

Wyk. 14. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Co istotne, jednak większość mieszkańców uważa, że papierosy są szkodliwe dla zdrowia. 74% osób twierdzi, iż są one bardzo szkodliwe, a 24% uważa, że są one szkodliwe. Jedyne 2% badanych przyznało, iż papierosy są nieszkodliwe.

Wyk. 15. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

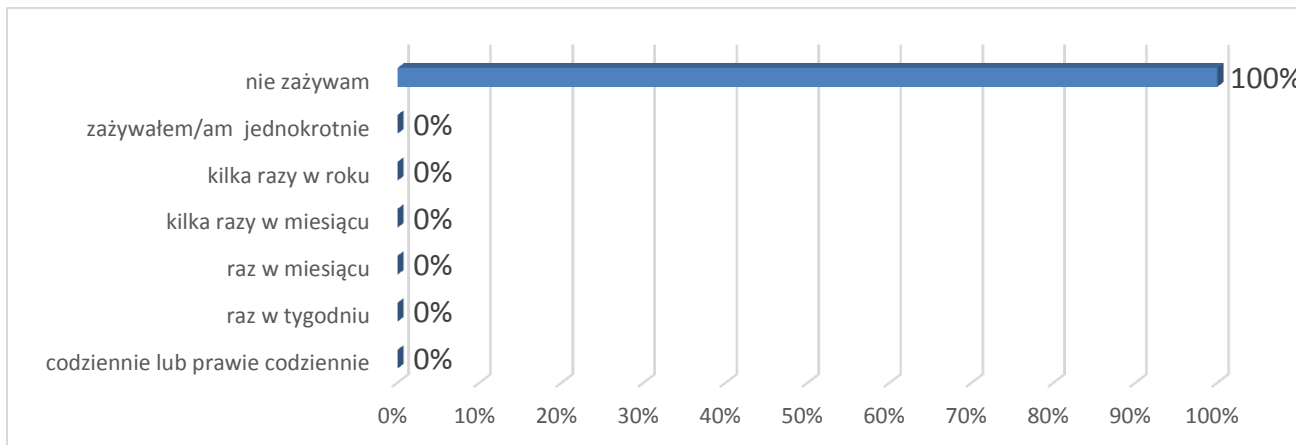

Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu było oszacowanie skali zjawiska w Gminie Lipie oraz sprawdzenie stanu wiedzy społeczności dotyczącej zjawiska.

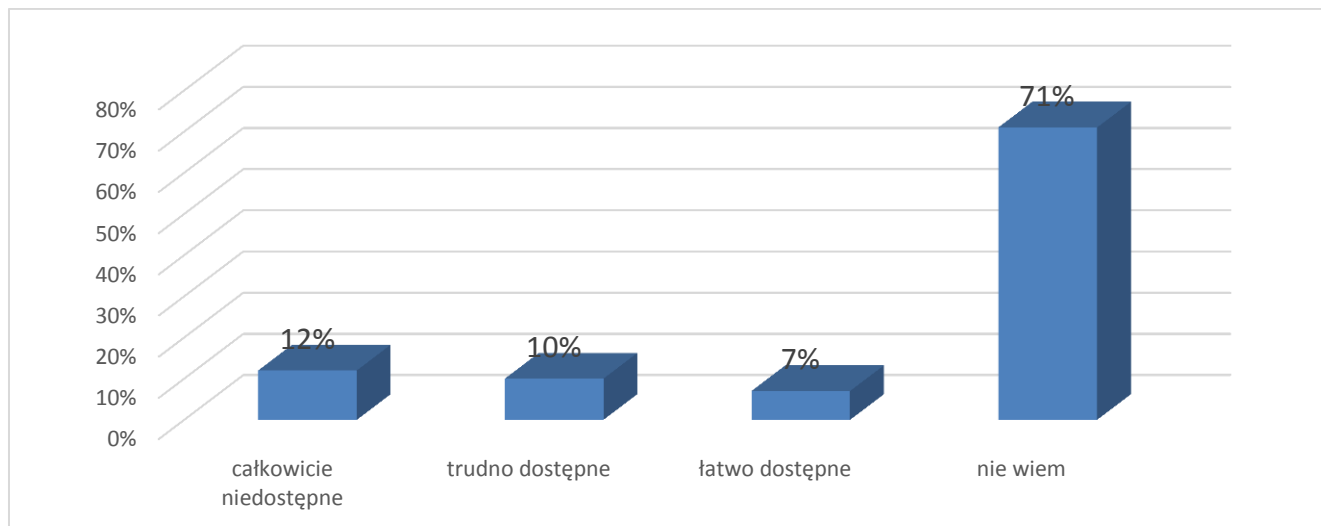
Jak wynika z udzielonych odpowiedzi żaden z respondentów nie zażywał nigdy środków psychoaktywnych.

Wyk.16. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

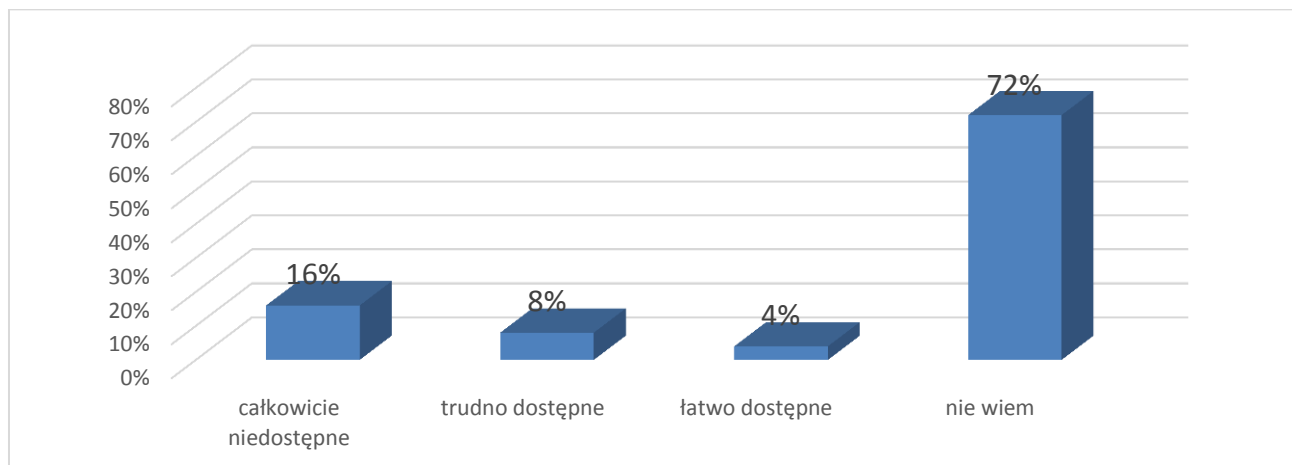
Mieszkańcy, w większości nie wiedzą, czy jest możliwość zakupu narkotyków w Gminie Lipie – taką odpowiedź wskazało 71% osób. Zdaniem 12% ankietowanych, tego typu środki są całkowicie niedostępne, 10% uważa, iż są trudno dostępne, zaś dla 7% osób są one łatwo dostępne.

Wyk. 17. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

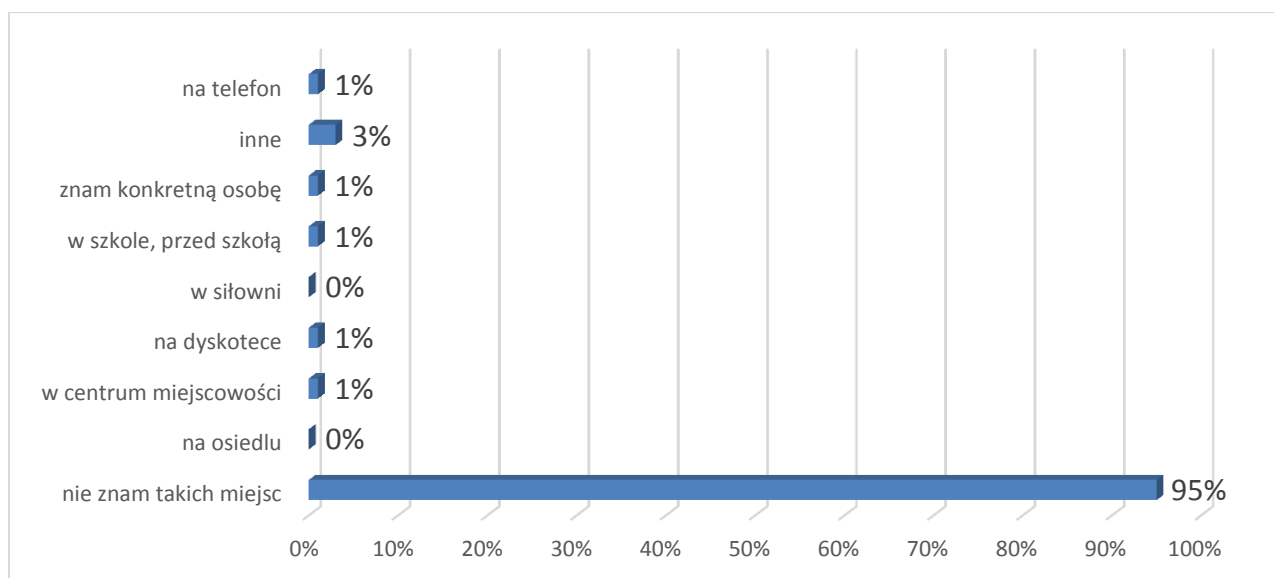
Podobnie sytuacja wygląda w przypadku opinii mieszkańców dotyczącej możliwości pozyskania dopalaczy. Większość ankietowanych nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie (72%). Dla 16% osób dopalacze są całkowicie niedostępne, dla kolejnych 8% osób są one trudno dostępne, zaś dla 4% respondentów są one łatwo dostępne.

Wyk. 18. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Mieszkańcy nie znają również miejsc, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze (95%). Po 1% osób uważa, że substancje te można kupić w centrum miejscowości, na dyskotecę, na siłowni, w okolicach szkoły. Dodatkowo kolejny 1% osób zna konkretną osobę sprzedającą narkotyki, a kolejne 1% osób uważa, że może je dostać zamawiając przez telefon. 3% osób wskazało na inne miejsca.

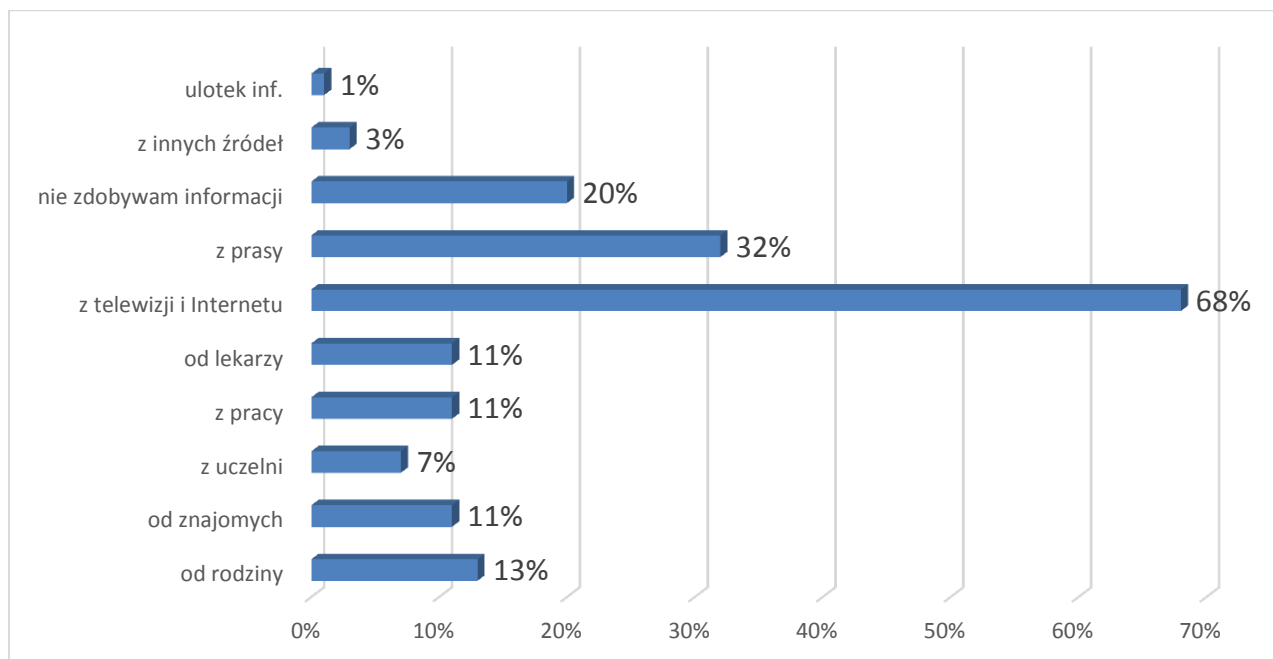
Wyk. 19 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Głównym źródłem pozyskiwania wiedzy o substancjach psychoaktywnych jest telewizja i Internet – taką odpowiedź wskazało 68% osób. Z prasy informacje czerpie 32% badanych. Mniej popularnymi źródłami wiedzy jest: rodzina (13%), znajomi (11%), lekarze (11%), praca (11%) oraz uczelnia (7%). 1% respondentów czerpie wiedzę z ulotek informacyjnych, a 3% osób wskazało na inne źródła. Co piąty respondent nie zdobywa informacji na ten temat.

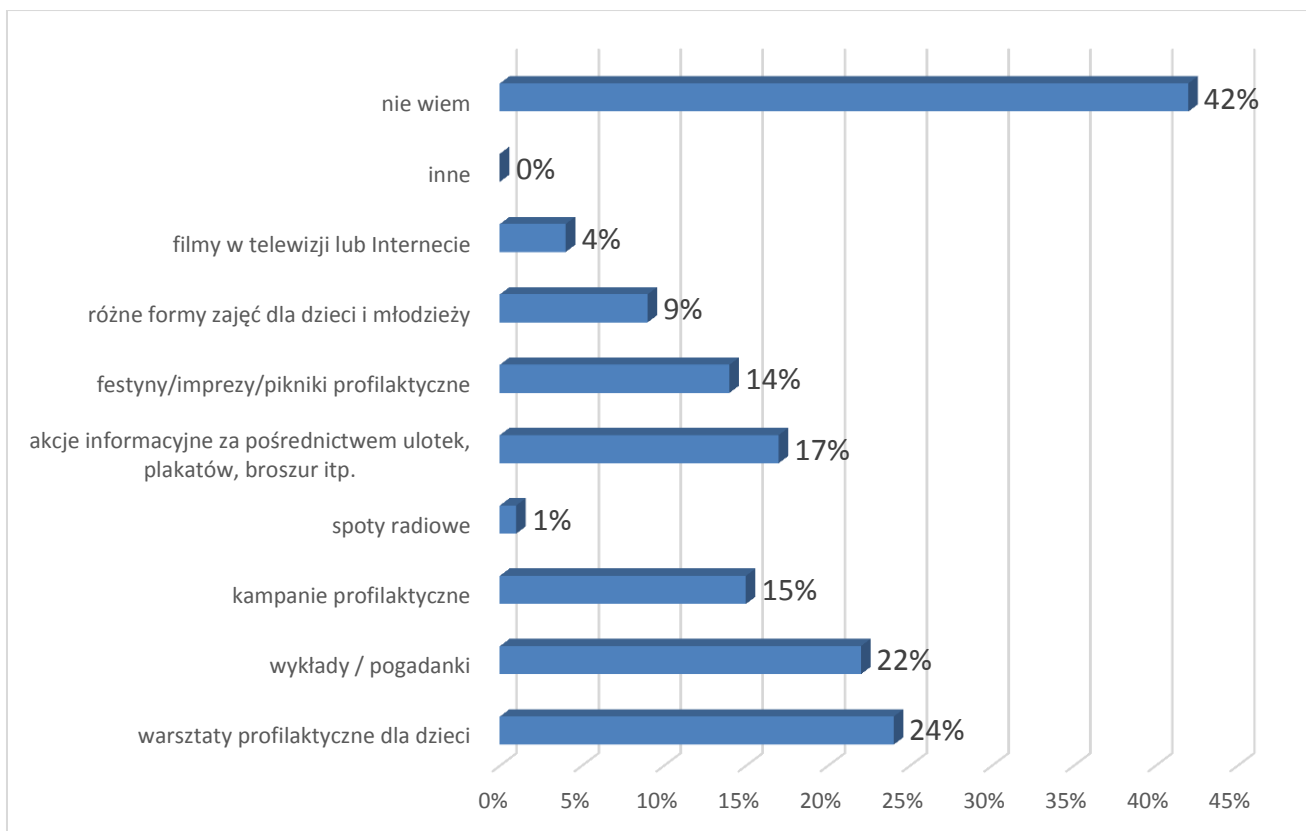
Wyk. 20. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem większości respondentów, gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie środków psychoaktywnych organizuje warsztaty profilaktyczne dla dzieci (24%), wykłady i pogadanki (22%), akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek (17%), kampanie profilaktyczne (15%), festyny oraz imprezy profilaktyczne (14%), różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży (9%), filmy w telewizji i Internecie (4%) oraz spoty radiowe (1%). Natomiast 42% osób nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie.

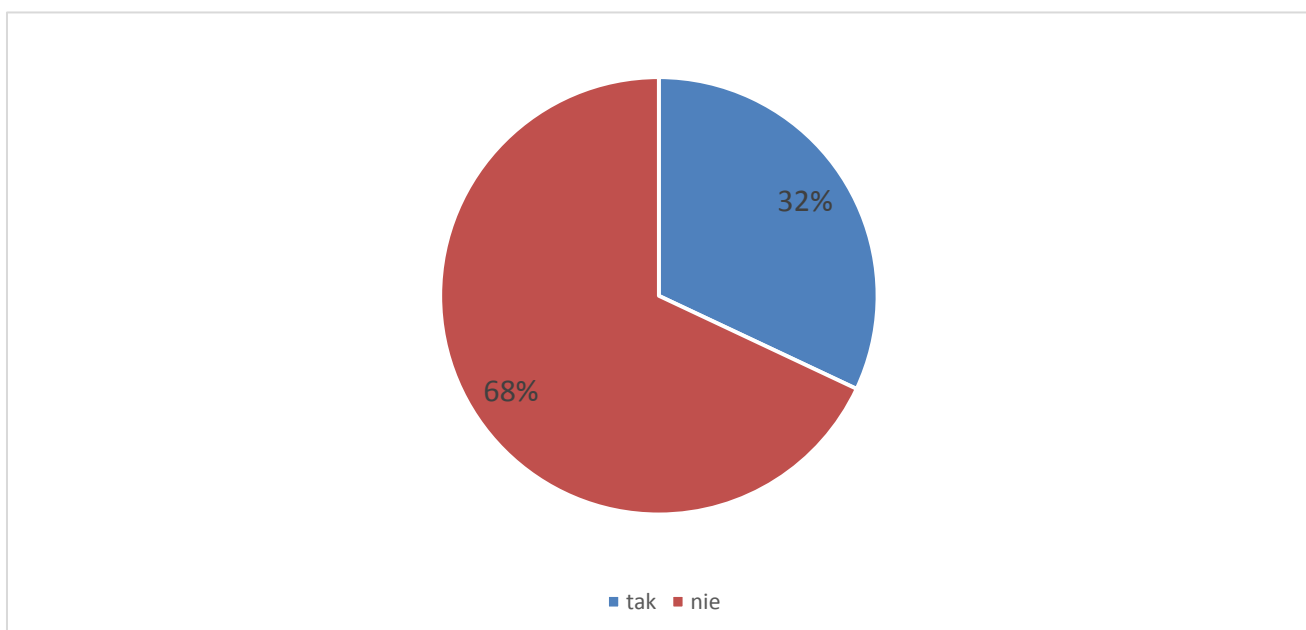
Wyk. 21. Jakie działania według Pana/i podejmuje gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

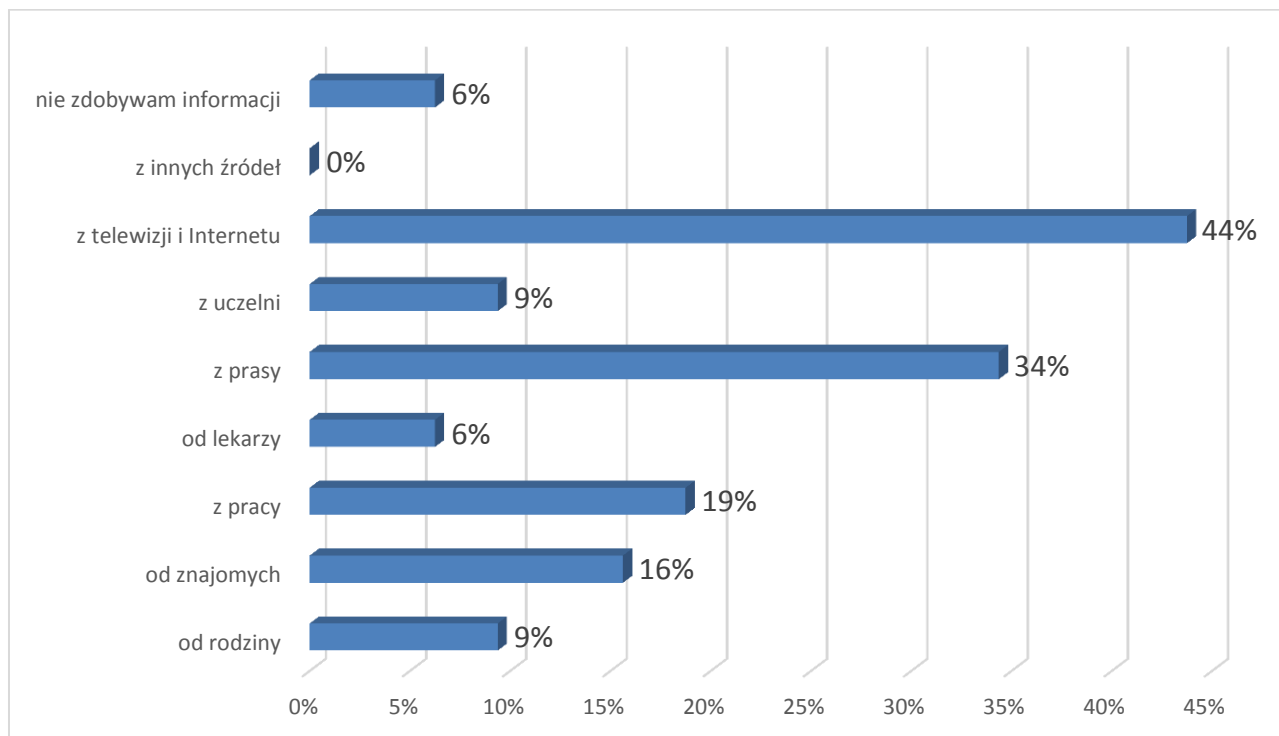
Jedynie 32% mieszkańców słyszało kiedykolwiek o zjawisku odurzania się lekami. Pozostałe osoby nigdy nie słyszały nic na temat tego zjawiska.

Wyk. 22. Czy słyszał Pan/i o problemie odurzania się lekami np. syropem na kaszel?

Osoby te pozyskały wiedzę na temat odurzania się lekami z telewizji i Internetu (44%), a także z prasy (34%), z pracy (19%), od znajomych (16%), z uczelni (9%), od rodziny (9%) oraz od lekarzy (6%). Kolejne 6% osób nie zdobywa informacji na ten temat.

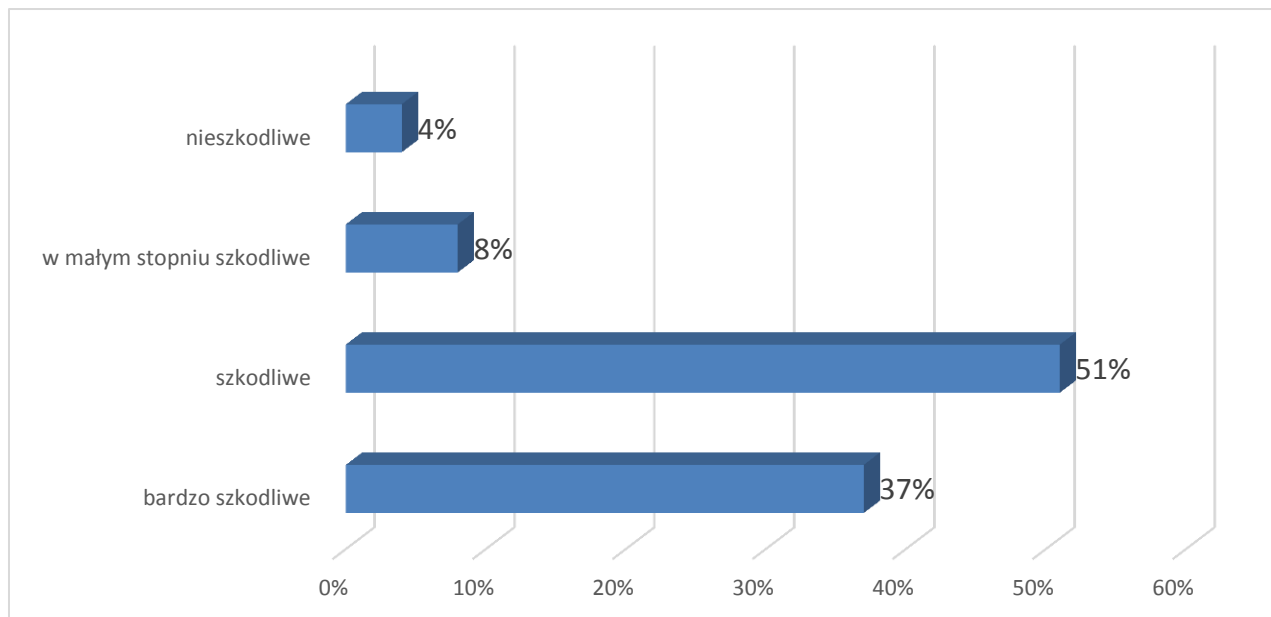
Wyk. 23. Skąd pozyskał Pan/i tą wiedzę?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Większość badanych osób uważa, że leki mogą być równie szkodliwe co inne substancje uzależniające. 37% respondentów twierdzi, że uzależniania od leków są bardzo szkodliwe, a 51% badanych twierdzi, iż substancje te mogą być szkodliwe. Z tą opinią nie zgodziło się 12% osób, w tym 8% uważa, że leki są w małym stopniu szkodliwe, a dla 4% osób są one nieszkodliwe.

Wyk. 24 Jak Pan/i uważa czy są to środki równie szkodliwe/uzależniające na tle innych substancji?

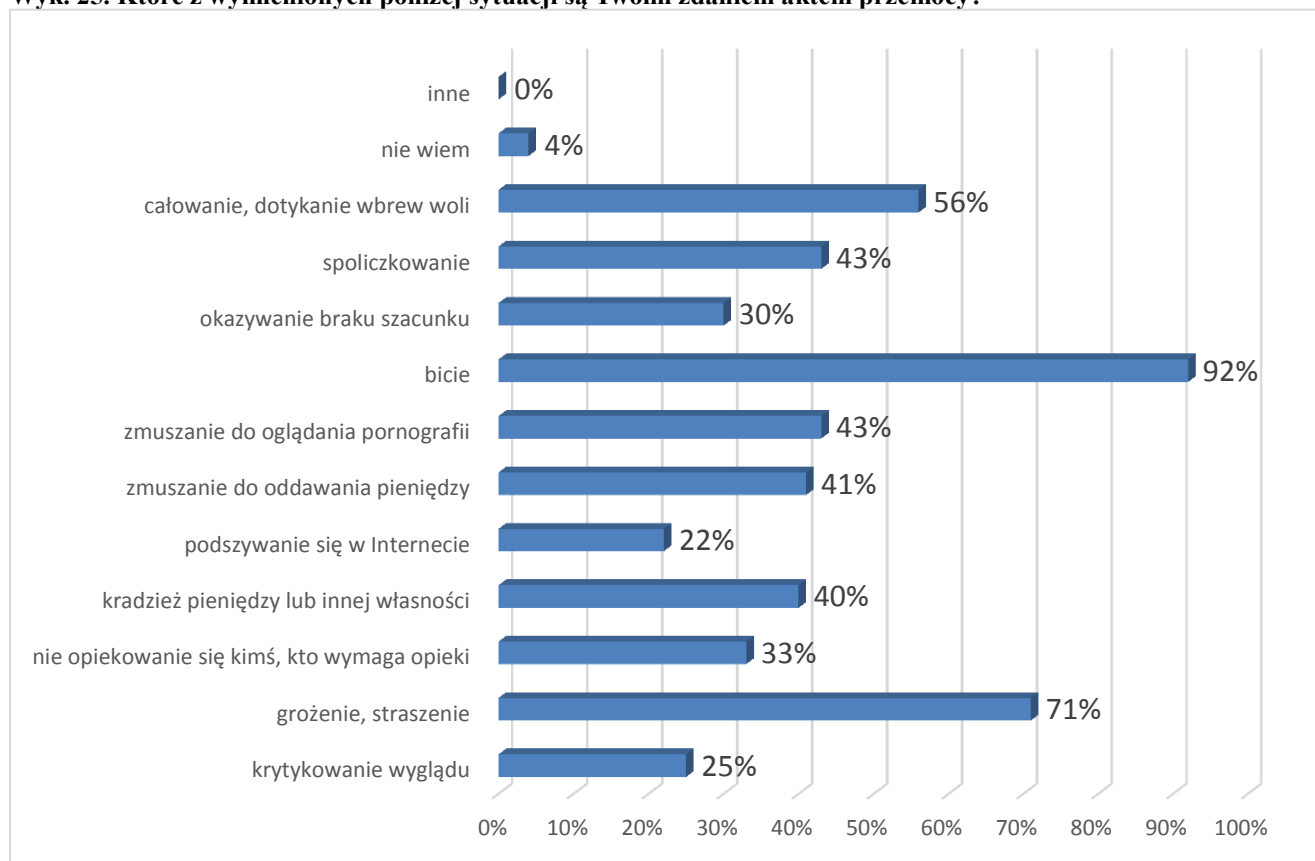
Problem przemocowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Niniejszy blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców ma na celu sprawdzenie stanu wiedzy na temat zjawiska przemocy. Pytania kierowane do ankietowanych sprawdzały, czym jest przemoc zdaniem ankietowanych, jakie są przyczyny tego zjawiska oraz między innymi jaki stosunek mają respondenci wobec stosowania kar wobec dzieci.

Na początek badani mieszkańcy poproszeni zostali o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można określić mianem przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy najczęściej wskazywali bicie (92%) oraz grożenie i straszenie (71%).

Za przemoc mieszkańcy uznali także: całowanie, dotykanie wbrew woli (56%), spoliczkowanie (43%), zmuszanie do oglądania pornografii (43%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (41%), kradzież pieniędzy lub inne własności (40%), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (33%), okazywanie braku szacunku (30%), krytykowanie wyglądu (25%) oraz podszywanie się Internecie (22%). 4% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

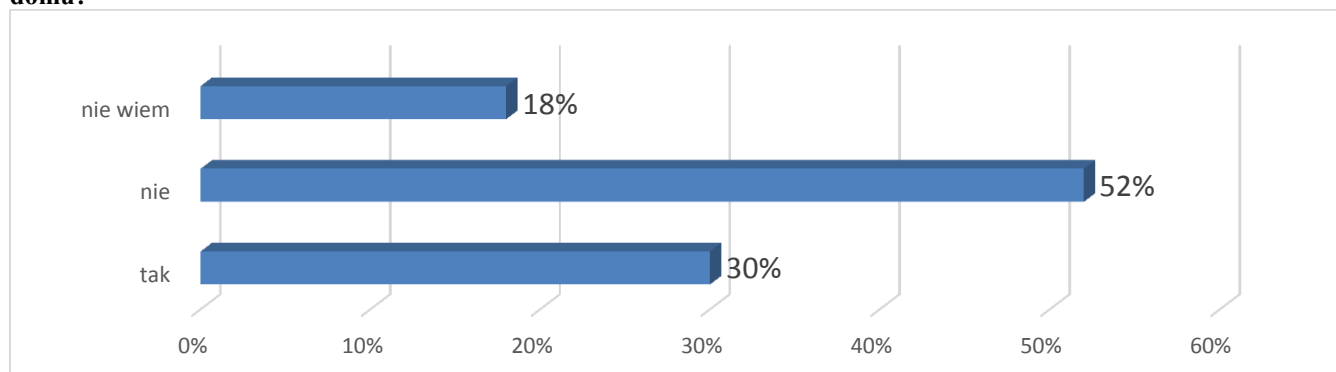
Wyk. 25. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

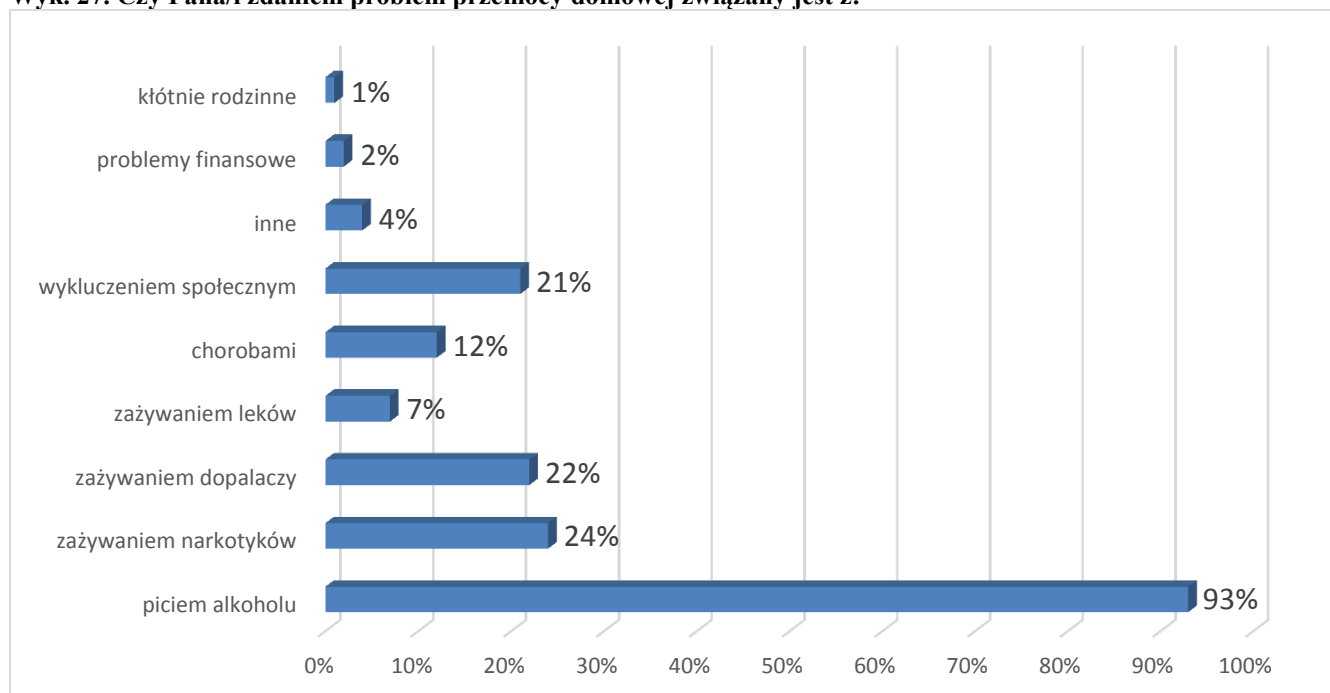
Niepokojący jest fakt, iż 30% ankietowanych osób przyznało, iż zna osobę, która doświadcza przemocy w rodzinie. Odpowiedzi przeczącej udzieliło tutaj 52% respondentów, a 18% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem mieszkańców, przemoc domowa wynika głównie z problemu alkoholowego – taką odpowiedź wskazało 93% osób. Dodatkowo ankietowani uznali, iż przemoc wynika także z: zażywania narkotyków (24%), zażywania dopalaczy (22%), wykluczenia społecznego (21%), chorób (12%), zażywania leków (7%), innych powodów (4%) oraz problemów finansowych (2%) i kłótni rodzinnych (1%).

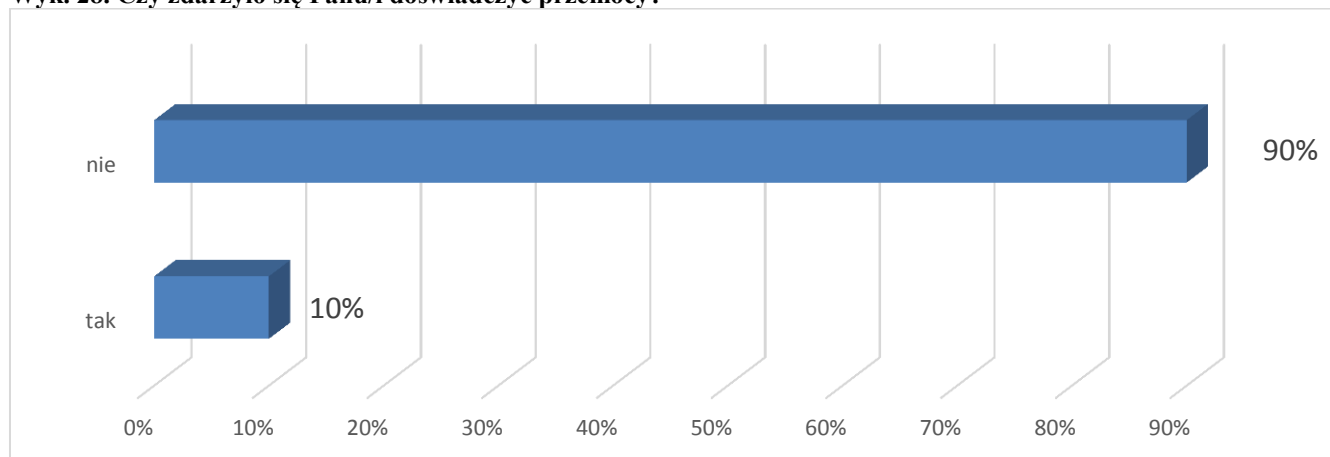
Wyk. 27. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Co więcej, również sami ankietowani przyznali, iż zdarzyło im się doświadczyć przemocy domowej – taką odpowiedź wskazało 10% osób.

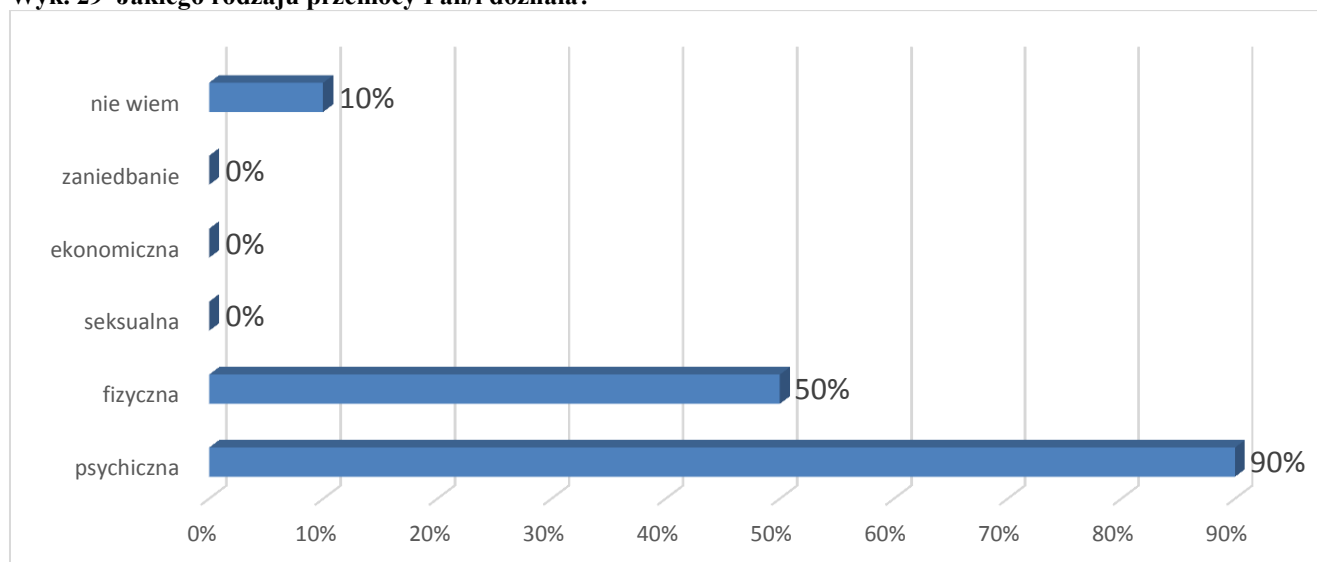
Wyk. 28. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Osoby, które doświadczyły kiedykolwiek przemocy domowej, przyznały, iż doświadczyły głównie przemocy psychicznej (90%), a także fizycznej (50%).

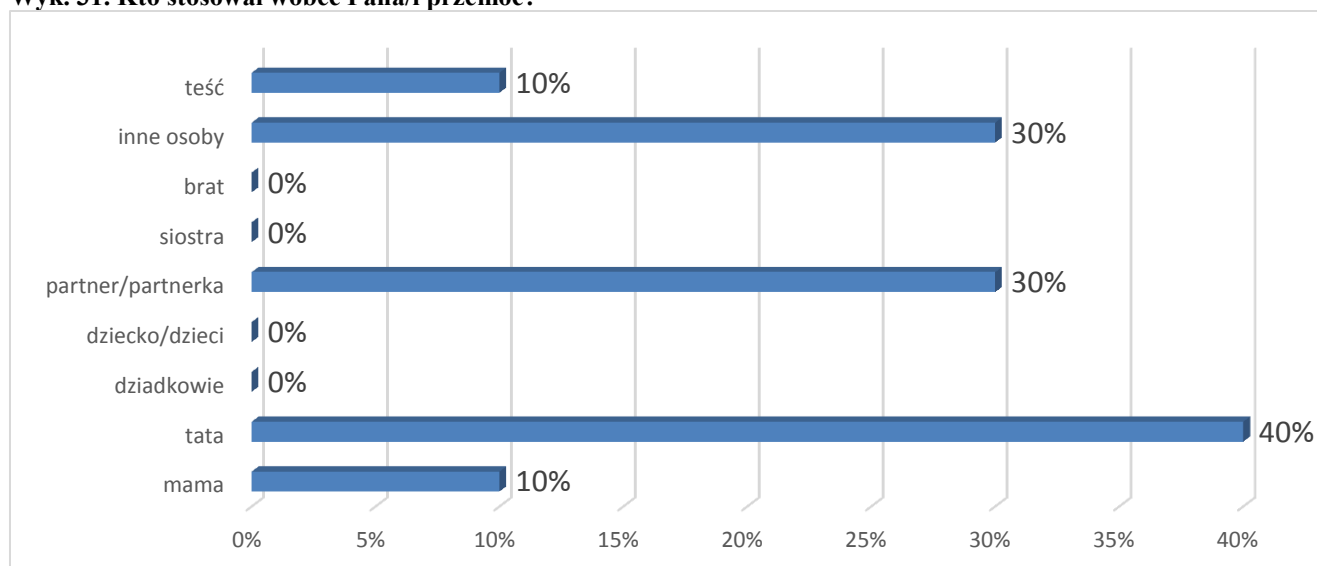
Niepokojący jest fakt, iż aż 10% osób nie potrafiło wskazać jakiego rodzaju przemocy doświadczyli. Być może nie mają oni wystarczającej wiedzy na ten temat, nie potrafią przyporządkować doświadczanego zachowania do wyróżnionych typów przemocy.

Wyk. 29 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

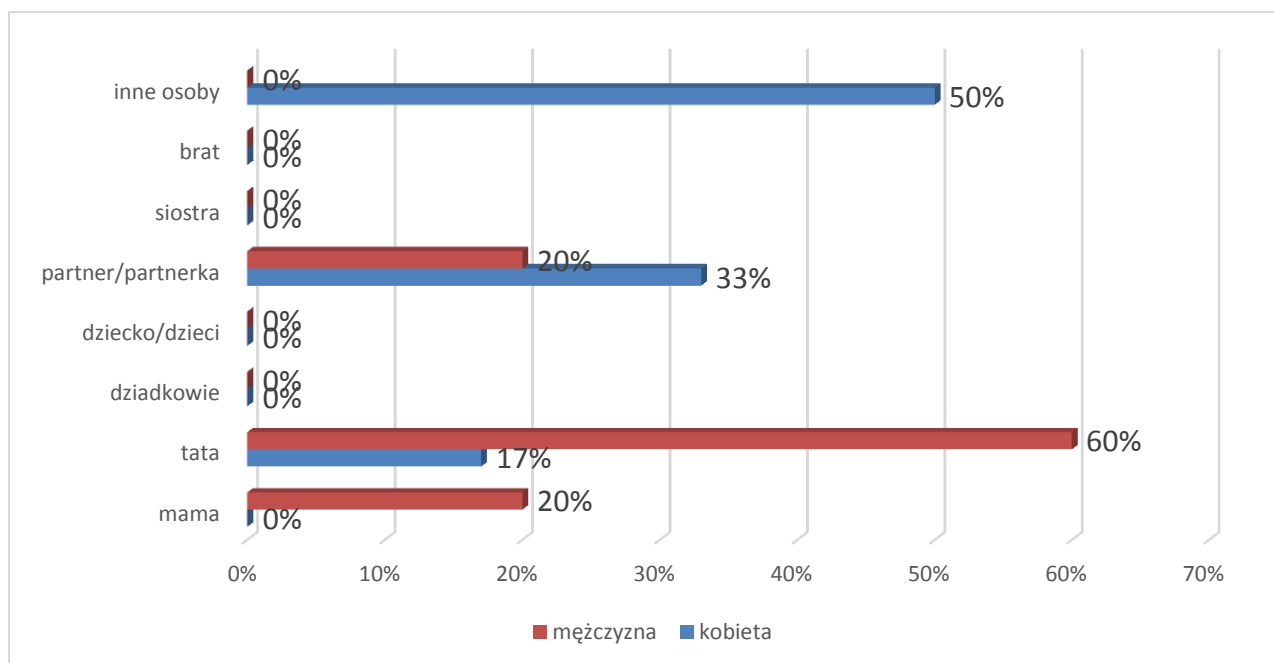
Wyk. 31. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wobec kobiet przemoc stosowały następujące osoby: tata (17%), partner/partnerka (33%) oraz inne osoby (50%). Natomiast wobec mężczyzn przemoc stosowała: mama (20%), a także tata (60%), siostra (22%) oraz partner/partnerka (20%).

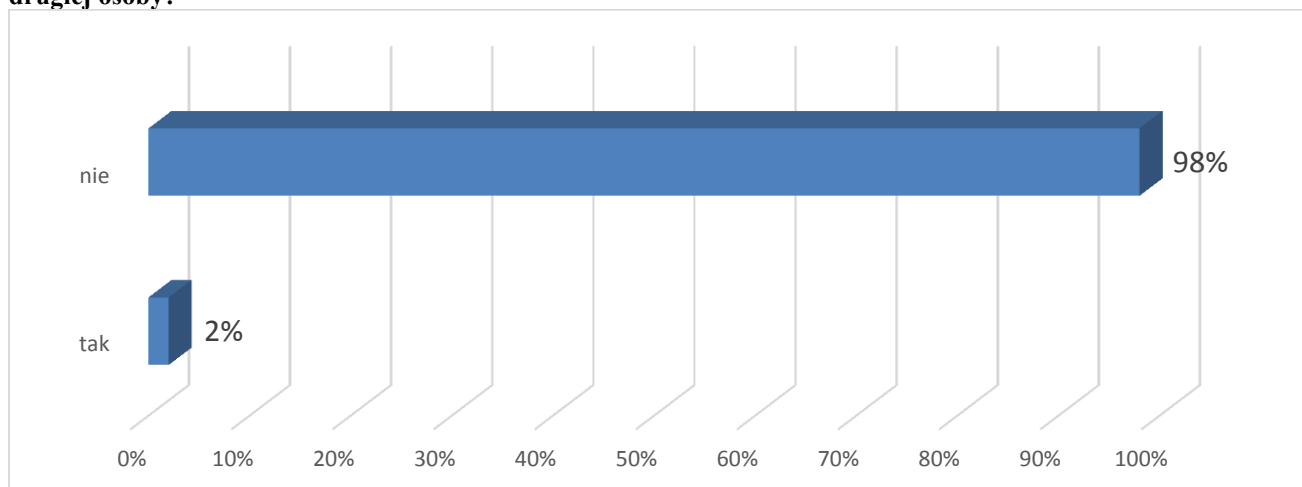
Wyk.32. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? – w podziale na płeć

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

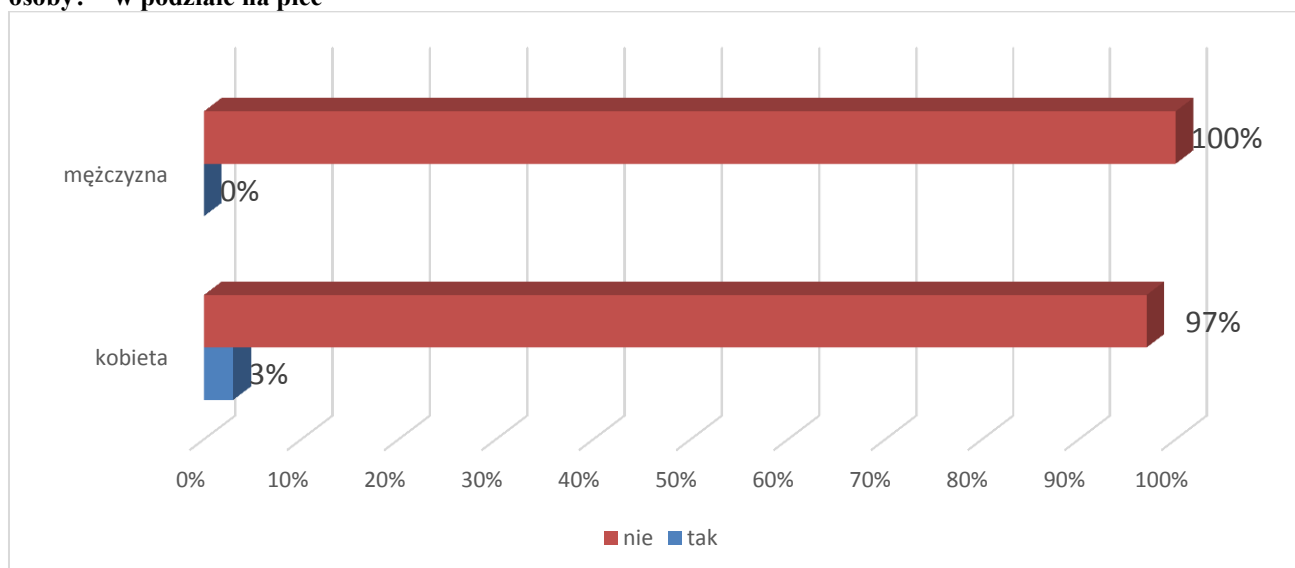
Ankietowanych zapytano także, czy im samym zdarzyło się kiedykolwiek stosować przemoc wobec innych. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 2% respondentów.

Wyk. 33 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemoc wobec drugiej osoby?

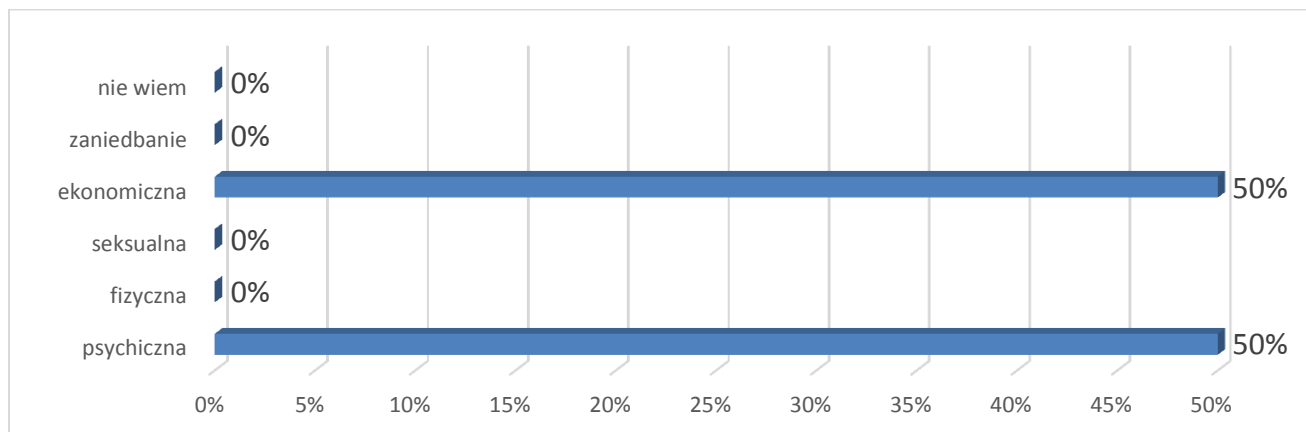
Do stosowania przemocy przyznało się 3% mężczyzn.

Wyk.34 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemoc wobec drugiej osoby? – w podziale na płeć

Mieszkańcy, którym zdarzyło się stosować przemoc wobec innych osób, stosowali przemoc psychiczną (50%) oraz przemoc ekonomiczną (50%).

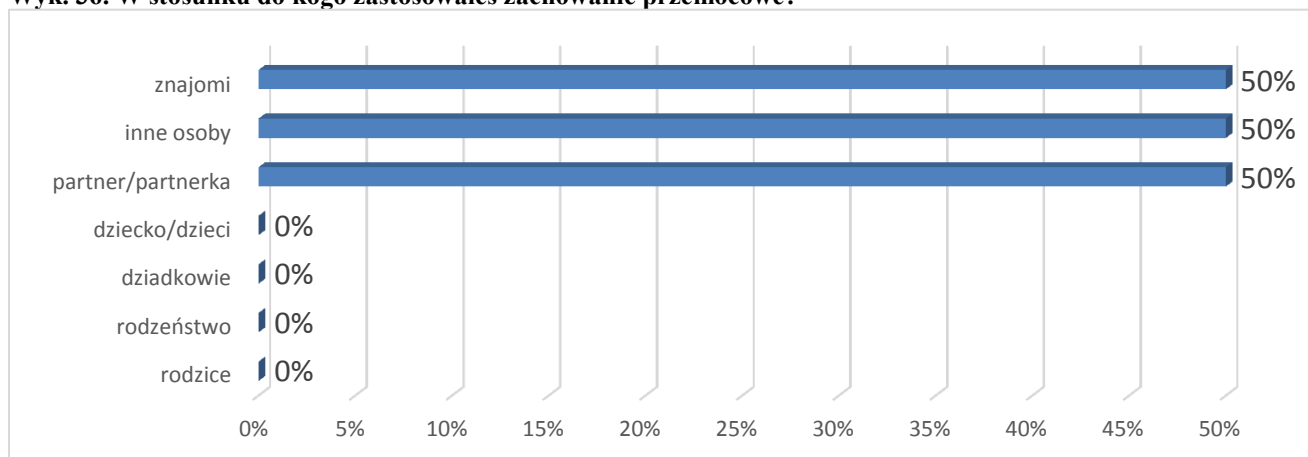
Wyk. 35 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dodatkowo, stosowali oni przemoc głównie wobec: partnera lub partnerki (50%) oraz znajomych (50%) i innych osób (50%).

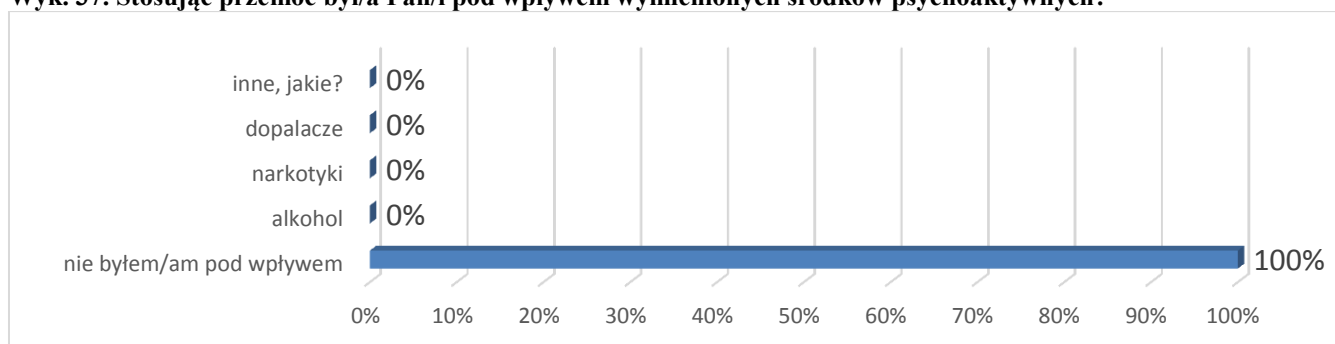
Wyk. 36. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Żaden z respondentów nie stosował przemocy znajdując się pod wpływem środków psychoaktywnych.

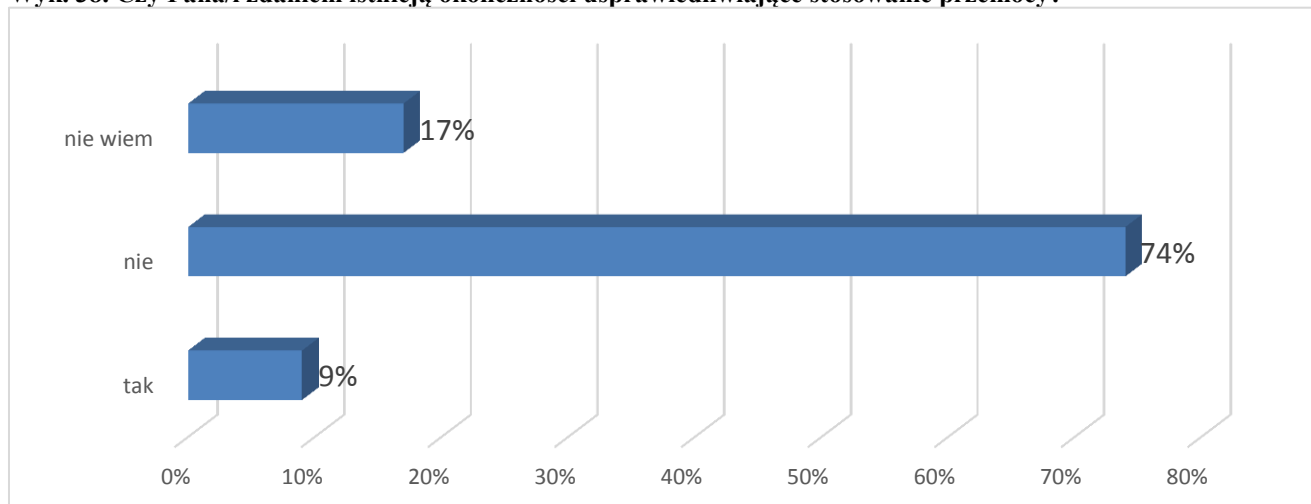
Wyk. 37. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Warto zwrócić również uwagę na fakt, iż większość mieszkańców uważa, że nie ma okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy – taką odpowiedź wskazało 74% ankietowanych. Jednak 9% respondentów sądzi, iż takie okoliczności istnieją, a 17% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

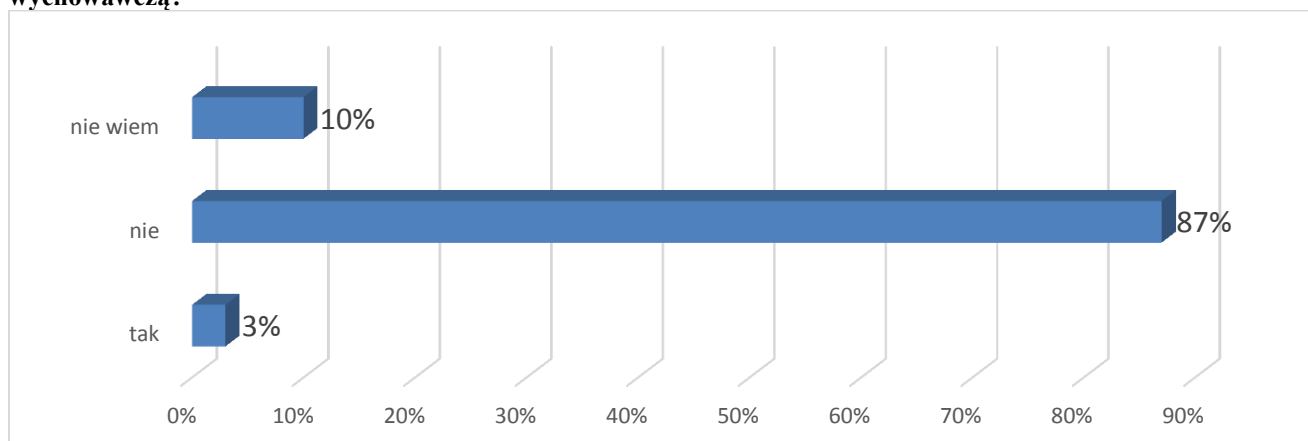
Wyk. 38. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Ze zgromadzonego materiału badawczego wynika, iż w opinii mieszkańców stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą – taką opinię wyraziło 87%. Natomiast 3% osób nie zgodziło się z tą opinią, a 10% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Należy zaznaczyć, że kary fizyczne wywierają bardzo negatywny wpływ na psychikę dzieci. Warto pamiętać, iż bicie nie jest metodą wychowawczą, jest jedynie wyładowaniem emocji rodzica.

Wyk. 39. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

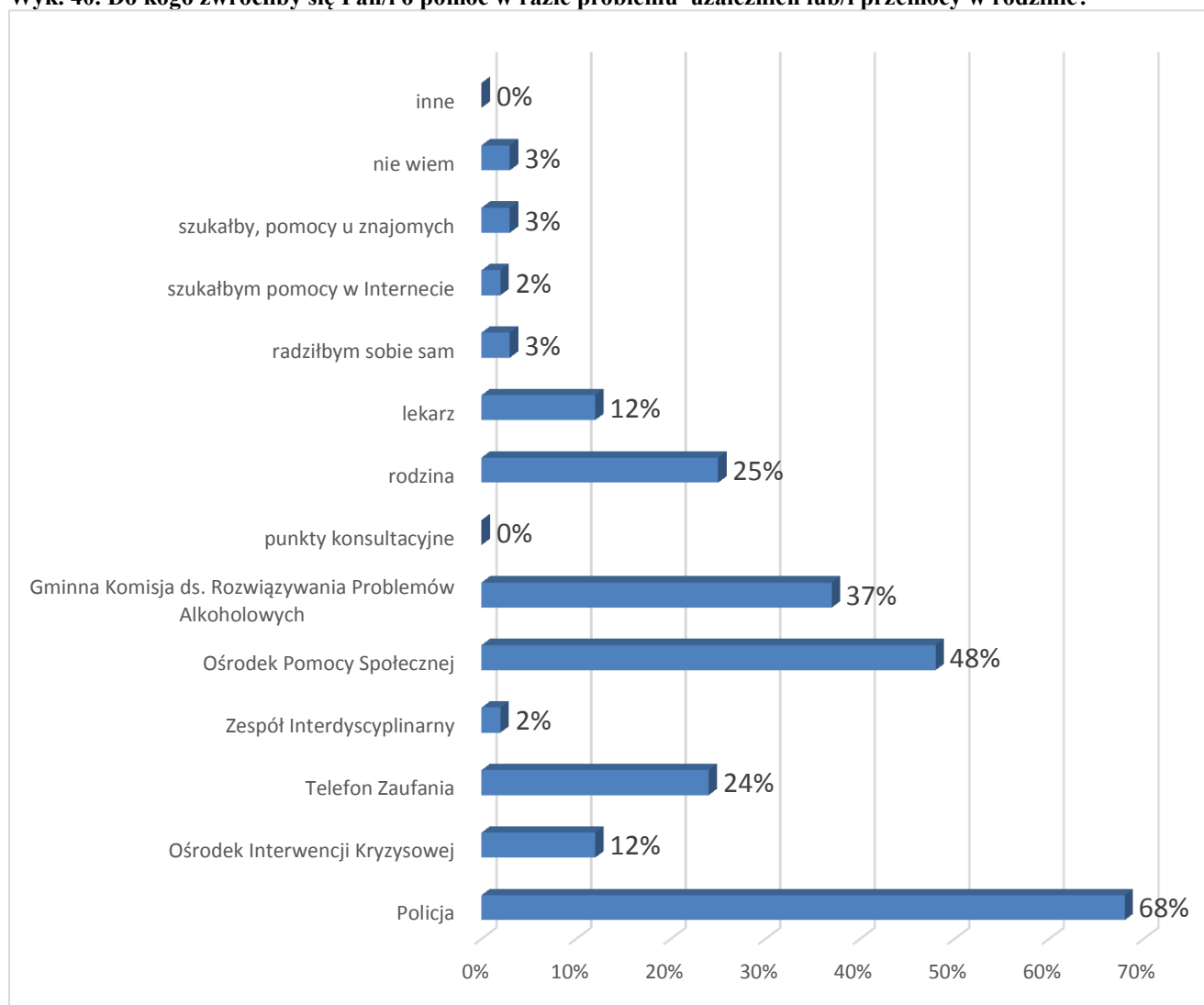

W dalszej kolejności poproszono mieszkańców o wskazanie instytucji, w której można uzyskać pomoc. W opinii większości mieszkańców w przypadku problemów można uzyskać pomoc na Policji (68%) oraz Ośrodku Pomocy Społecznej (48%).

W dalszej kolejności mieszkańcy wskazywali na: Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (37%), rodzinę (25%), telefon zaufania (24%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (12%), lekarza (12%), znajomych (3%) oraz Zespół Interdyscyplinarny (2%).

Niepokojący jest fakt, iż 3% mieszkańców przyznało, że próbowałby radzić sobie samodzielnie, zaś 2% osób szukałoby pomocy w Internecie.

Wyk. 40. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

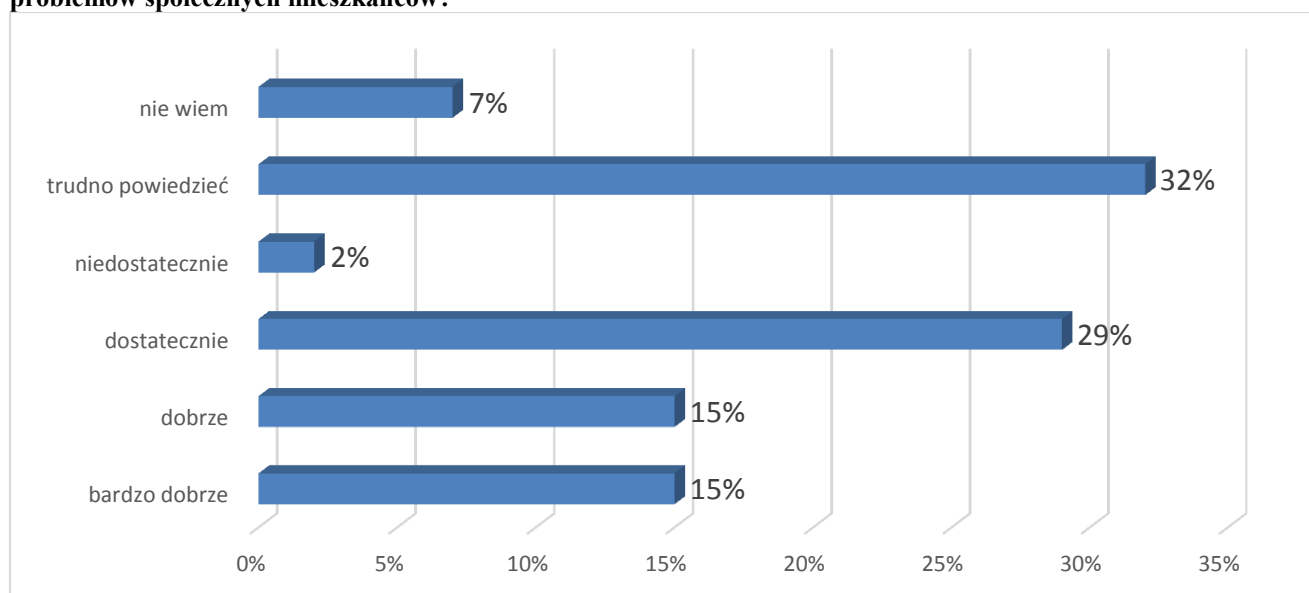
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Gmina wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców

Ostatni blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miał na celu zebranie opinii badanych na temat działań gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

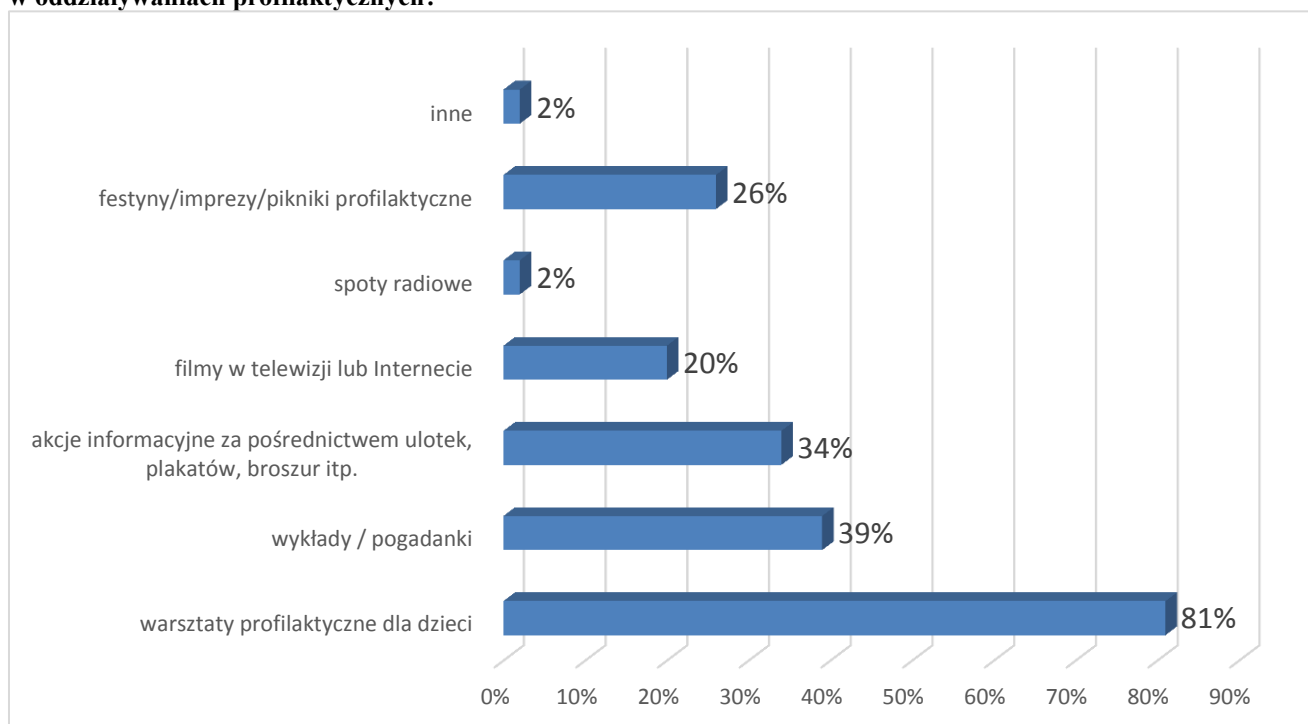
Mieszkańcy ocenili zaangażowanie i kierunki działań władz lokalnych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców na ocenę dostateczną – taką odpowiedź wskazało 29% respondentów. 15% ankietowanych oceniło działalność gminy dobrze, zaś 15% osób ocenia ją bardzo dobrze. 2% badanych wskazało odpowiedź niedostatecznie. 32% respondentów uznało, iż trudno udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 7% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”.

Wyk. 41. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Mieszkańcy uważają, że najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (81%), wykłady i pogadanki (39%), akcje informacyjne za pomocą ulotek (34%), festyny, imprezy i pikniki profilaktyczne (26%), filmy w telewizji i Internecie (20%) oraz spoty radiowe (2%). Kolejne 2% osób wskazało na inne formy działań.

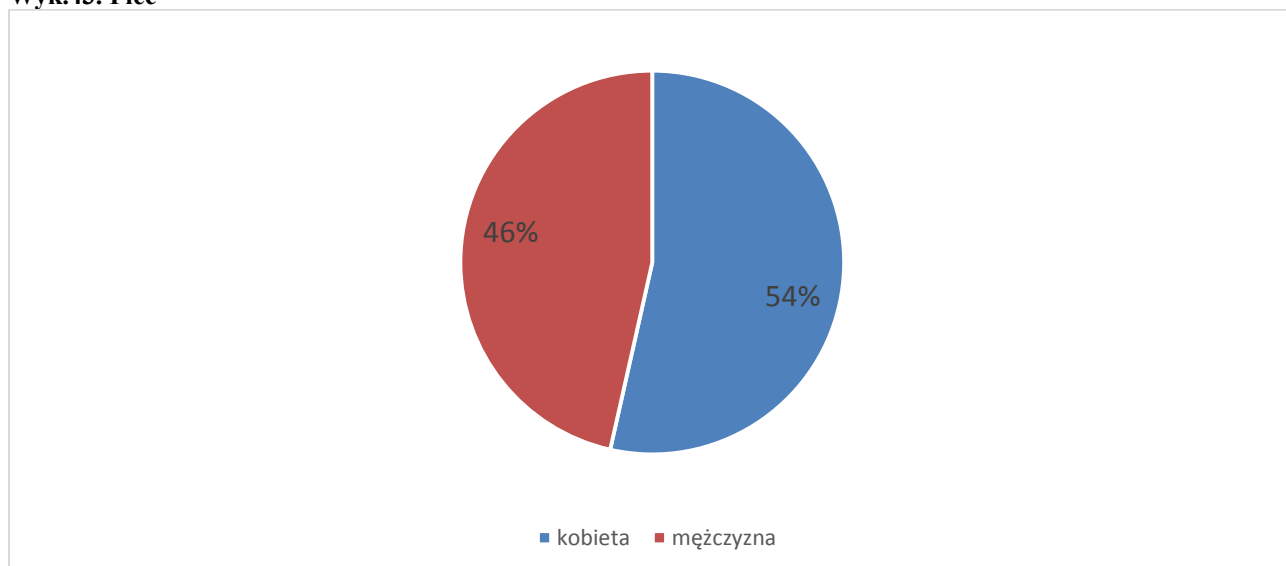
Wyk. 42. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

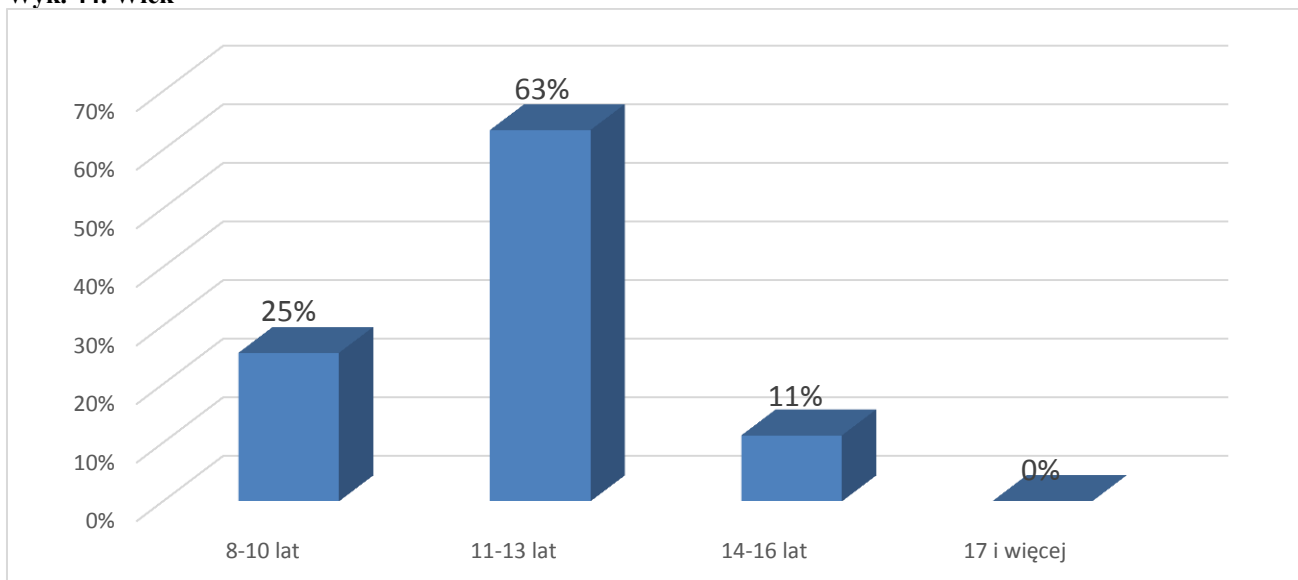
W badaniu dotyczącym problemów społecznych w gminie Lipie wzięło udział 142 uczniów. 46% badanej próby stanowili chłopcy, zaś 54% dziewczynki.

Wyk.43. Płeć

Charakteryzując badaną próbę ze względu na wiek można zauważyć, iż najliczniejszą jej część stanowili uczniowie w wieku 11 – 13 lat (63%). 25% uczniów to osoby w wieku 8 – 10 lat, zaś 11% osób to uczniowie w wieku 14 – 16 lat. W ankietowaniu nie brali udziału uczniowie w wieku 17 i więcej lat.

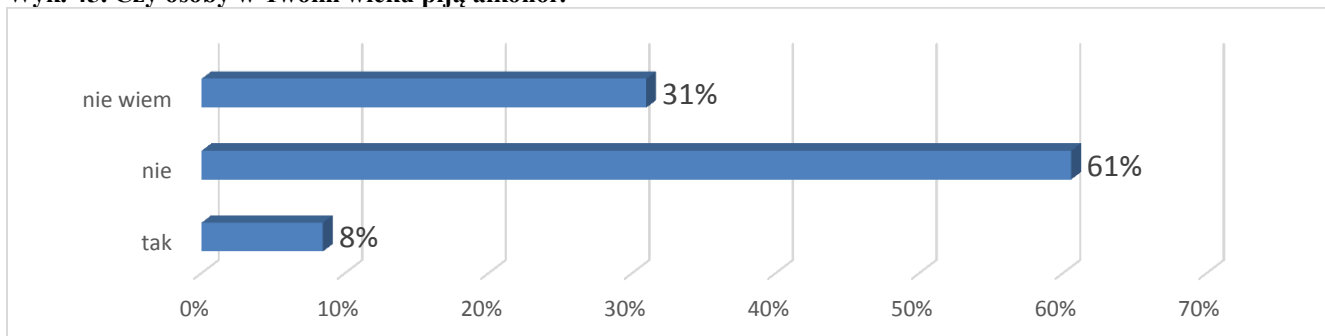
Wyk. 44. Wiek

Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

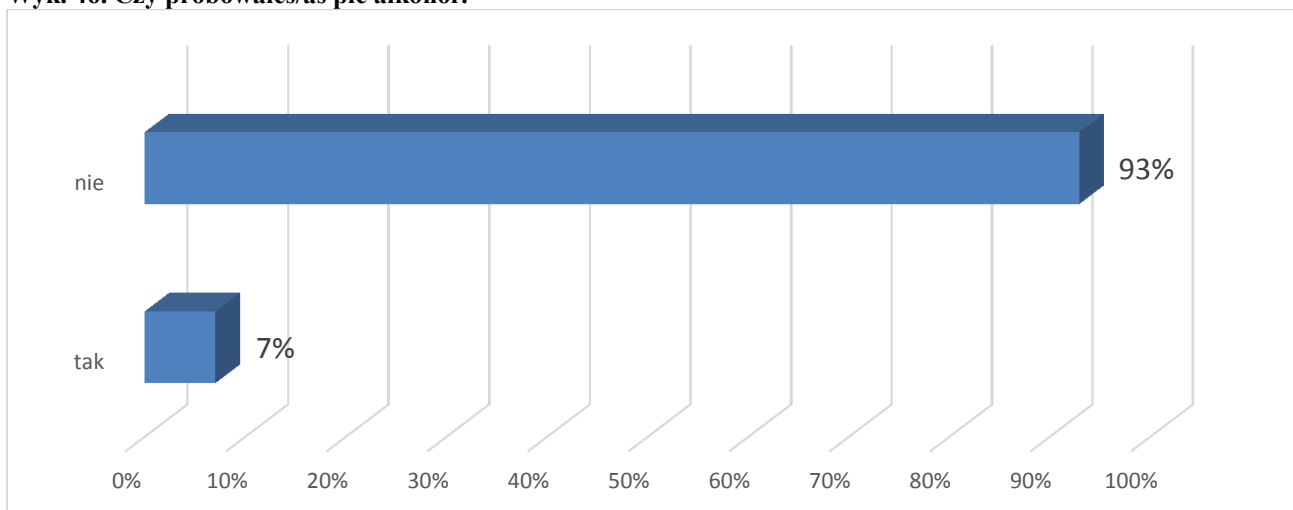
Na początek respondentów zapytano, czy ich zdaniem, osoby w ich wieku spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 8% badanych, zaś 61% osób nie zgodziło się z tą opinią, a 31% osób nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk. 45. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

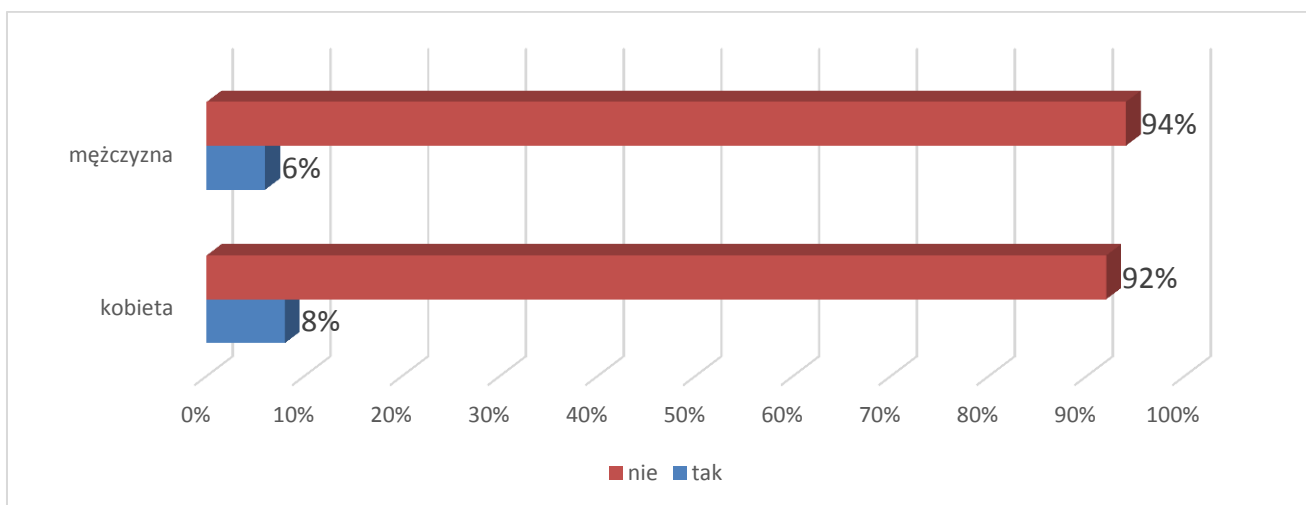
Dodatkowo, 7% uczniów przyznało, iż próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol.

Wyk. 46. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

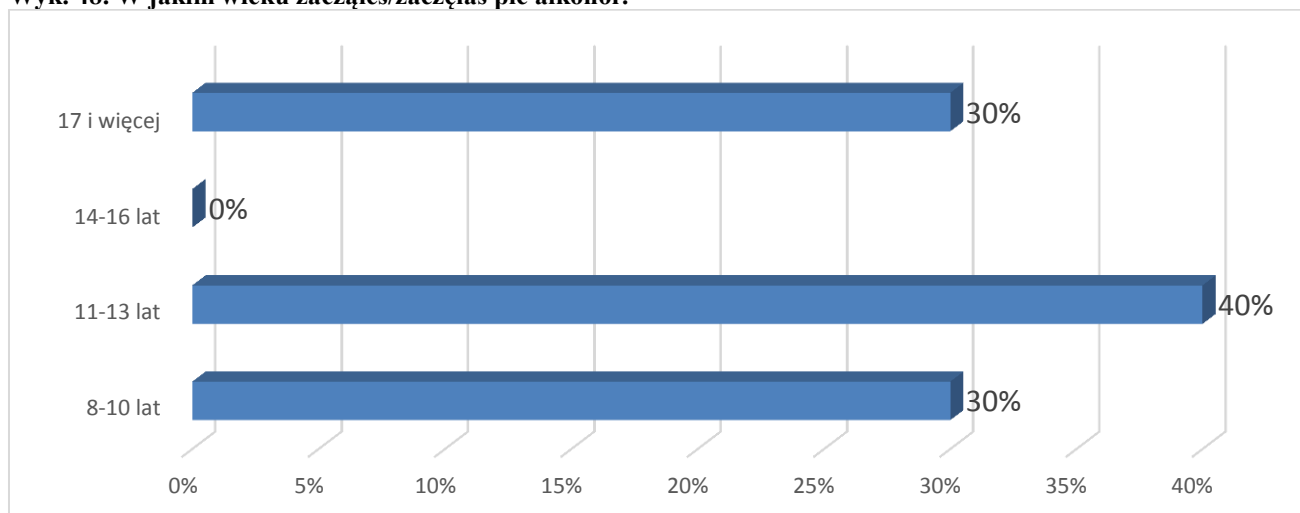
Kontakt z alkoholem zadeklarowało 8% dziewczynek i 6% chłopców. Jak widać, sięganie po alkohol wśród uczniów nie ma istotnie statystycznego związku z płcią – praktycznie taka sama ilość chłopców i dziewczynek przyznała się do spożywania alkoholu. Warto podkreślić, iż jednak to dziewczynki częściej potwierdzały, iż spożywały kiedykolwiek alkohol.

Wyk.47. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – w podziale na płeć

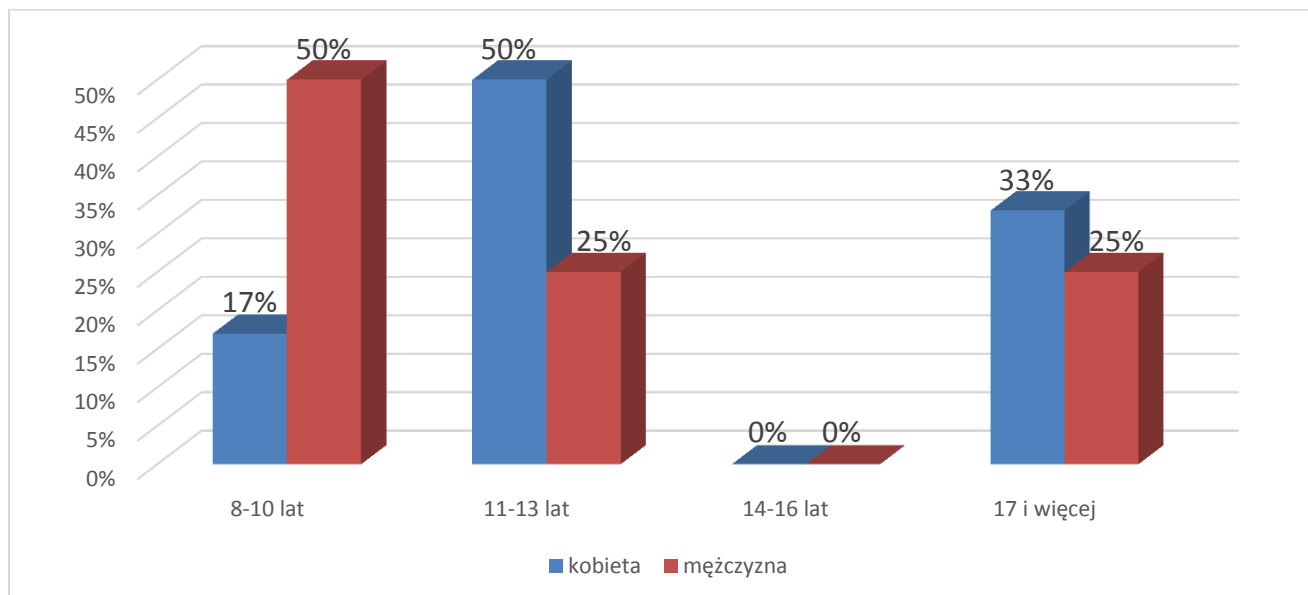
Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 11 – 13 lat – taką odpowiedź wskazało 40% badanych. 30% uczniów pierwszy raz piło alkohol w wieku 8 – 10 lat. Natomiast w wieku 17 i więcej lat pierwszy raz po alkohol sięgnęło kolejne 30% uczniów.

Wyk. 48. W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

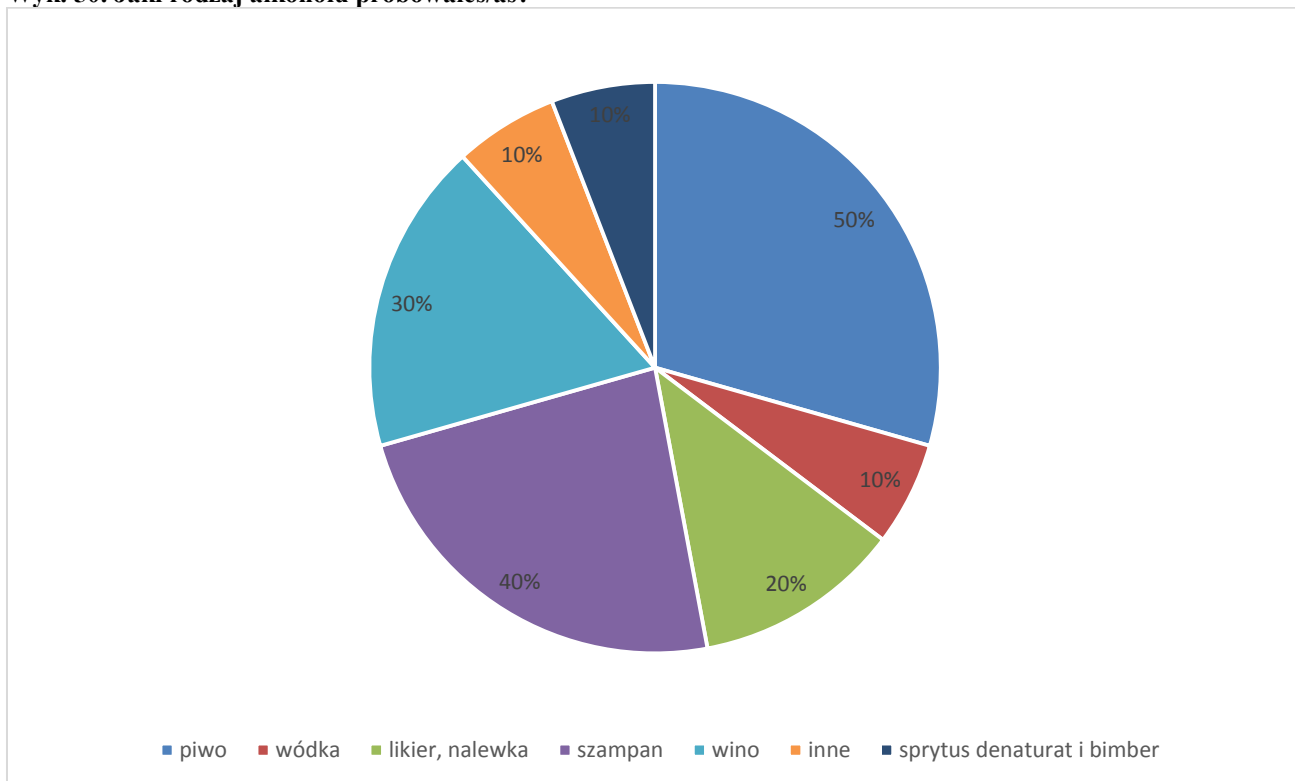
Chłopcy najczęściej spożywali po raz pierwszy alkohol w wieku 8 – 10 lat (50%) oraz w wieku 11 – 13 lat (25%) i w wieku 17 i więcej lat (25%). Większość dziewczynek pierwszy raz miała kontakt z alkoholem w wieku 11 – 13 lat (50%). Natomiast 17% uczennic pierwszy raz piła alkohol w wieku 8 – 10 lat, a 33% uczennic pierwszy raz sięgnęła po alkohol w wieku 17 i więcej lat.

Wyk.49. W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol? – w podziale na płeć

Następnie uczniów poproszono o wskazanie rodzaju alkoholu, który zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (50%), szampana (40%), wino (30%), likier, nalewki (20%), wódkę (10%), spirytus, denaturat i bimber (10%) oraz inne alkohole (10%).

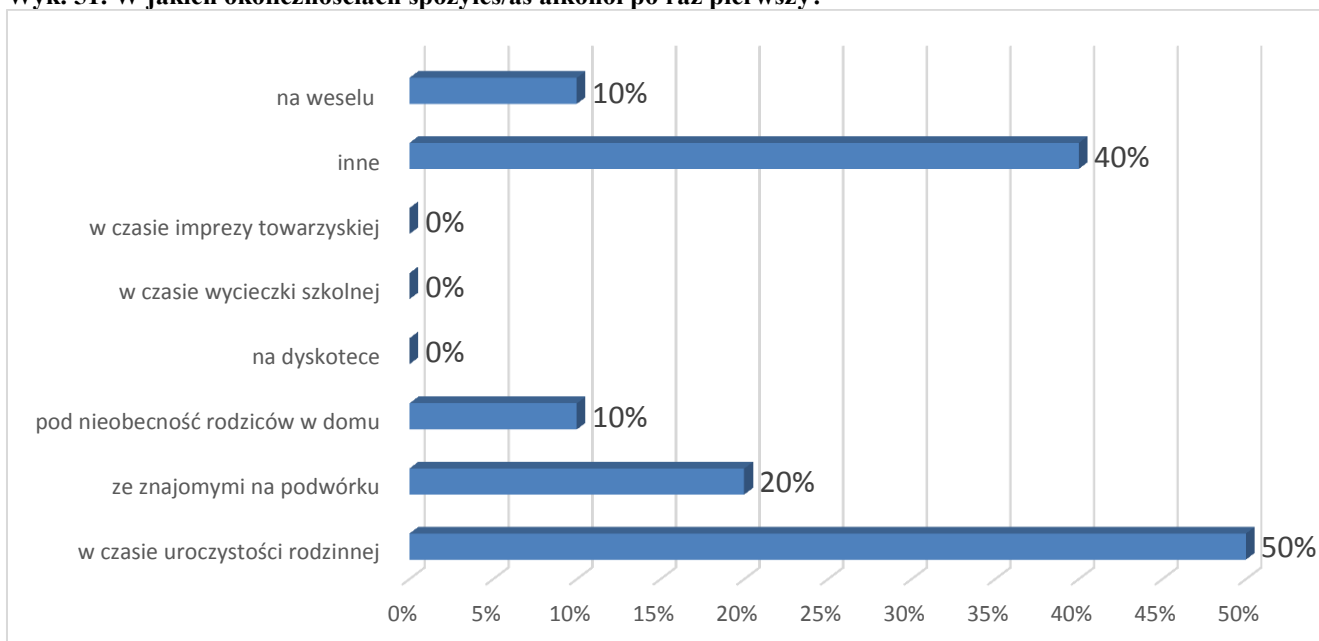
Wyk. 50. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie po raz pierwszy sięgali po alkohol podczas uroczystości rodzinnej (50%), a także: ze znajomymi na podwórku (20%), pod nieobecność rodziców (10%) oraz na weselu (10%). 40% uczniów wskazało również na inne okoliczności, jednak nie podali konkretnych przykładów.

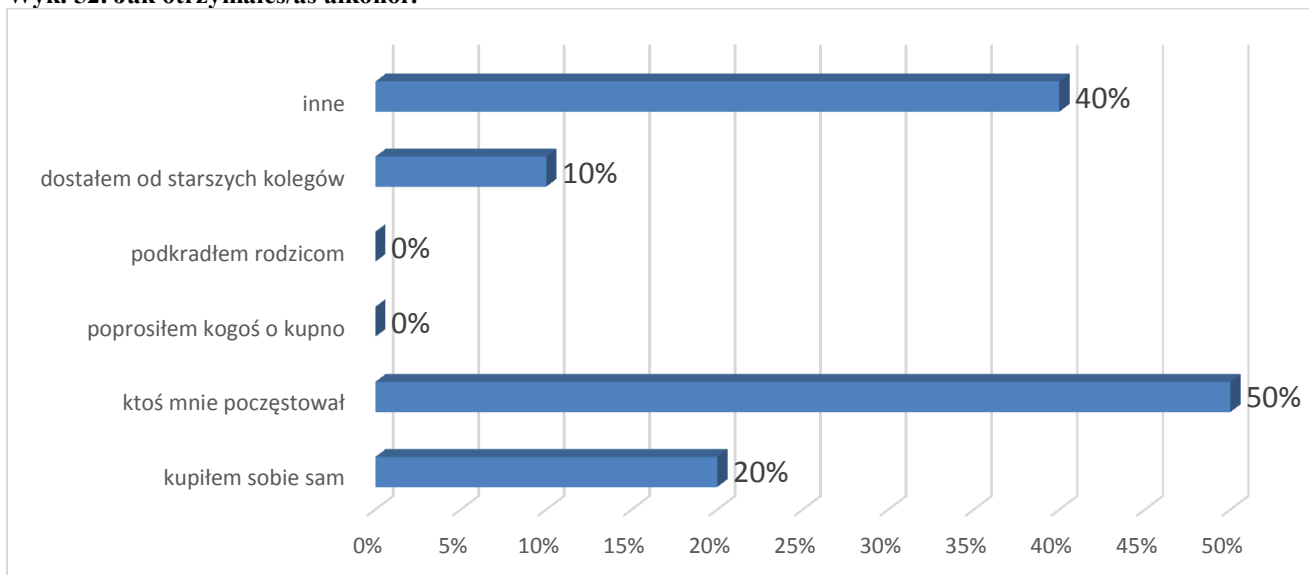
Wyk. 51. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Interesujący wydaje się fakt, skąd uczniowie mają alkohol, skoro zgodnie z prawem nie mogą sami go kupić. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie najczęściej są nim częstowani (50%), kupują sobie samodzielnie (20%) oraz dostają go od starszych kolegów (10%). 40% uczniów wskazało na inne sposoby.

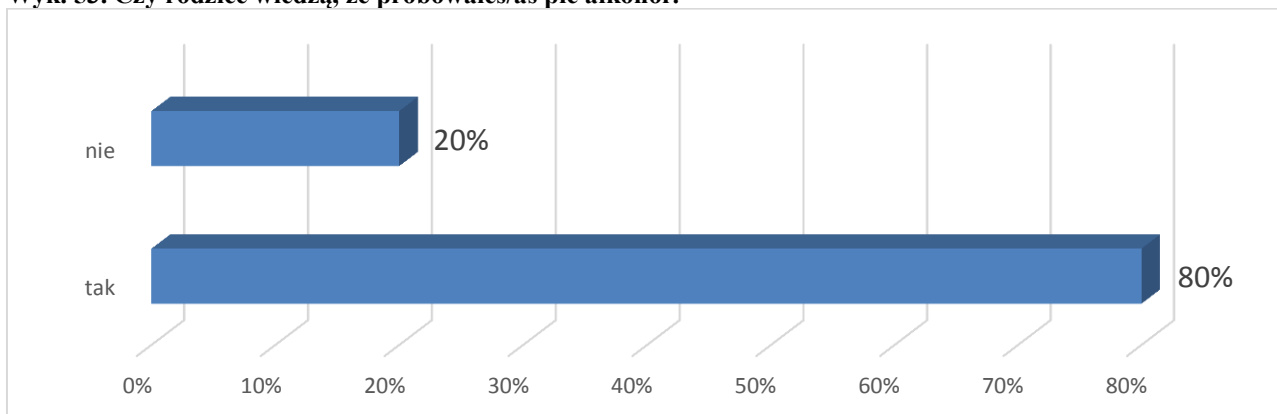
Wyk. 52. Jak otrzymałeś/aś alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Co ciekawe, zdaniem większości uczniów ich rodzice wiedzą o tym, iż spożywają oni alkohol. Takiej odpowiedzi udzieliło 80% osób.

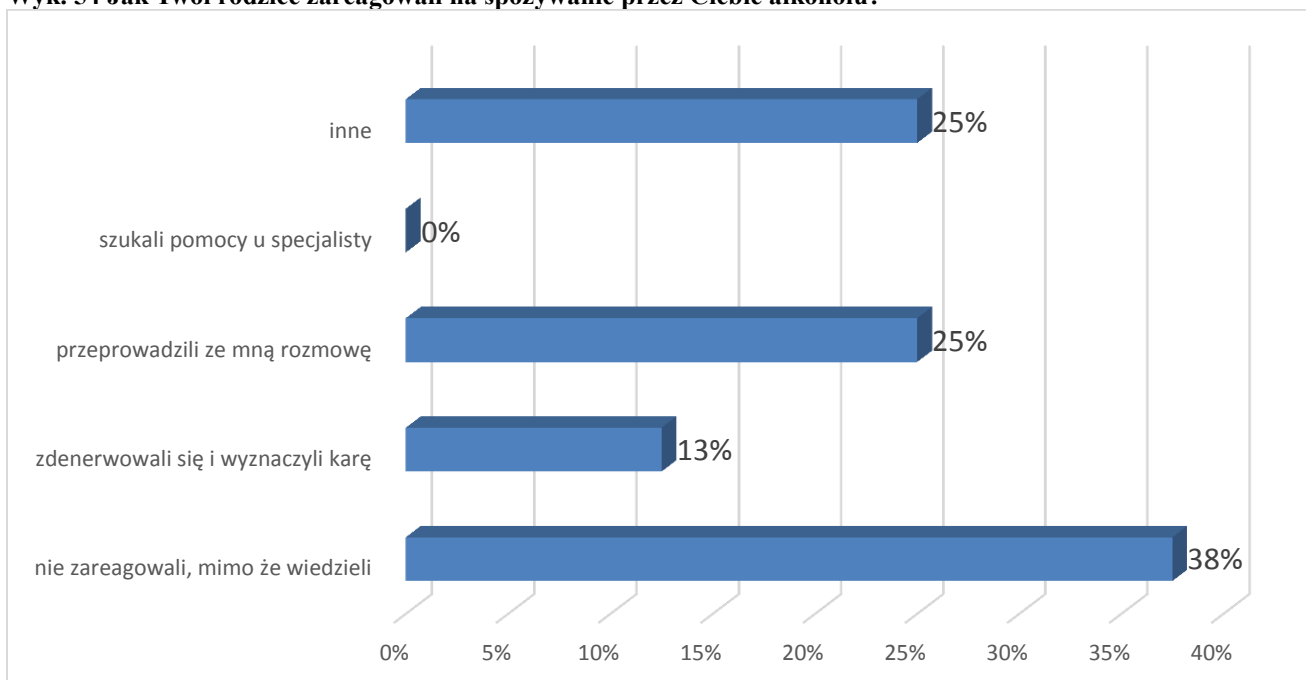
Wyk. 53. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Następnie respondentów zapytano o reakcje ich rodziców na spożywanie przez nich alkoholu. Co istotne, większość uczniów zadeklarowała, iż rodzice nie zareagowali, mimo że wiedzieli o tej sytuacji (38%). 25% badanych przyznała, że rodzice przeprowadzili z nim rozmowę,

kolejne 25% wskazało na inne zachowania, a 13% uczniów oznajmiło, że jego rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę.

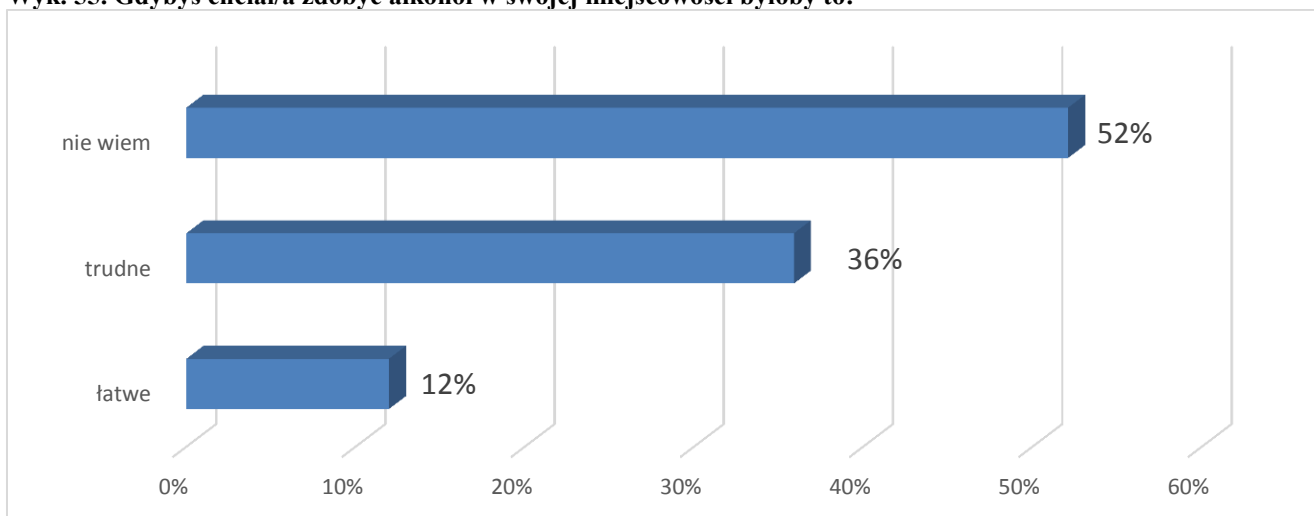
Wyk. 54 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, iż 12% uczniów uważa, że pozyskanie alkoholu w Gminie Lipie jest łatwe. Z tą opinią nie zgodziło się 36% osób, zaś 52% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 55. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

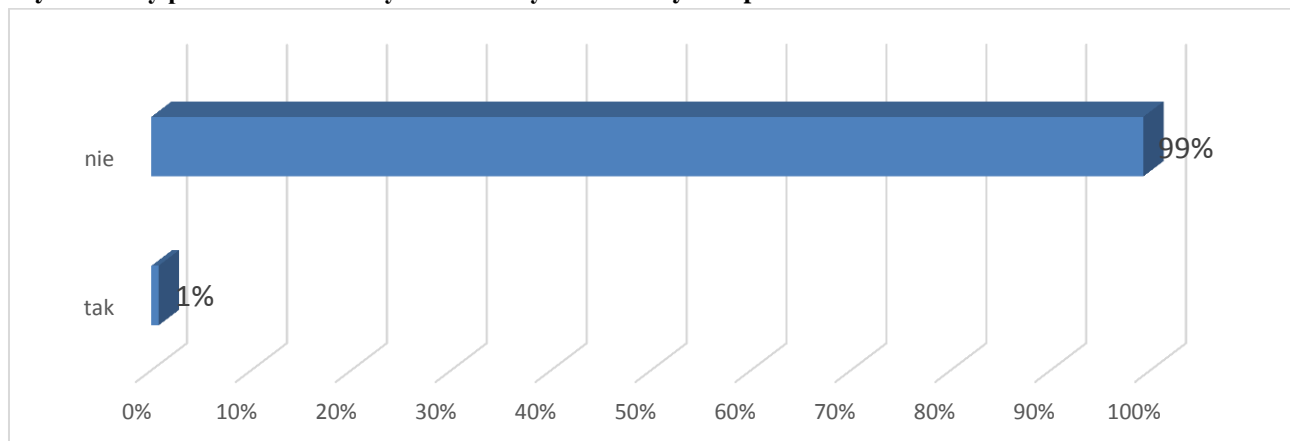

Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny rozdział niniejszej diagnozy dotyczy problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów oraz sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej środków psychoaktywnych.

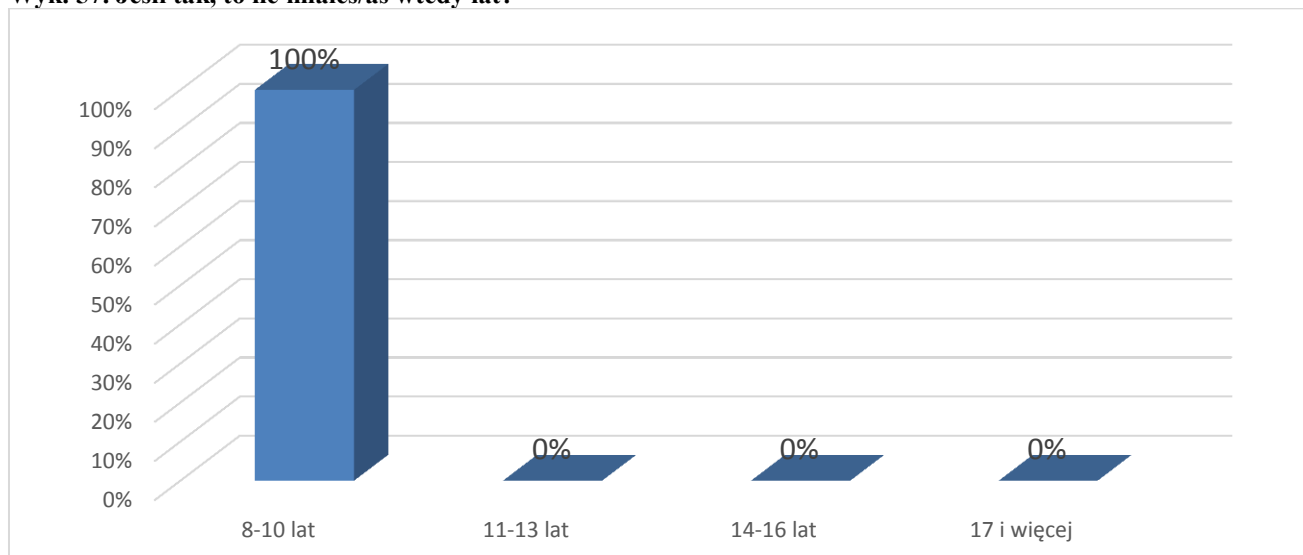
Do zażywania środków psychoaktywnych przyznał się 1% uczniów.

Wyk. 56. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

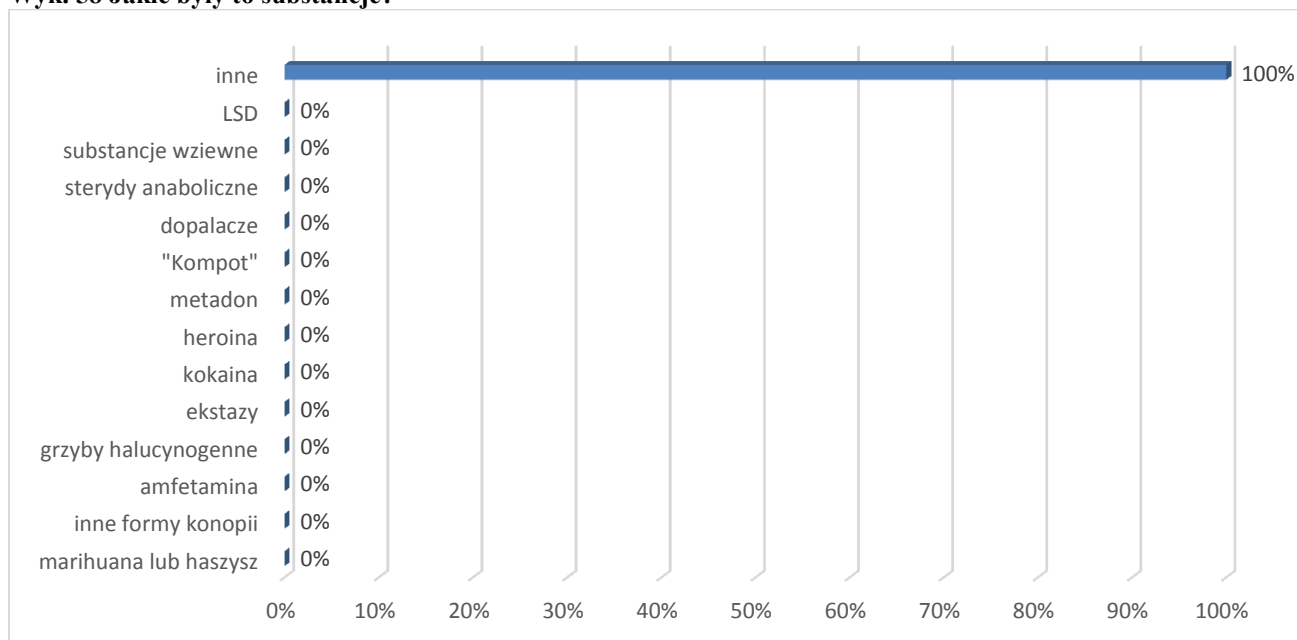
Uczniowie, którzy przyznali, iż zażywali kiedykolwiek środki psychoaktywne pierwszy raz zażywali je w wieku 8 – 10 lat.

Wyk. 57. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Uczniowie Ci nie podali nazw substancji, które zażywali. Nie były to jednak środki wymienione podczas badania.

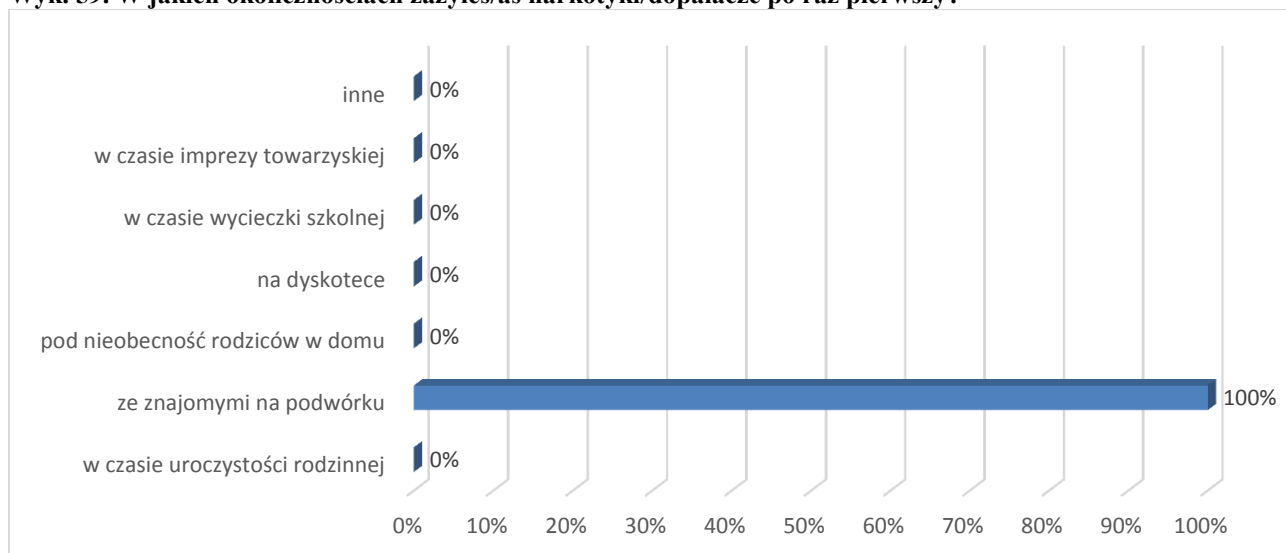
Wyk. 58 Jakie były to substancje?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie pierwszy raz sięgnęli po substancje psychoaktywne ze znajomymi na podwórku – takiej odpowiedzi udzielili wszyscy uczniowie, którzy mieli już kontakt z środkami psychoaktywnymi.

Wyk. 59. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy?

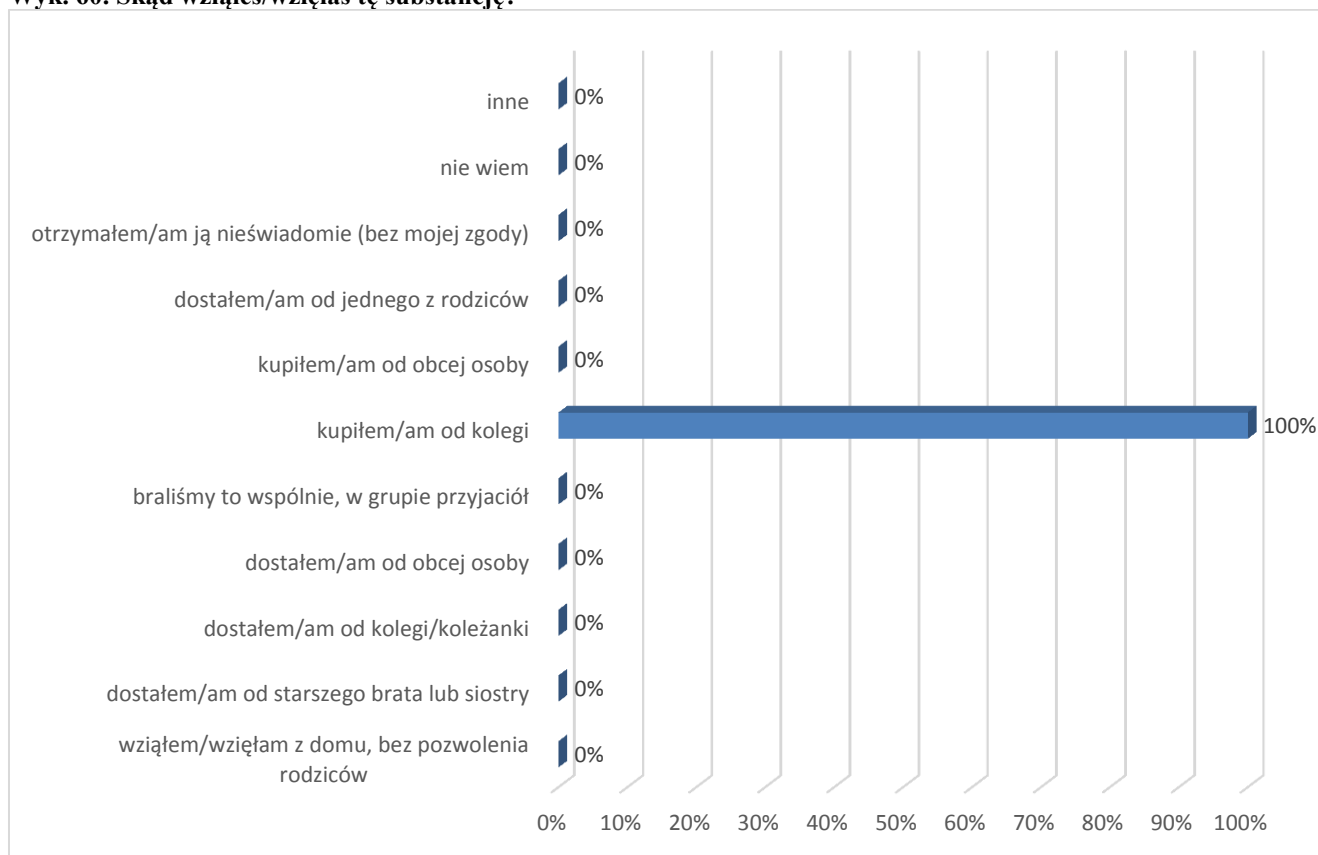

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Niezwykle ciekawe wydaje się to, skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawie zabronione. Jednak jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Na pytanie: „Skąd bierzesz substancje

psychoaktywne?” wszyscy uczniowie, którzy udzielali odpowiedzi na to pytanie wskazali, iż kupili je od kolegi.

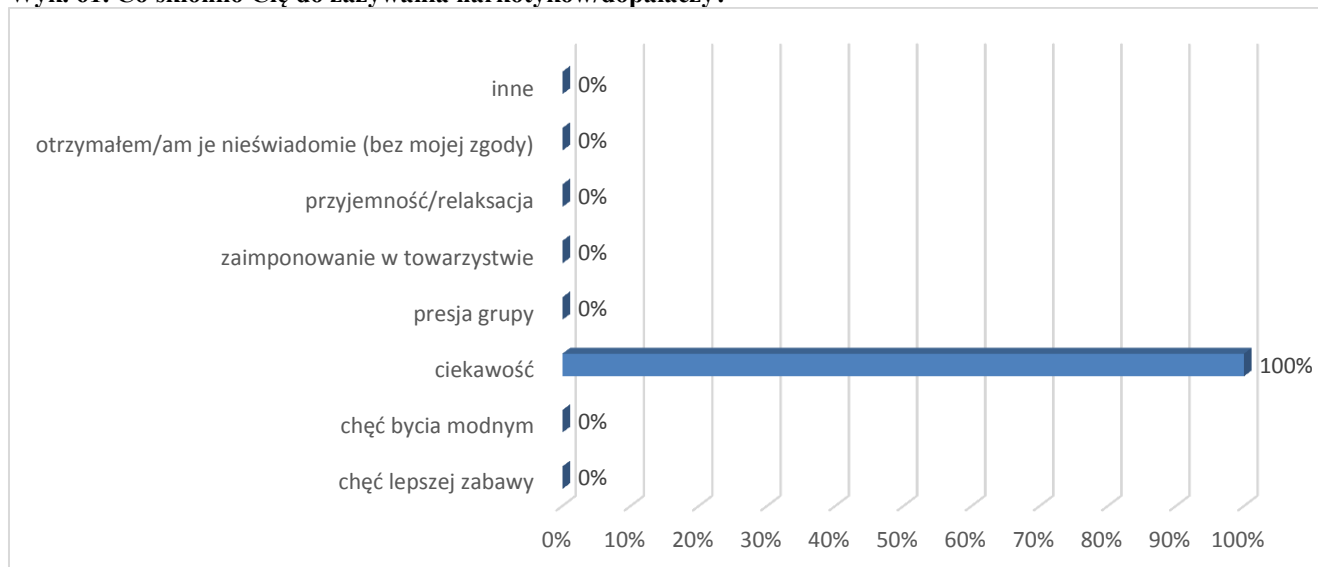
Wyk. 60. Skąd wziąłeś/wzięłaś tę substancję?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Do zażywania substancji psychoaktywnych uczniów skłoniła ciekawość.

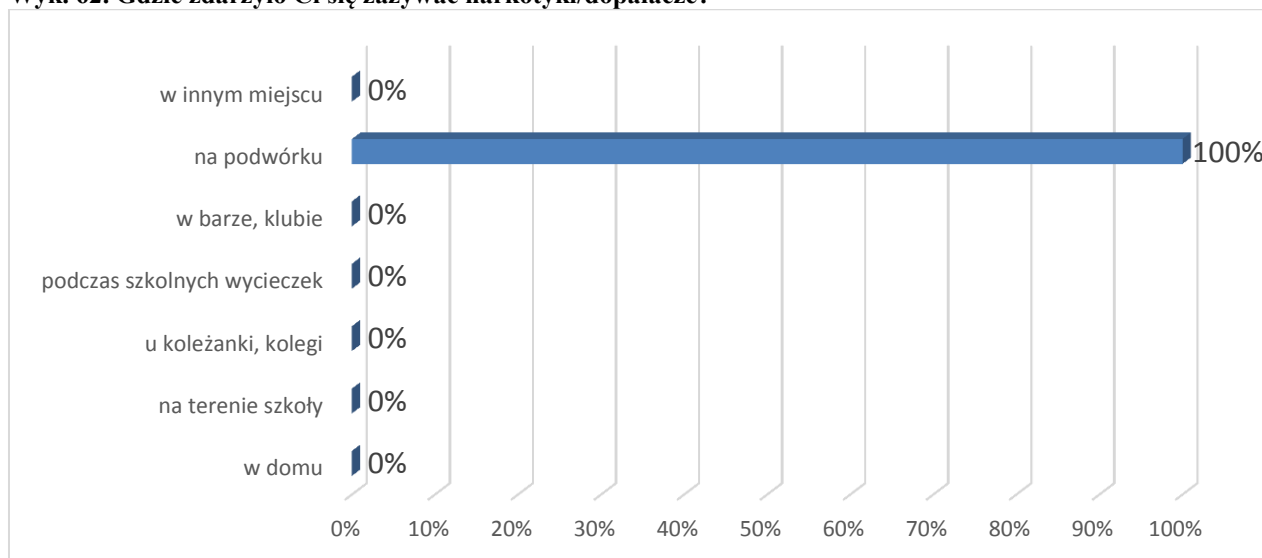
Wyk. 61. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie przyznali, iż zażywali narkotyki lub dopalacze na podwórku.

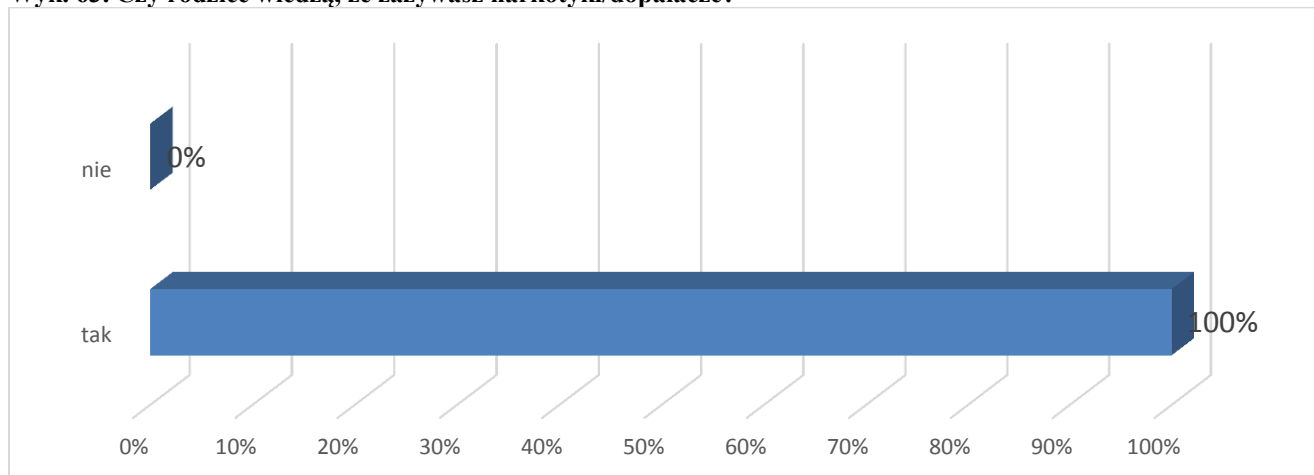
Wyk. 62. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Wszyscy uczniowie, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki uważają, że ich rodzice wiedzą o tym.

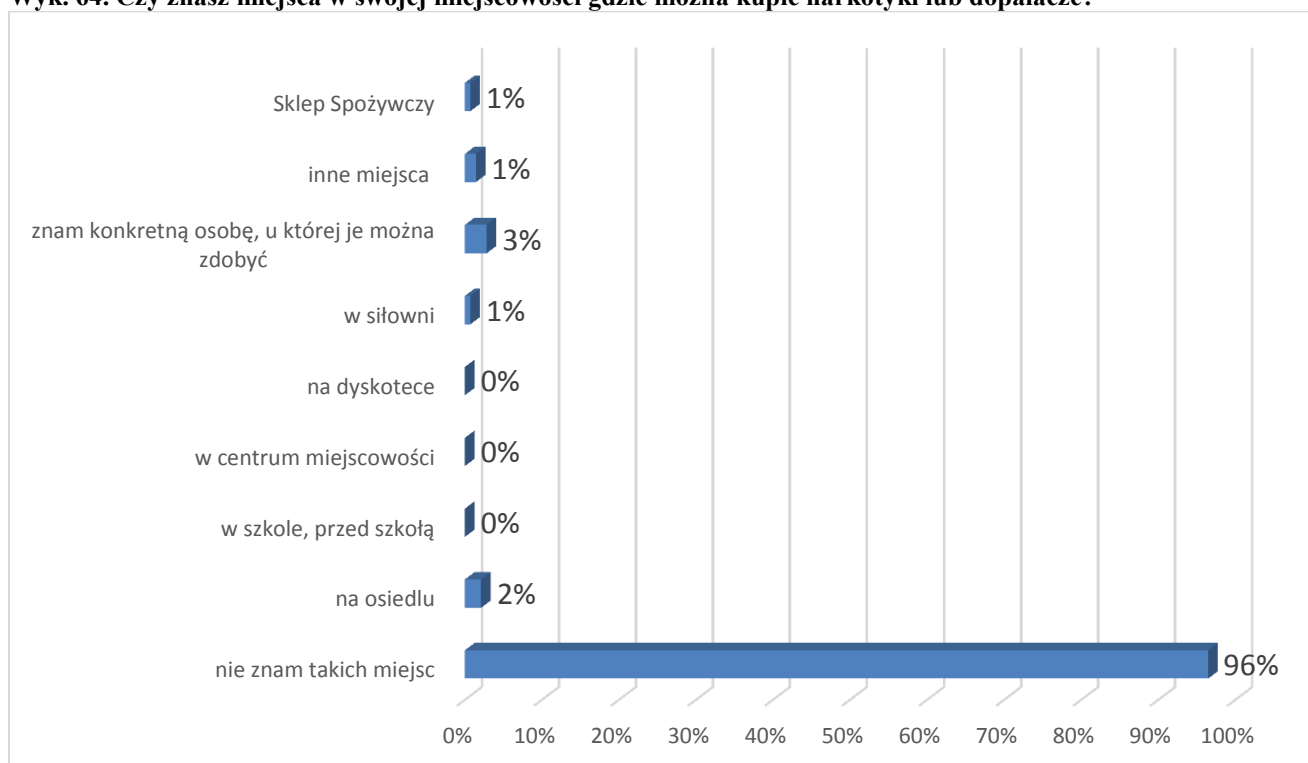
Wyk. 63. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Dodatkowo przyznali oni, iż ich rodzice nie podjęli żadnych działań, nie zareagowali na informację o zażywaniu narkotyków przez dzieci.

Zdecydowana większość badanych uczniów nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze (96%). Pozostałe 4% osób wskazało na: osiedle (2%), siłownię (1%), sklep spożywczy (1%) oraz inne miejsca (1%). Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 3% uczniów zna konkretną osobę, u której można kupić substancje psychoaktywne.

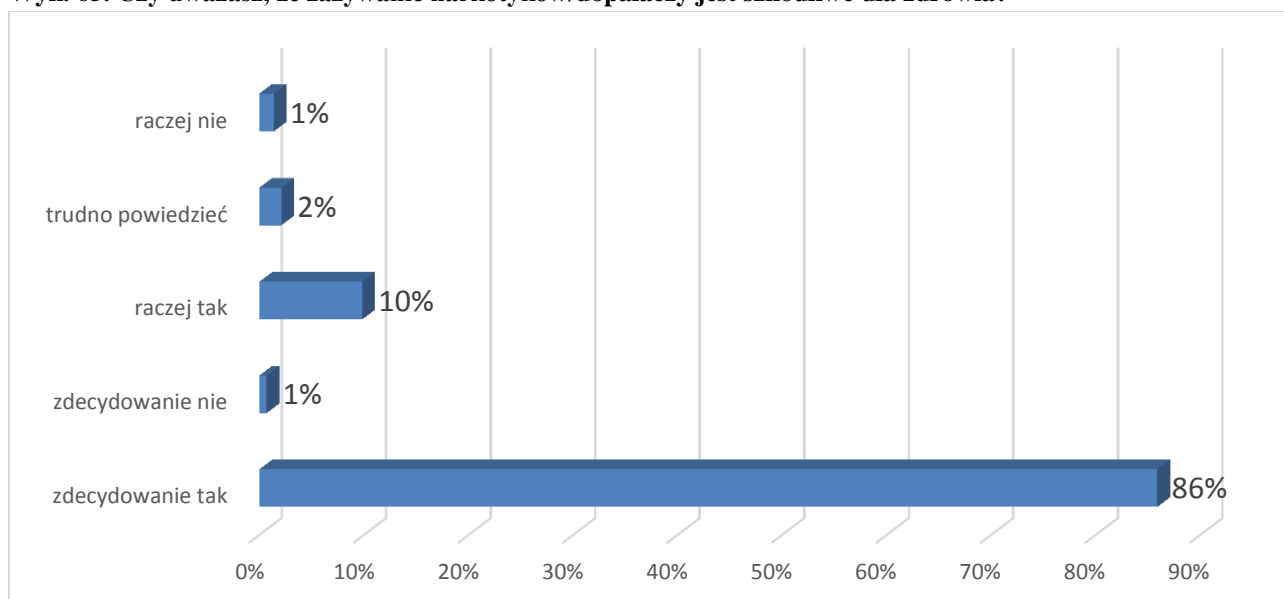
Wyk. 64. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dobłą informacją jest fakt, iż 86% uczniów uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 10% osób sądzi, iż jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgodziło się 2% uczniów, w tym 1% uważa, iż jest to raczej nieszkodliwe, a kolejny 1% ankietowanych sądzi, iż substancje te są zdecydowanie nieszkodliwe.

Wyk. 65. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

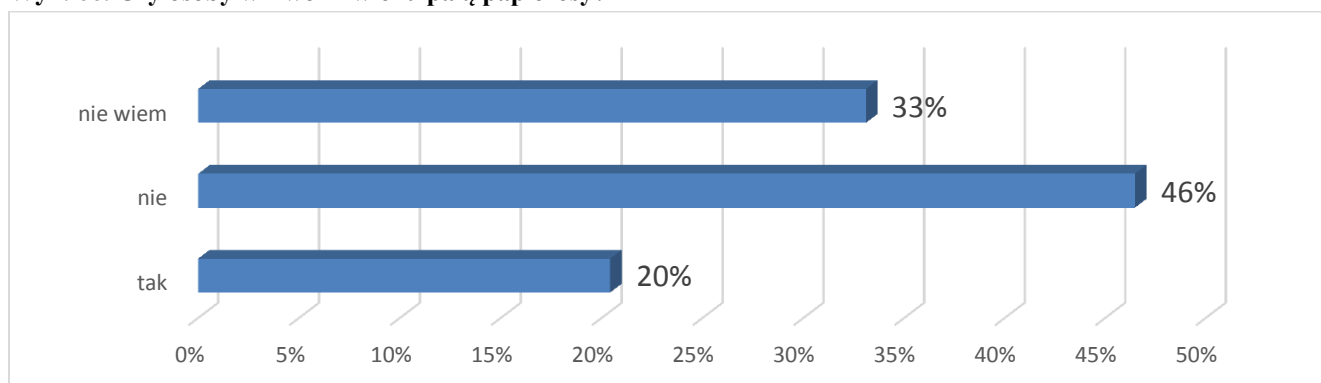

Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Niniejszy blok pytań w badaniu dzieci i młodzieży szkolnej dotyczył wyrobów nikotynowych. Celem tego rozdziału było oszacowanie skali sięgania po papierosy przez osoby nieletnie oraz sprawdzenie, jakie czynniki mają wpływ na kontakt młodzieży z papierosami.

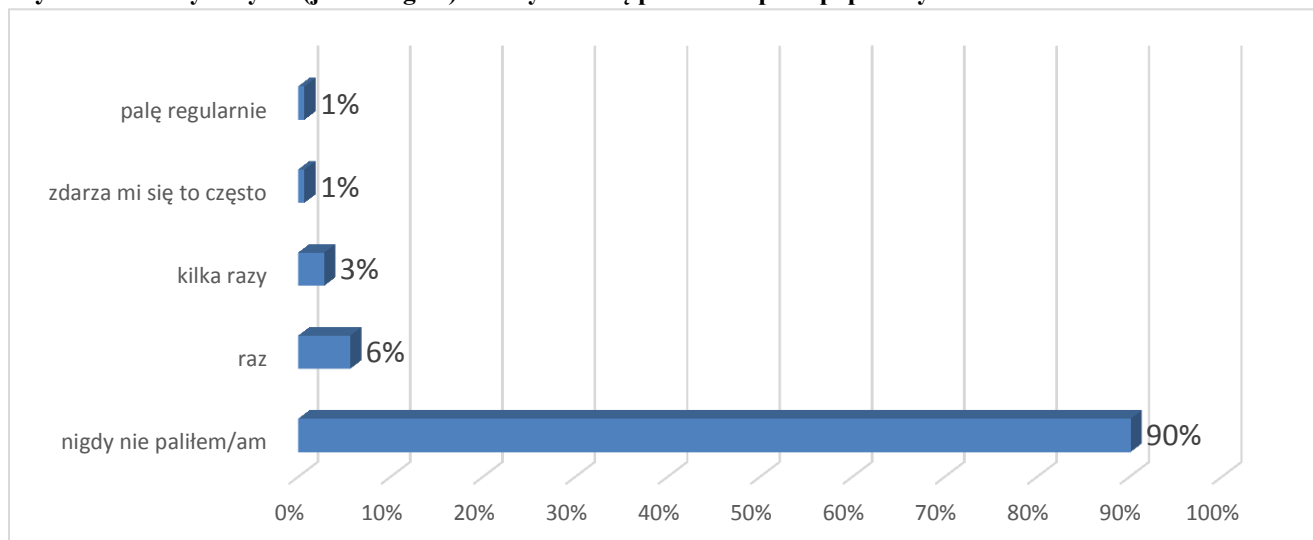
Na początek uczniów zapytano, czy osoby w ich wieku palą papierosy. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj, aż 20% uczniów, zaś 46% osób uważa, że ich rówieśnicy nie palą. 33% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 66. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

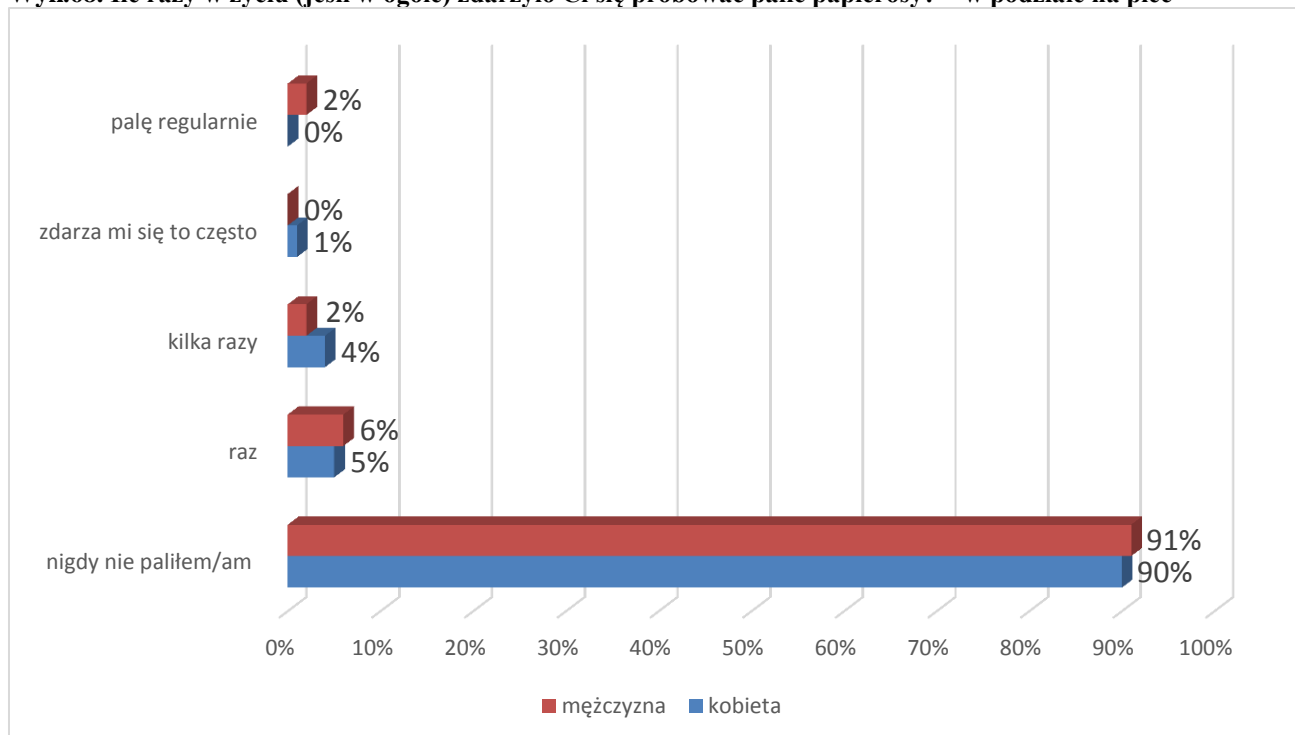
Do palenia papierosów przyznało się 10% ankietowanych uczniów. Spośród nich 6% osób paliło papierosy raz, 3% uczniów robiło to kilka razy, 1% osób często zdarza się palić, kolejny 1% uczniów pali papierosy regularnie.

Wyk. 67. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

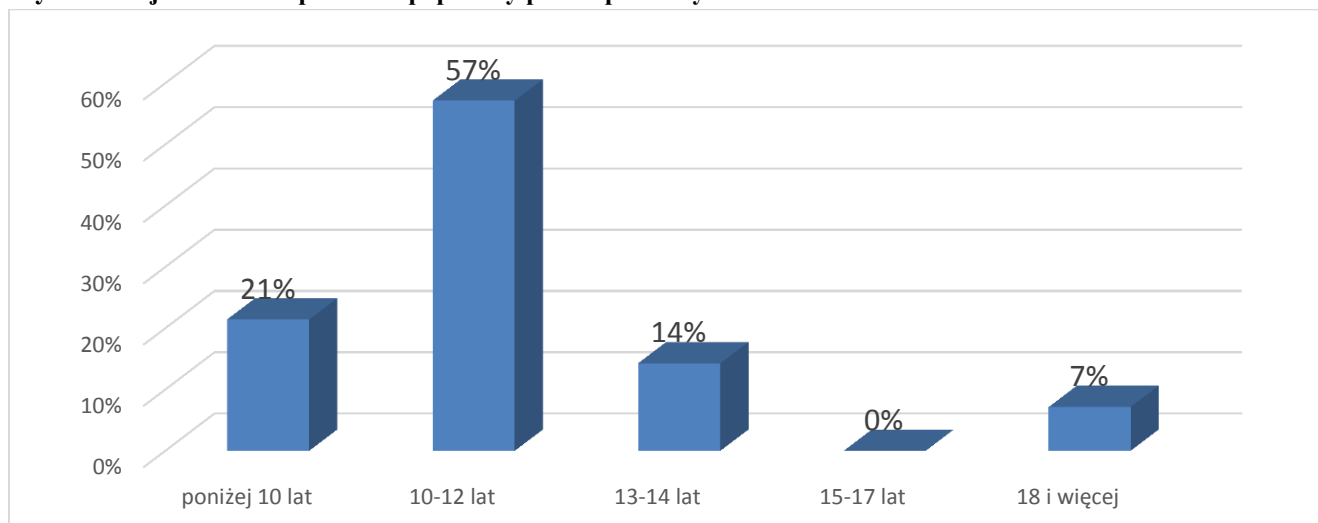
Do palenia papierosów przyznało się 10% dziewczynek i 9% chłopców. Dziewczynki najczęściej przyznawały, iż paliły raz (5%), kilka razy (4%) oraz zdarza m się to często (1%). Chłopcy najczęściej wskazywali następujące odpowiedzi: raz (6%), kilka razy (2%) oraz kolejne 2% chłopców pali papierosy regularnie.

Wyk.68. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – w podziale na płeć

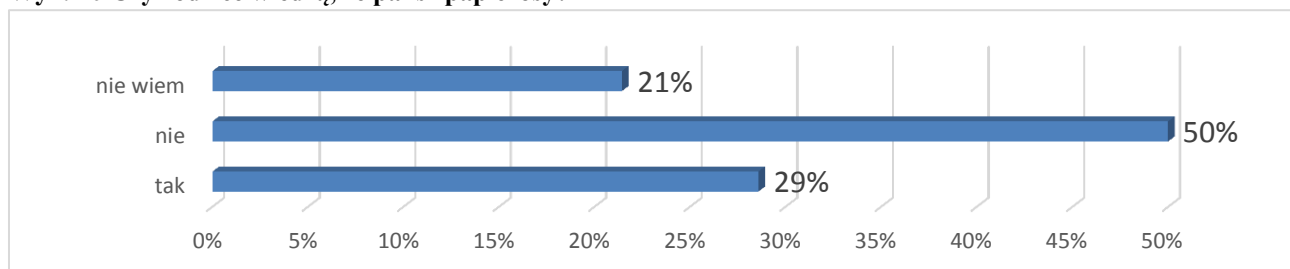
Uczniowie najczęściej pierwszy raz palili papierosy w wieku 10 -12 lat (57%), 14% w wieku 13 – 14 lat, zaś 7% w wieku 18 i więcej lat. Niepokój budzi fakt, iż aż 21% uczniów zadeklarowało, iż pierwszy raz sięgnęło po papierosa w wieku poniżej 10 lat.

Wyk. 68. W jakim wieku palileś/aś papierosa po raz pierwszy?

29% uczniów przyznało, że ich rodzice wiedzą o tym, iż palą oni papierosa. 50% badanych uważa, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie, a kolejne 21% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

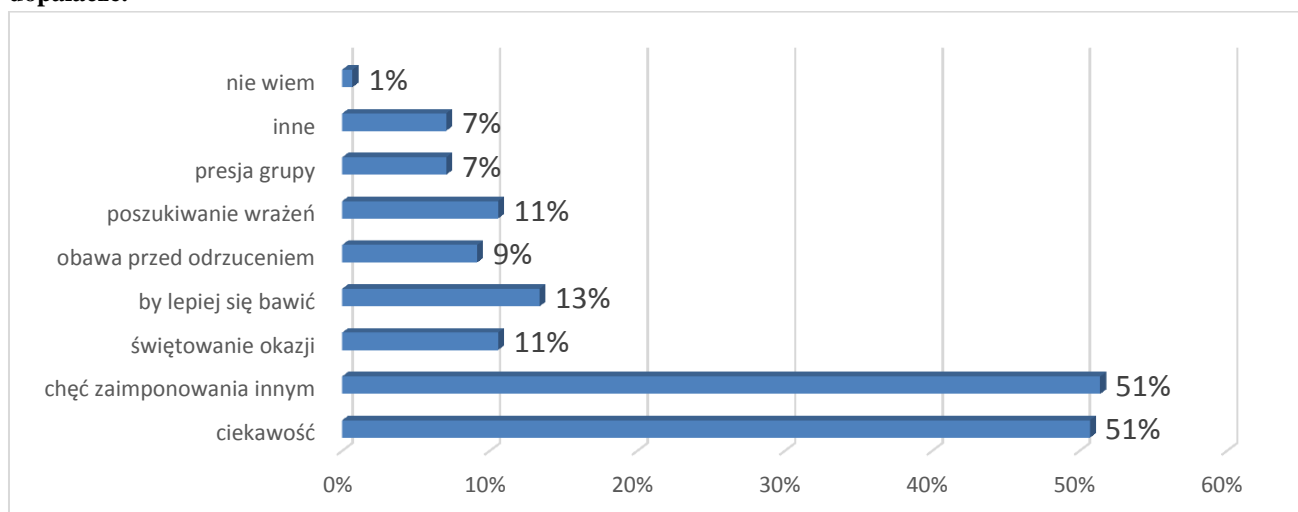
Wyk. 70 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosa?

Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Pierwsze pytanie skierowane do dzieci i młodzieży miało na celu odkrycie powodów, które motywują młodych ludzi do sięgania po substancje psychoaktywne. Jak wynika z zebranych odpowiedzi, głównym powodem skłaniającymi młodych ludzi do sięgania po używki jest: ciekawość (51%) oraz chęć zaimponowania innym (51%). W dalszej kolejności wskazywano na: chęć lepszej zabawy (13%), poszukiwanie wrażeń (11%), świętowanie okazji (11%), obawę przed odrzuceniem (9%), presję grupy (7%) oraz inne powody (1%)

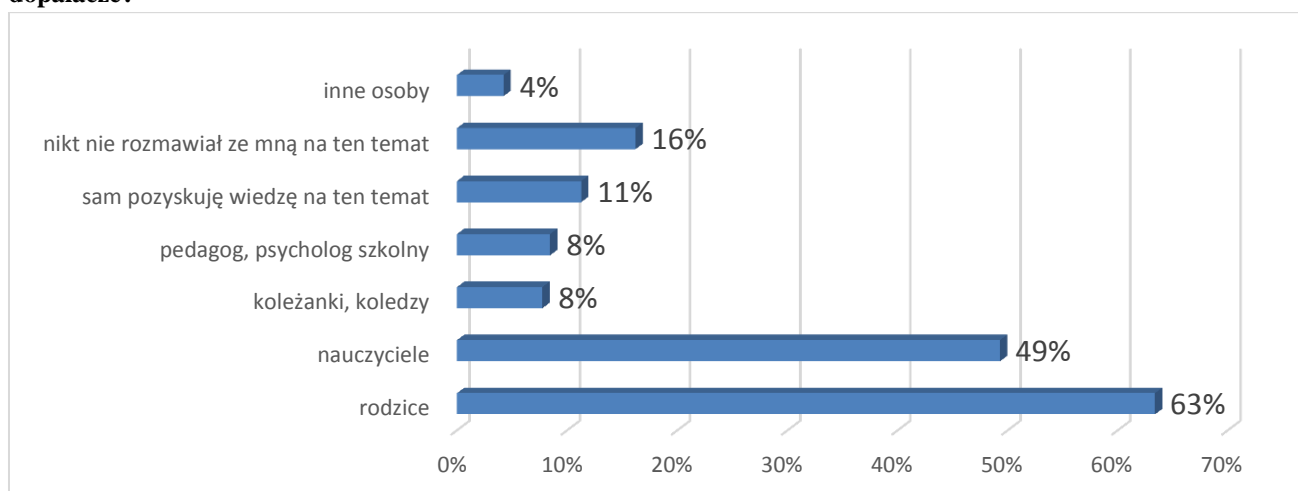
Wyk. 71. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem uczniów to rodzice (63%) oraz nauczyciele (49%) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na: pedagoga/psychologa szkolnego (8%), kolegów/koleżanki (8%) oraz inne osoby (4%). Niepokojący jest fakt, iż aż 16% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz, iż 11% uczniów uważa, że nikt z nim na ten temat nie rozmawiał.

Wyk.72. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze?

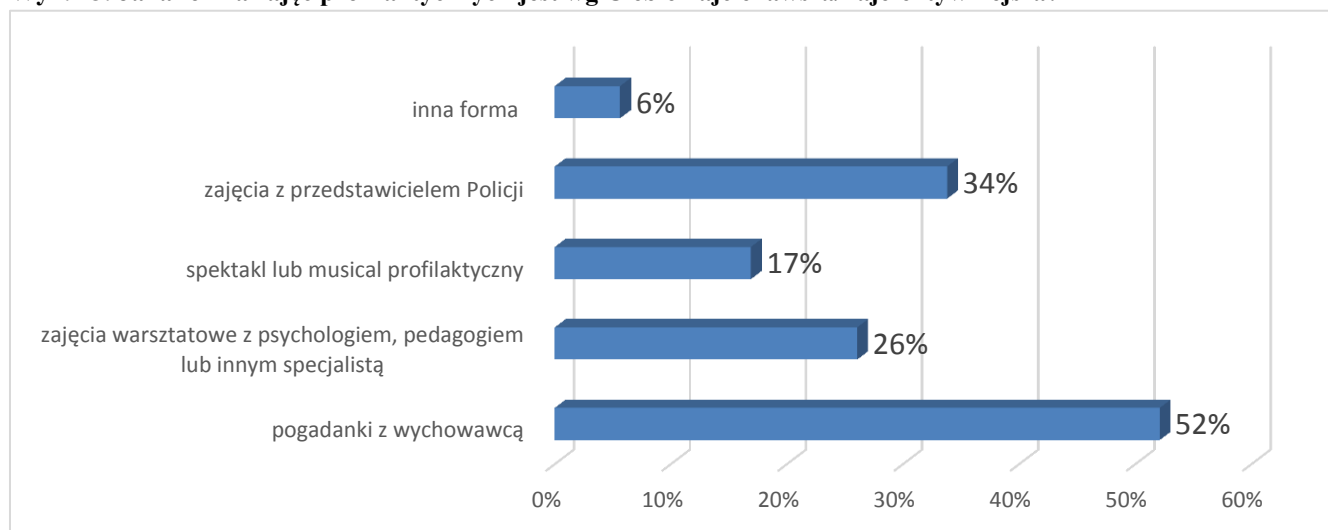

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem uczniów, najciekawszymi formami zajęć profilaktycznych są: pogadanki z wychowawcą (52%), zajęcia z przedstawicielami Policji (34%), zajęcia warsztatowe

z pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą (26%), spektakle lub musicale profilaktyczne (17%) oraz inne formy zajęć profilaktycznych (6%).

Wyk. 73. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

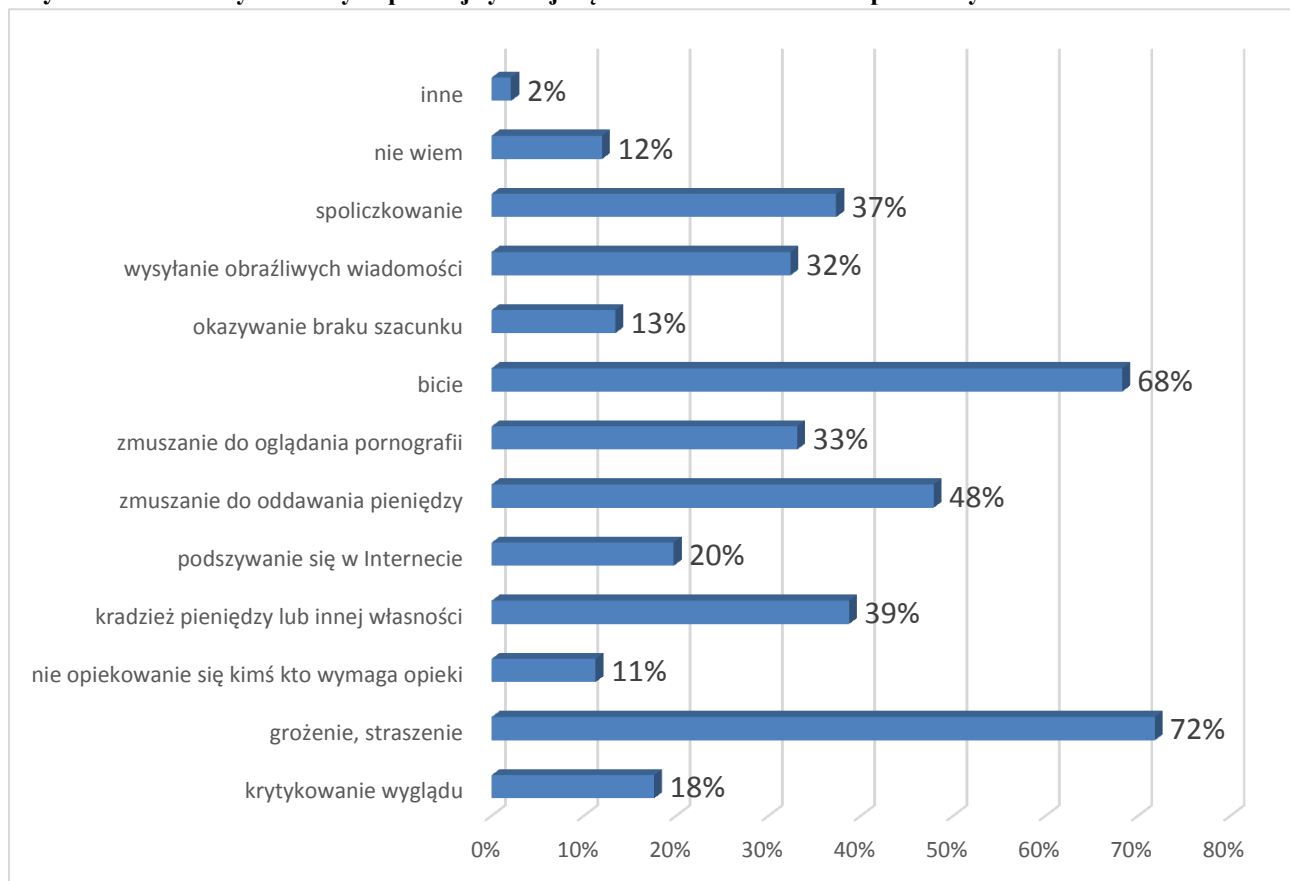
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Ostatnim problemem poruszonym w badaniu dzieci i młodzieży był problem przemocowy. Celem sprawdzenia wiedzy uczniów na temat zjawiska przemocy, poproszono ich o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie najczęściej wskazywali na następujące zachowania: grożenie, straszenie (72%), bicie (68%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (48%), kradzież pieniędzy lub innej własności (39%), spoliczkowanie (37%), zmuszanie do oglądania pornografii (33%), wysyłanie obraźliwych wiadomości (32%), podszywanie się w Internecie (20%), krytykowanie wyglądu (18%), okazywanie braku szacunku (13%), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (11%). 12% uczniów nie potrafiło wskazać zachowania przemocowego

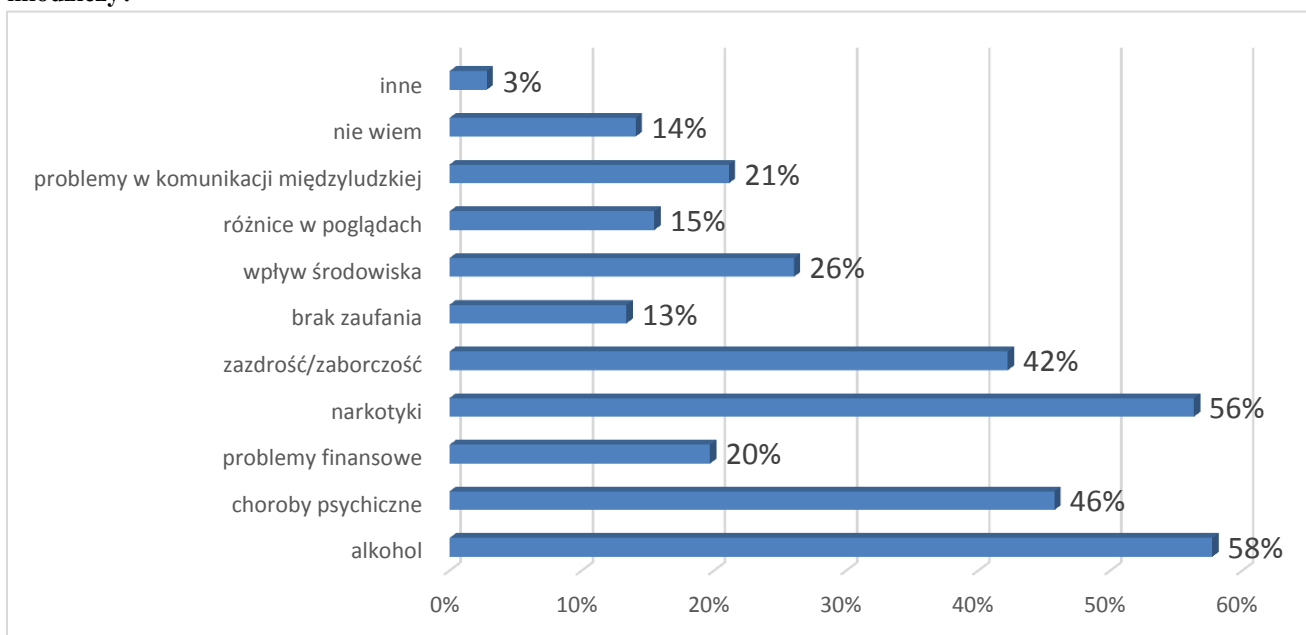
Wyk. 74. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (58%) i narkotyków (56%), ale także z chorób psychicznych (46%), zazdrości i zaborczości (42%), wpływu środowiska (26%), problemów w komunikacji międzyludzkiej (21%), problemów finansowych (20%), różnic w poglądach (15%), braku zaufania (13%) oraz innych czynników (3%). 14% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

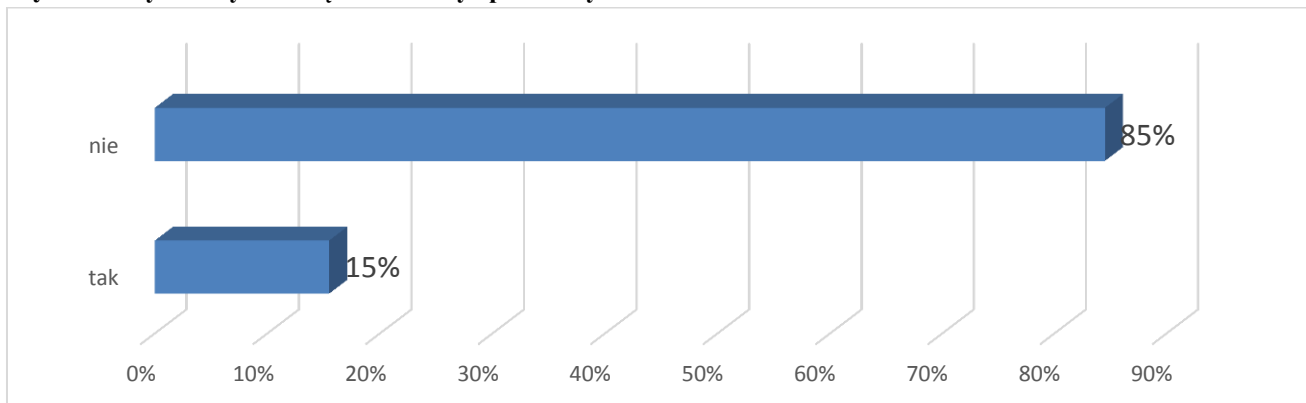
Wyk. 75. Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

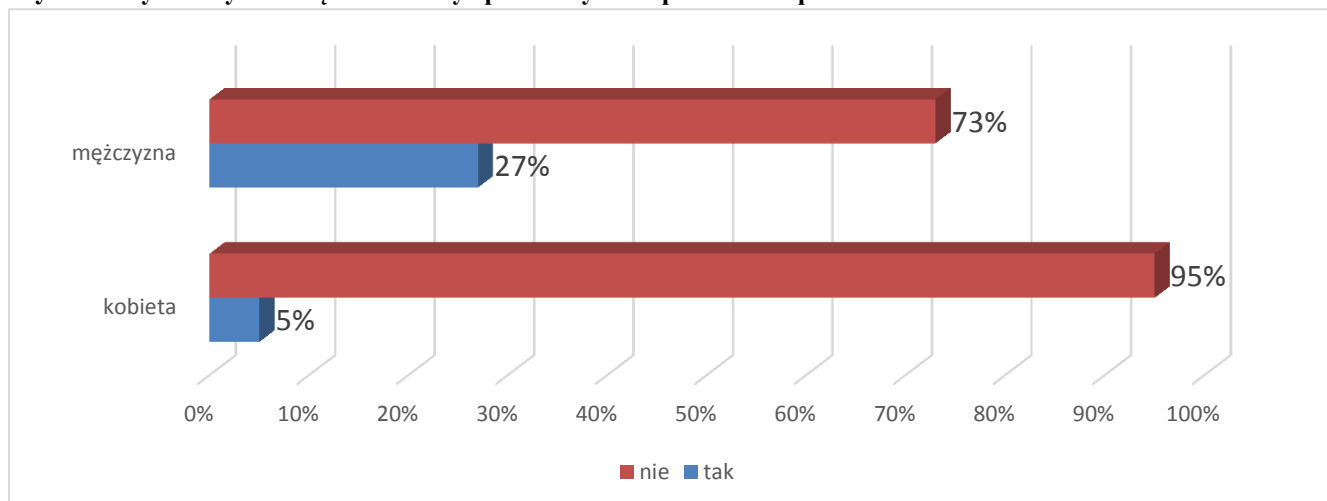
Przemocy doświadczyło 15% uczniów.

Wyk. 76. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

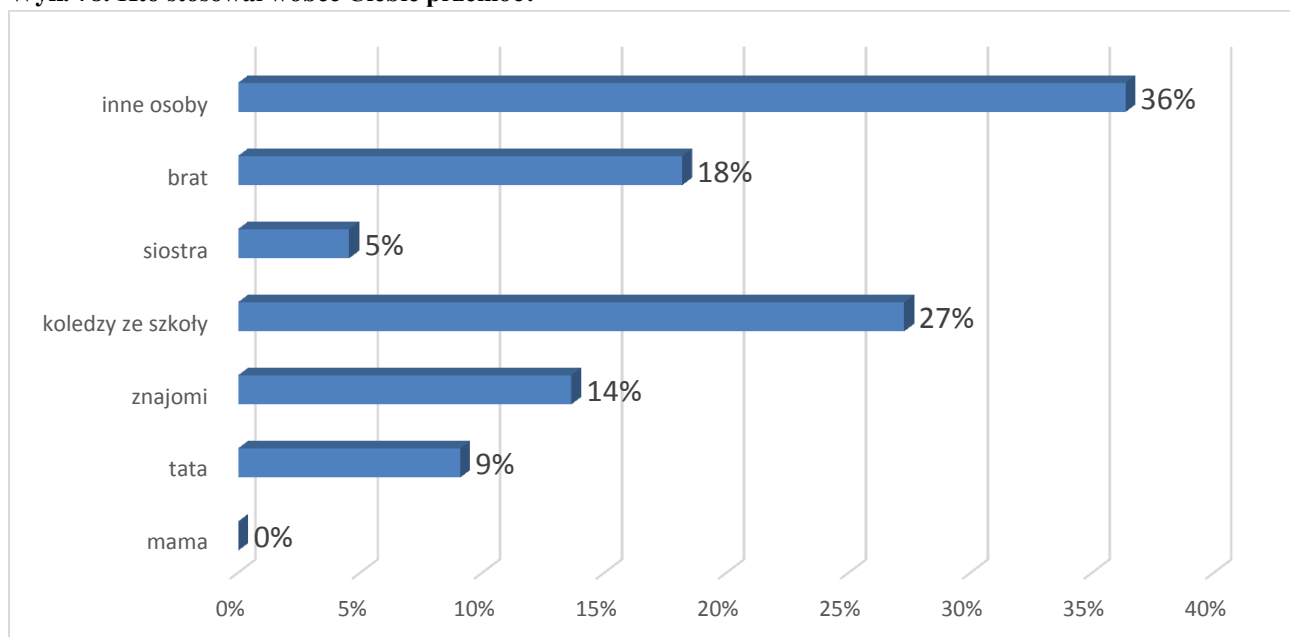
Przemocy doświadczyło 5% dziewczynek i 27% chłopców.

Wyk.77. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? – w podziale na płeć

Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów byli głównie koledzy ze szkoły – taką odpowiedź wskazało 27% osób, którzy doznali przemocy. Rzadziej wskazywano natomiast na: znajomych (14%), brata (18%), tatę (9%), siostrę (5%) oraz inne osoby (36%).

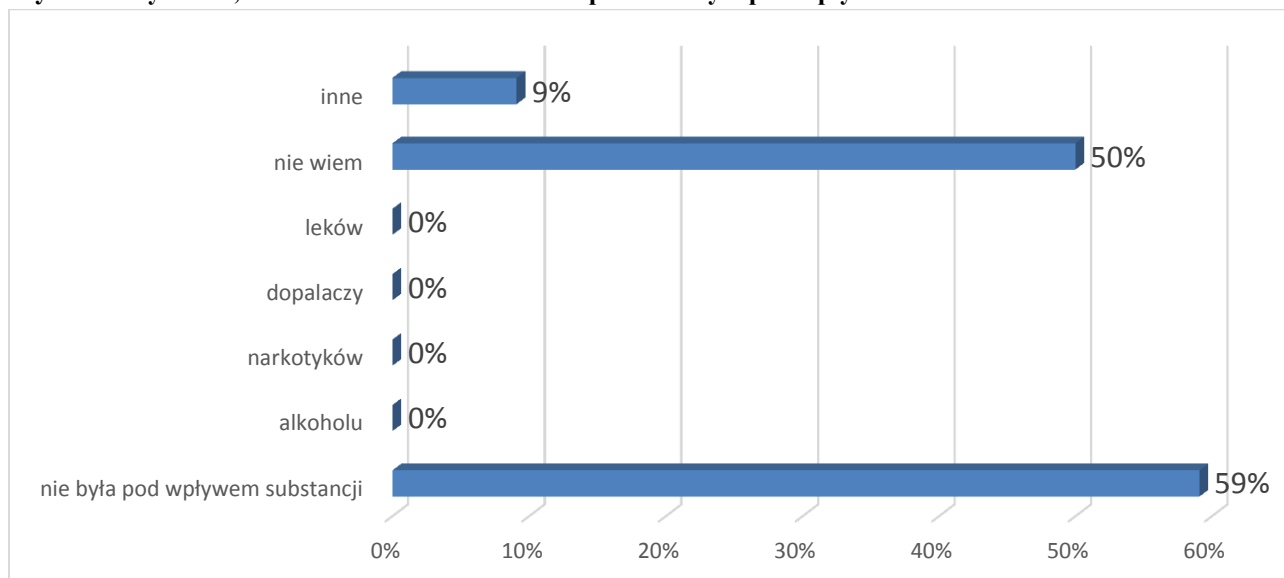
Wyk. 78. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy uważają, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnych substancji (59%). Natomiast 9% uczniów uważa, że osoby te były pod wpływem innych substancji, niewymienionych w ankiecie. 50% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

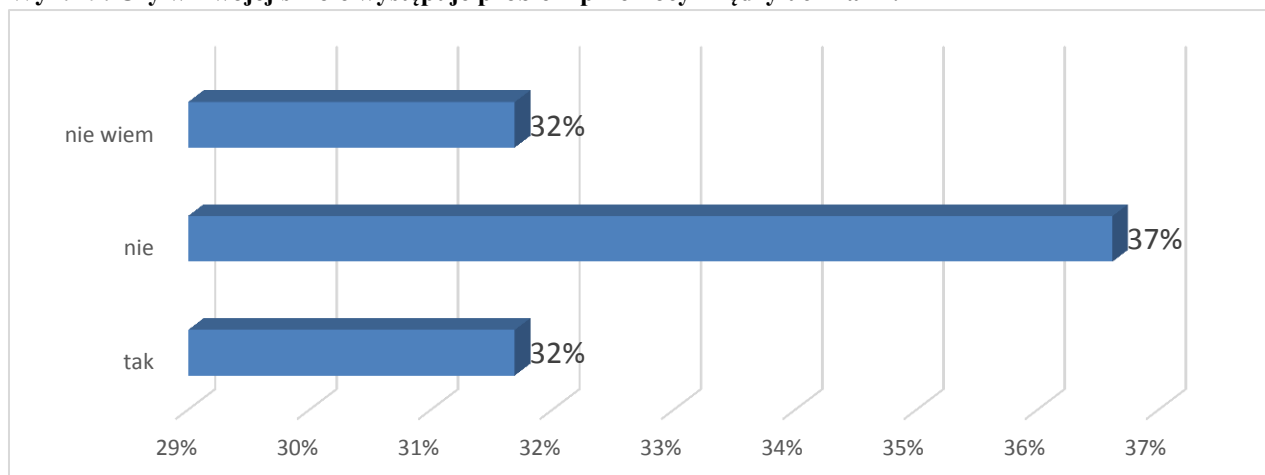
Wyk. 95. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

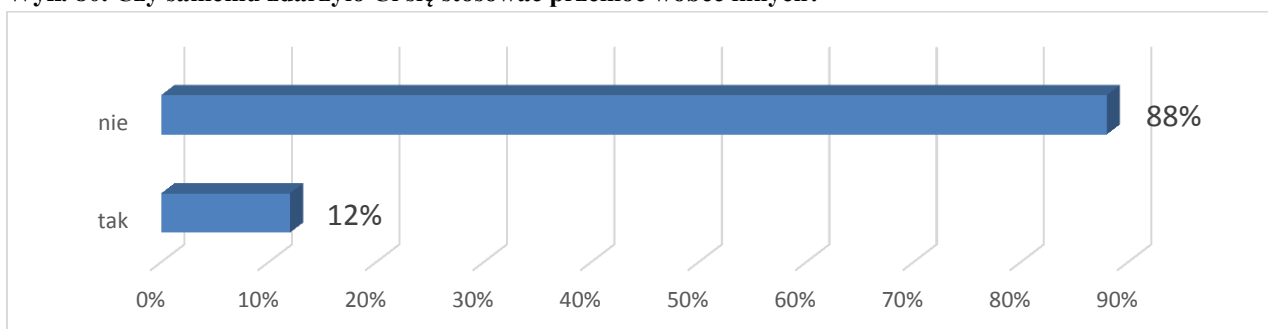
32% badanych uczniów twierdzi, że w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. Z tą opinią nie zgodziło się 37% uczniów, zaś kolejne 32% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dane te pokazują, iż problem przemocy rówieśniczej jest obecny w szkołach na terenie gminy.

Wyk. 79. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

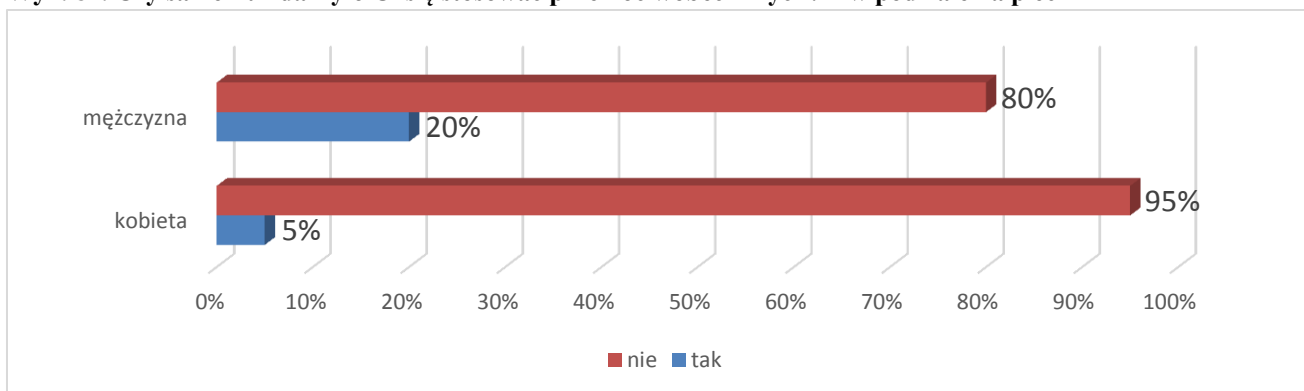
Dodatkowo, 12% uczniów przyznało także, iż im samym zdarzyło się stosować przemoc wobec innych osób.

Wyk. 80. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

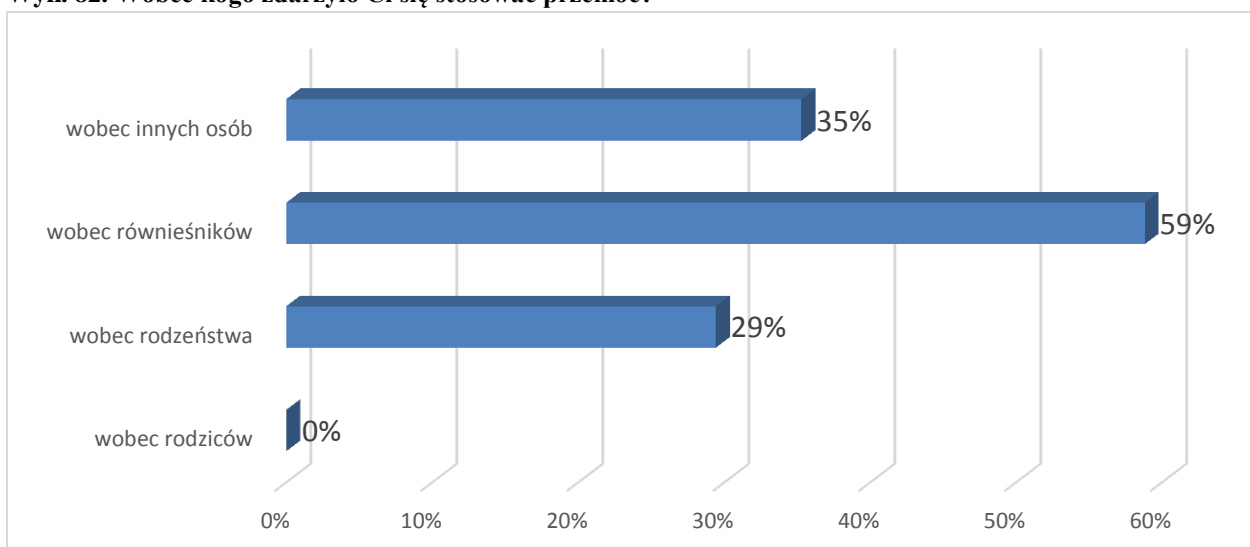
Do stosowania przemocy przyznało się 20% chłopców i 5% dziewczynek.

Wyk. 81. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? – w podziale na płeć

Uczniowie Ci stosowali przemoc głównie wobec rówieśników (59%), ale także wobec: rodzeństwa (29%) oraz wobec innych osób (35%).

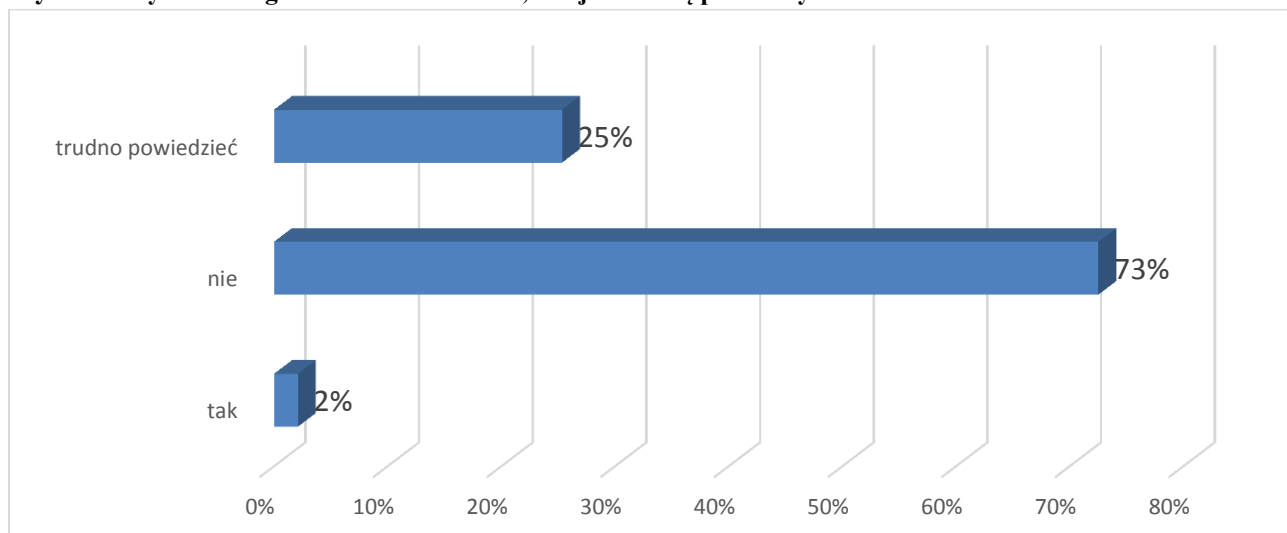
Wyk. 82. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

2% uczniów przyznało, iż zna osobę ze swojego otoczenia, która doznaje przemocy w swoim domu. 73% uczniów nie zna nikogo takiego, a co czwarty uczeń nie potrafił udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 83. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

BADANIE SPRZEDAWCÓW

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań jednokrotnego wyboru.

Badanie zostało podzielone na bloki poświęcone: spożywaniu alkoholu i paleniu papierosów

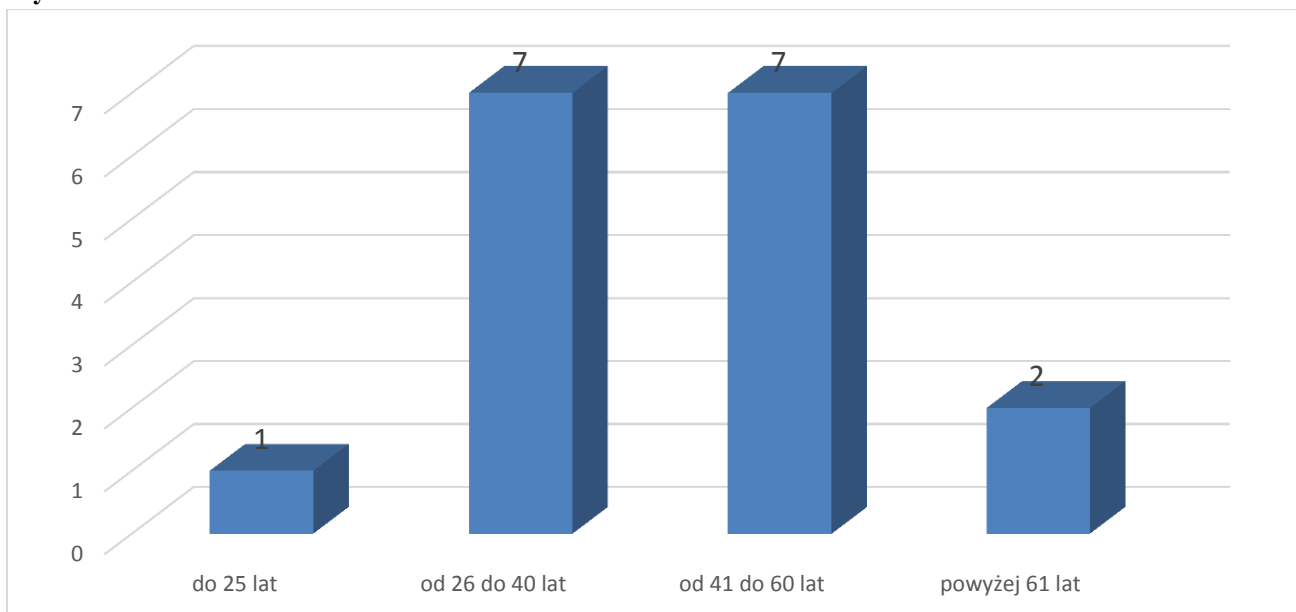
Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczebności.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Lipie wzięli udział sprzedawcy ze wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

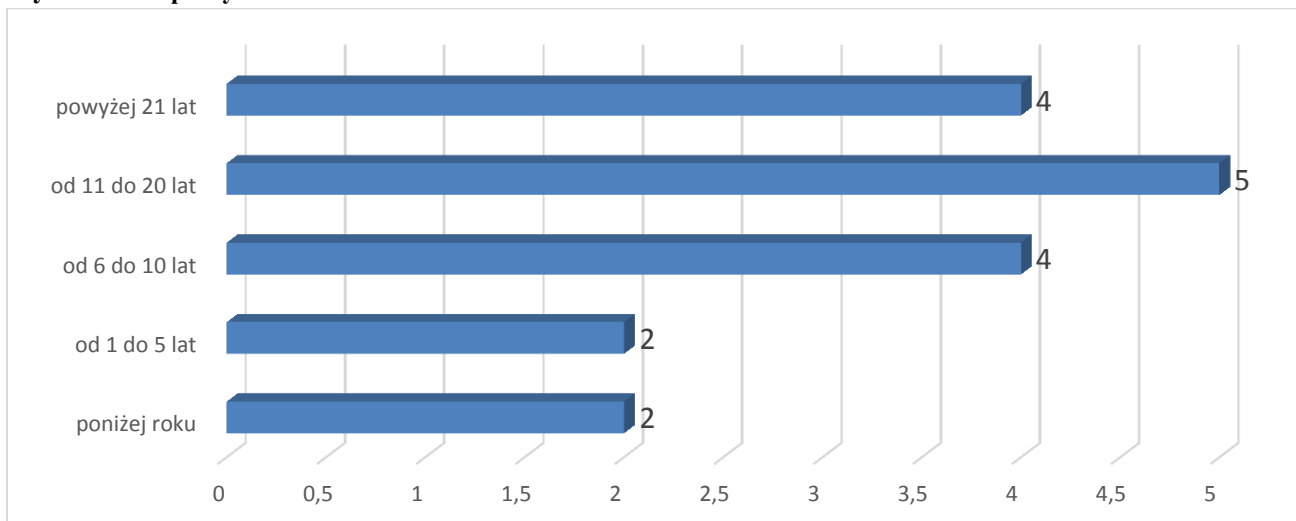
Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowiły osoby w wieku od 41 do 60 lat, tj. 7 osób oraz osoby od 26 do 40 lat – również 7 osób. 2 osoby miały powyżej 61 lat, a 1 ankietowany nie miał więcej niż 25 lat.

Wyk. 84. Wiek

Większość ankietowanych sprzedawców pracuje w swoim zawodzie od 11 lat do 20 lat (5 osób). Czterech ankietowanych pracuje jako sprzedawca od 6 do 10 lat oraz powyżej 21 lat. Dwie osoby mają od 1 do 5 lat stażu pracy, zaś kolejne dwie osoby nie pracuje w tym zawodzie dłużej niż rok.

Wyk. 85. Staż pracy

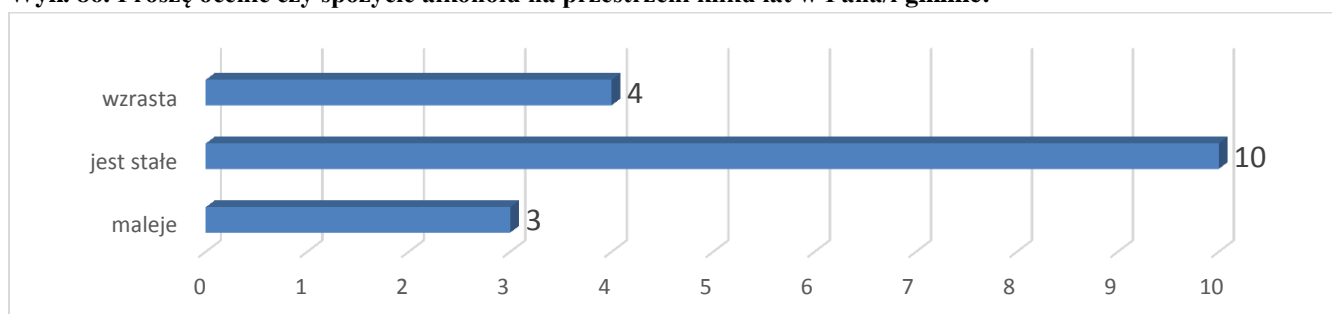
Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

Ankietowanym sprzedawcom zadano głównie pytania, które dotyczą bezpośrednio ich pracy w wykonywanym zawodzie. Udzielili opinii na temat nasilenia wybranych zjawisk,

szczególnie problemu alkoholowego wśród dorosłych oraz nieletnich mieszkańców gminy Lipie.

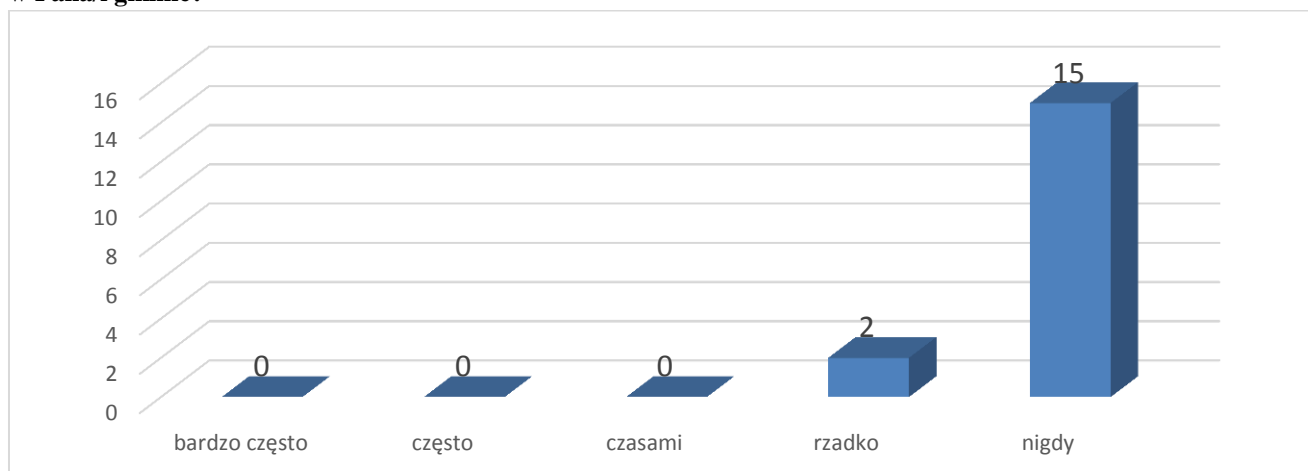
Zdecydowana większość ankietowanych, tj. 10 osób uważa, że spożycie alkoholu w gminie na przestrzeni lat jest na stałym poziomie. Z tą opinią nie zgodziło się 7 osób, w tym 4 osoby uważają, że obecnie pije się więcej niż dawniej, zaś 3 sprzedawców sądzi, iż teraz pije się mniej niż kiedyś.

Wyk. 86. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

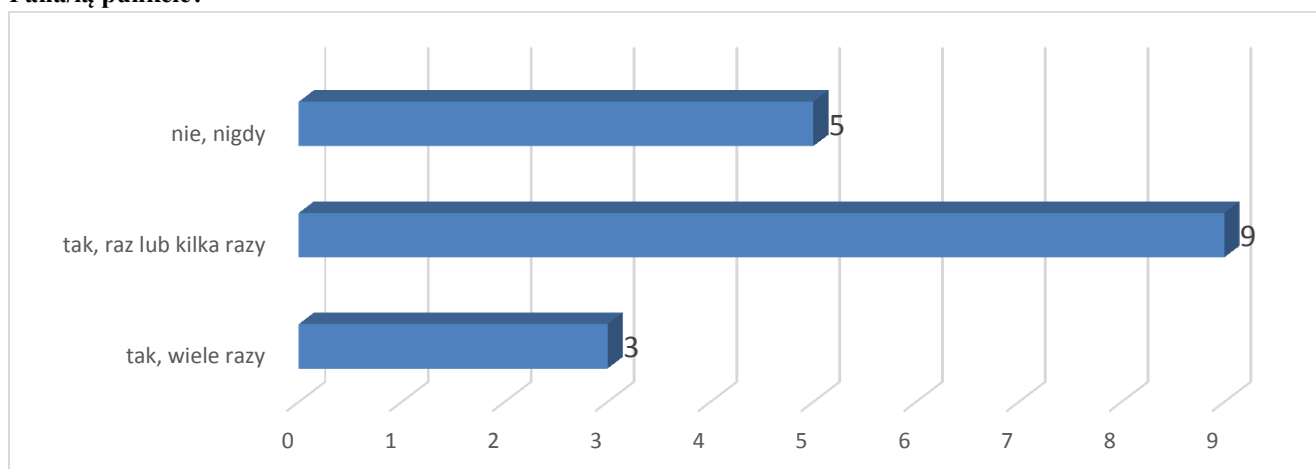
Dodatkowo dwie osoby uważają, że rzadko zdarza się, iż sprzedaje się alkohol osobom niepełnoletnim. Natomiast 15 sprzedawców jest zdania, iż w Gminie Lipie nigdy nie sprzedaje się alkoholu osobom nieletnim.

Wyk. 87. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

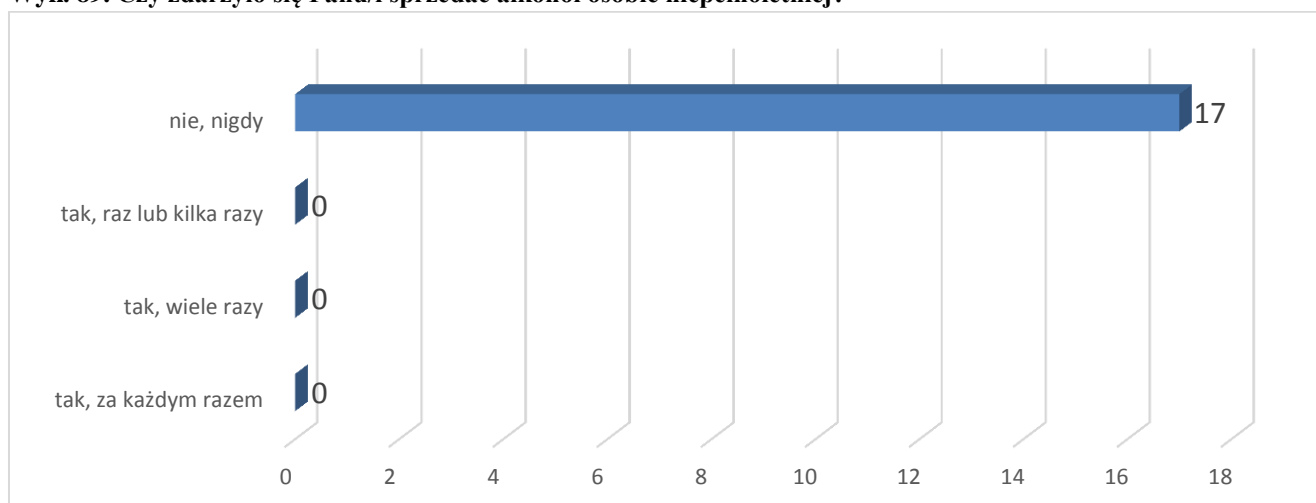
Jednak jedynie 5 respondentów przyznało, iż nigdy osoby nieletnie nie próbowały kupić alkoholu w obsługiwanym przez ankietowanych punkcie sprzedaży. Dziewięciu sprzedawcom przytrafiło się to raz lub kilka razy, zaś trzem osobom taka sytuacja przytrafiła się wiele razy.

Wyk. 88. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Co istotne, żaden ze sprzedawców nie sprzedał nigdy alkoholu osobie niepełnoletniej. Podkreślić jednak należy, iż są to odpowiedzi deklaratywne.

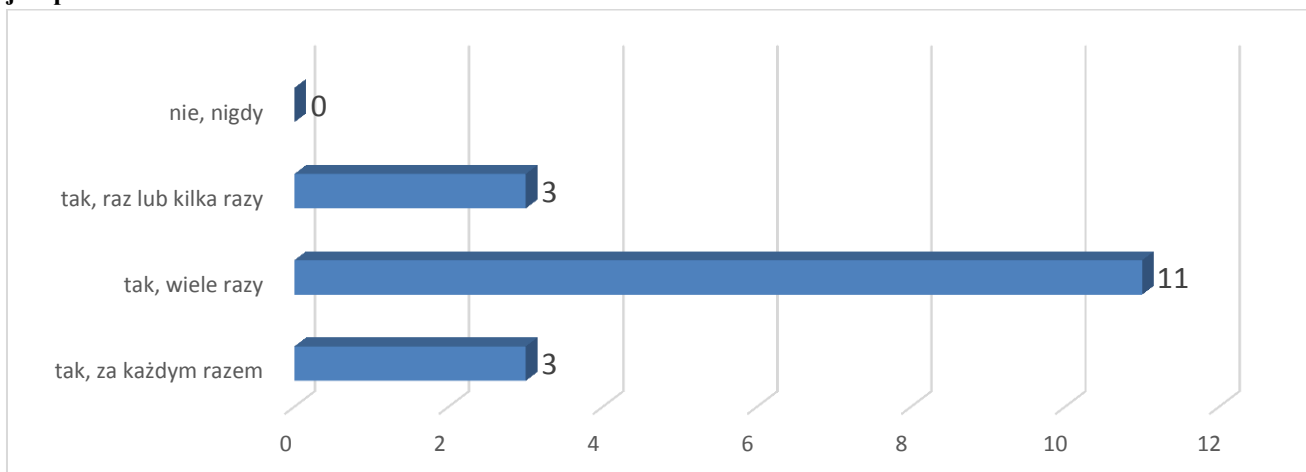
Wyk. 89. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

W sytuacji, gdy sprzedawca nie jest pewny, czy klient jest osobą pełnoletnią, ma on obowiązek sprawdzenia jego dowodu osobistego, celem potwierdzenia pełnoletności. Jednak nie wszyscy sprzedawcy stosują się do tego prawa. Jedynie 3 sprzedawców robi to za każdym razem.

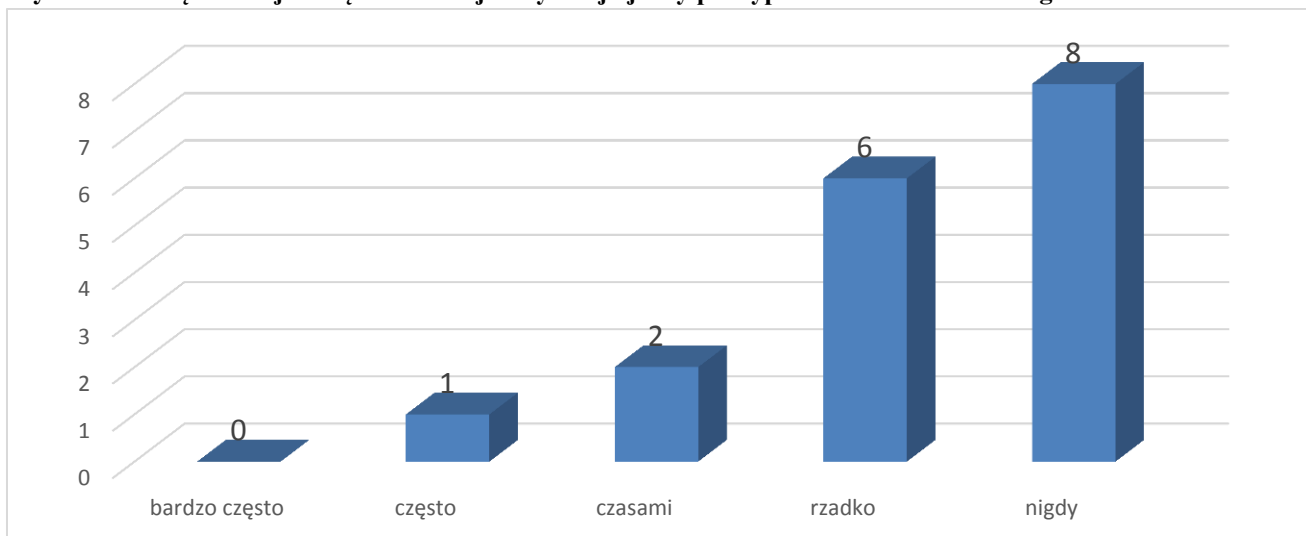
Natomiast jedenastu sprzedawców przyznało, iż zdarzyło im się wiele razy pytać o dowód klienta, zaś trzem osobom zdarzyło się to raz lub kilka razy. Co istotne, żaden ze sprzedawców nie wskazał odpowiedzi „nie, nigdy”.

Wyk. 90. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Warty uwagi jest również fakt, iż większość respondentów, tj. 8 osób uważa, że w gminie nie dochodzi nigdy do sytuacji jazdy pod wpływem alkoholu. Sześć osób przyznało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, zaś dwie osoby uważają, iż zdarzają się one czasami. Jeden sprzedawca twierdzi, iż mają one miejsce często.

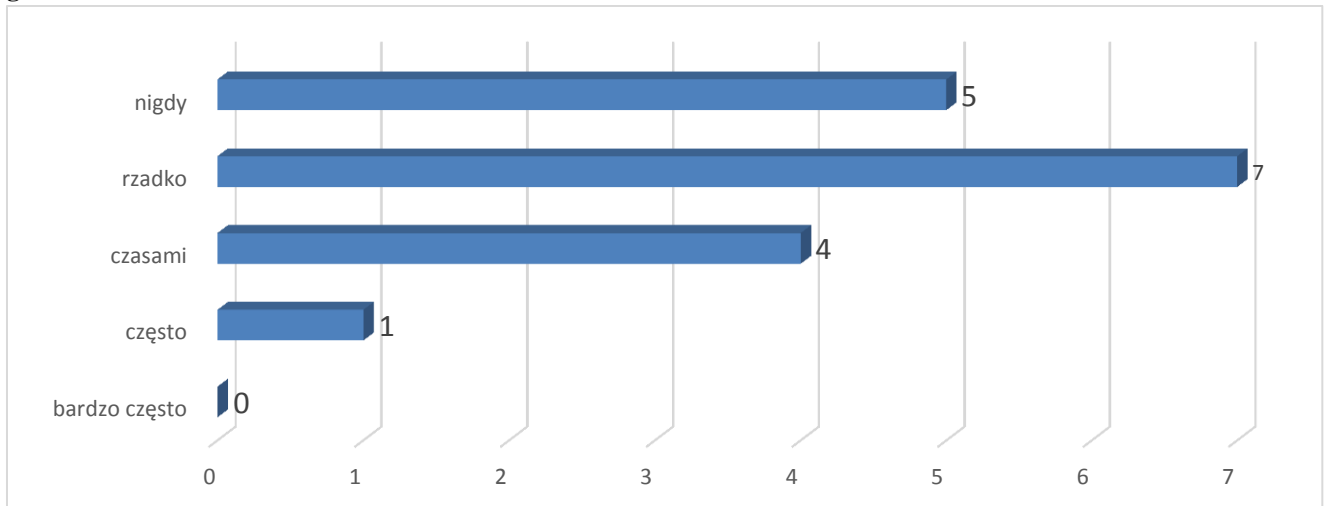
Wyk. 91. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Dwunastu ankietowanych wskazuje, że na terenie gminy dochodzi do sprzedaży alkoholu klientom nietrzeźwym. Wśród nich jedna osoba uważa, że taka sytuacja zdarza się często,

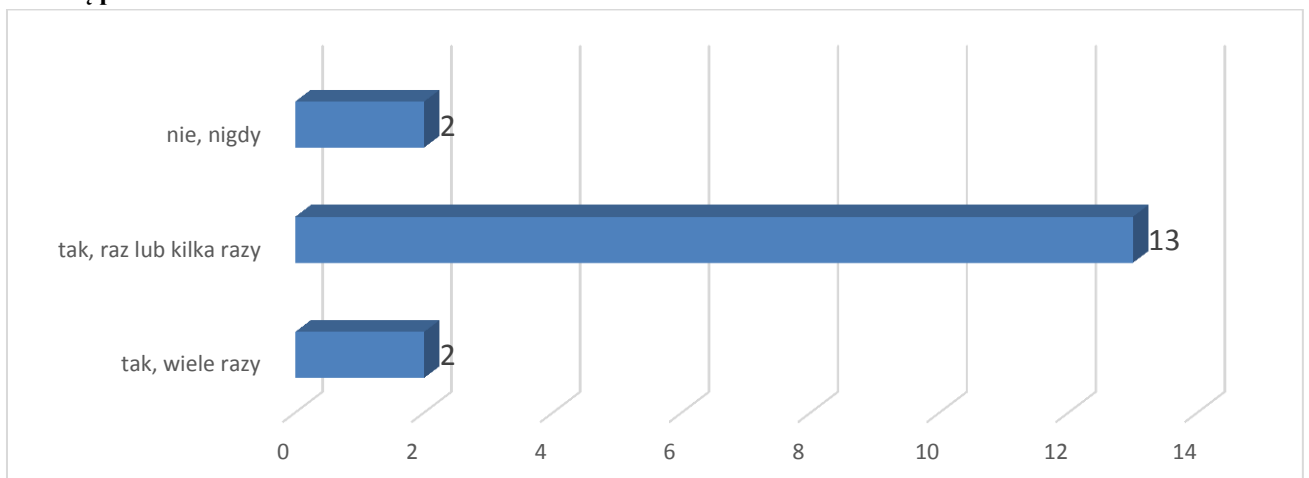
czterech ankietowanych ocenia te sytuacje jako zdarzające się czasami, zaś siedmiu ankietowanych jest zdania, iż mają one miejsce rzadko.

Wyk. 92. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?

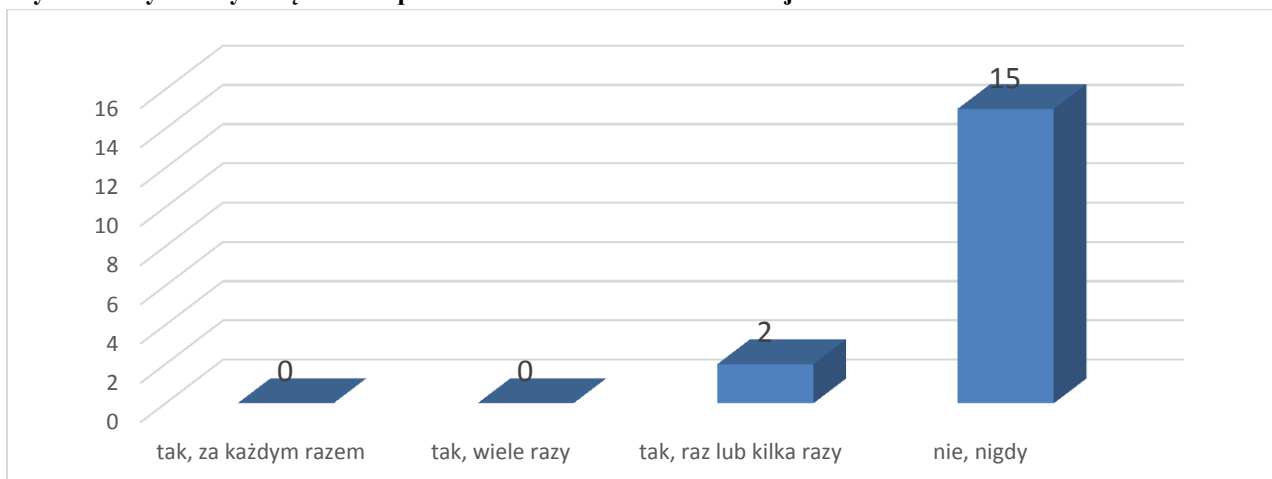
Większość ankietowanych przyznała, że zdarzyła im się sytuacja, podczas której osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Wśród tych osób, 13 badanych zdarzyło się to raz lub kilka razy, a 2 osobom przytrafiło się to wiele razy. Taka sytuacja nie przydarzyła się dwóm osobom.

Wyk. 93. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

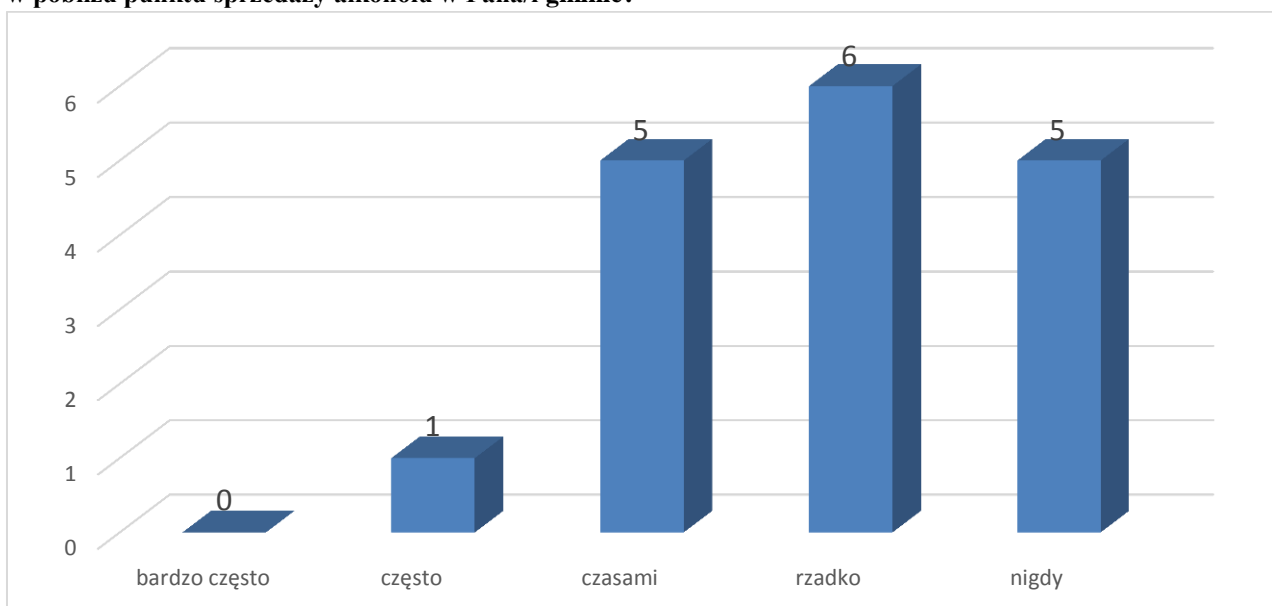
Co istotne, większość respondentów nie sprzedała nigdy alkoholu osobie nietrzeźwej – taką odpowiedź wskazało 15 osób. Pozostali badani zrobili to raz lub kilka razy (2osoby).

Wyk. 94. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

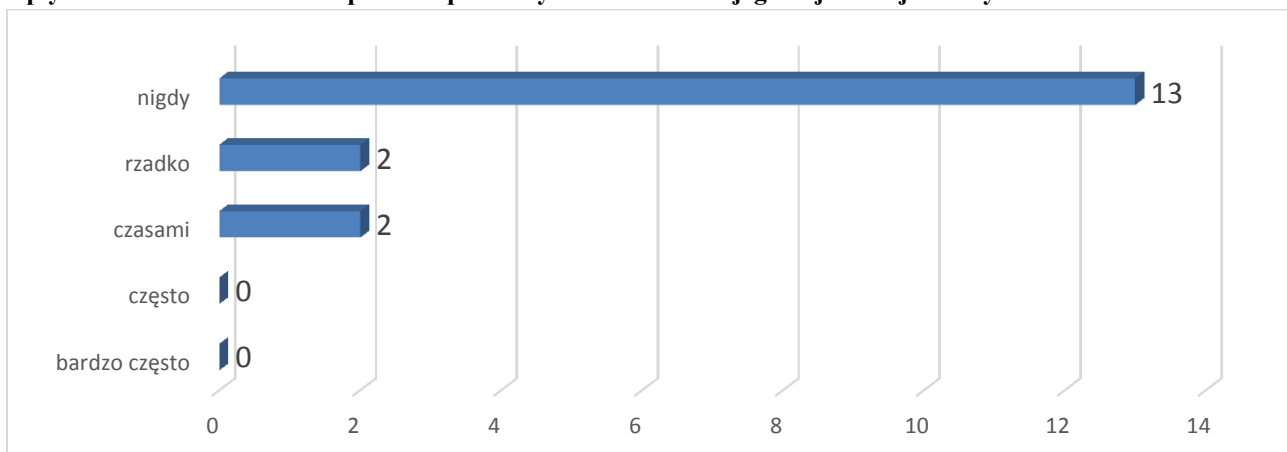
12 ankietowanych zauważyło, że klienci spożywają alkohol na terenie sklepu lub w jego pobliżu. Wśród nich 6 osób ocenia takie zachowania jako zdarzające się rzadko, 5 osób wskazało odpowiedź czasami, 1 odpowiedź często. Pięciu sprzedawców twierdzi, że taka sytuacja nigdy nie miała u nich miejsca.

Wyk. 95. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i gminie?

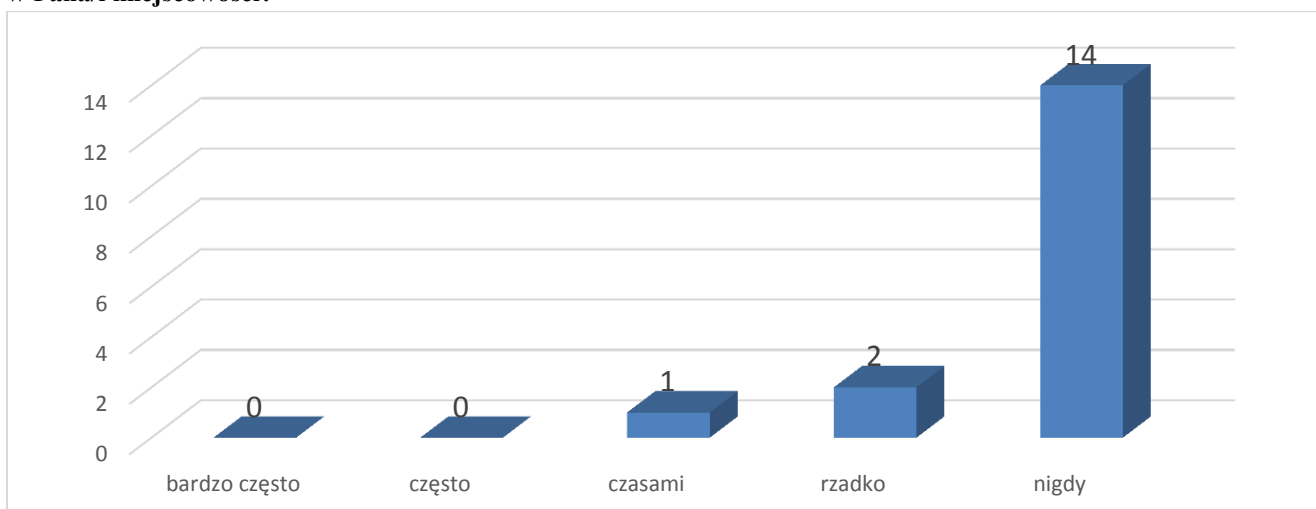
Trzynastu sprzedawców nie ma doświadczenia z wzywaniem policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu znajdujące się na terenie sklepu lub w jego pobliżu. Pozostałe osoby oceniają, że zdarzało im się wzywać policję rzadko (2 osoby) oraz czasami (2 osoby).

Wyk. 96. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

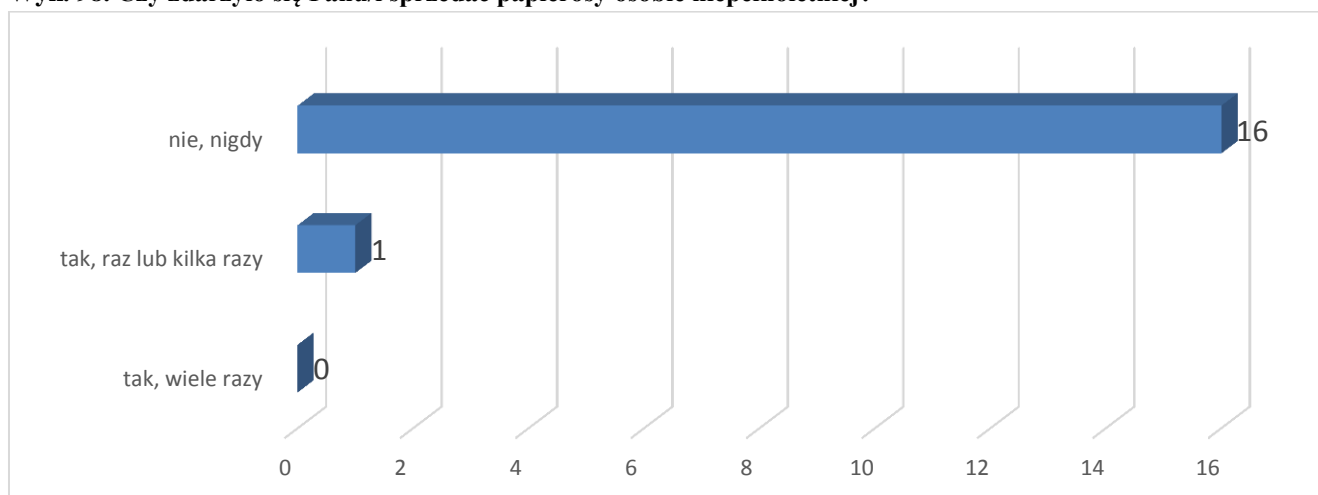
Kolejny blok pytań skierowany do sprzedawców dotyczył problemu nikotynowego. Większość respondentów ocenia, że na terenie miejsca zamieszkania nie dochodzi do sprzedaży papierosów osobom nieletnim – taką odpowiedź wskazało 14 osób. Przeciwnego zdania jest trzech ankietowanych sprzedawców, oceniając, że dochodzi do takich sytuacji rzadko (2 osoby) oraz czasami (1 osoba).

Wyk. 97. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

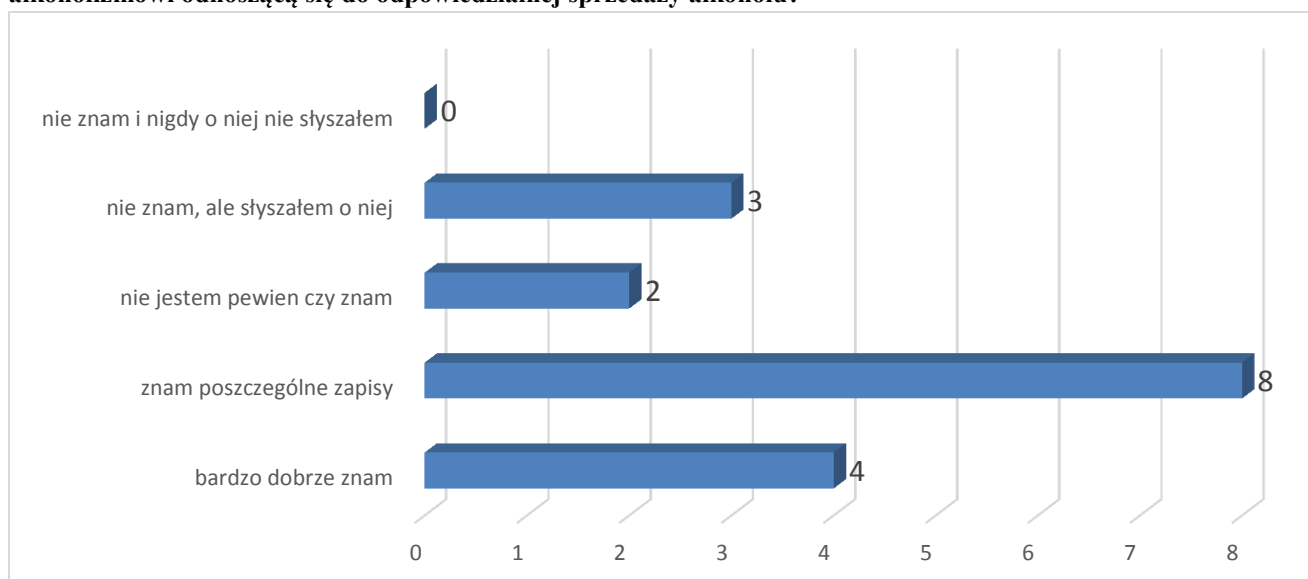
Z deklaracji sprzedawców wynika, iż jedynie jedna osoba raz lub kilka razy sprzedała papierosy osobie niepełnoletniej.

Wyk. 98. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

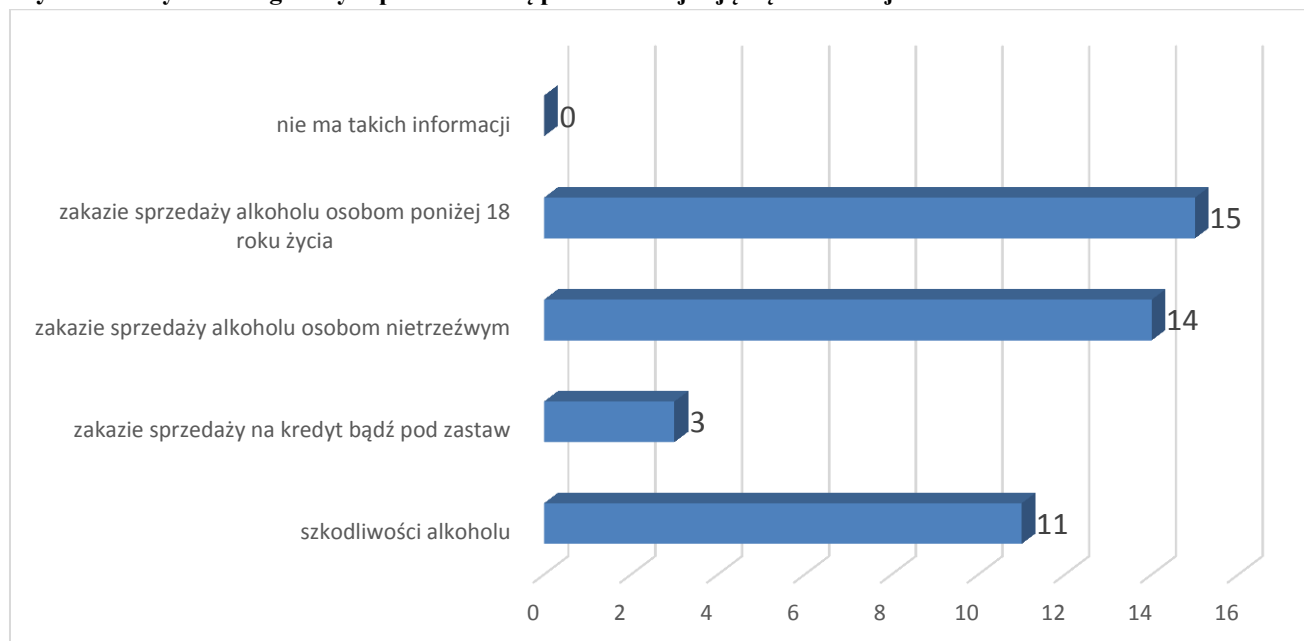
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości to podstawowy dokument, który powinien znać każdy sprzedawca. Niestety jedynie czterech badanych przyznało, że znają bardzo dobrze treść tej ustawy. Osiem osób przyznało, iż zna poszczególne zapisy ustawy, zaś dwóch sprzedawców nie było pewnych, czy zna treść ustawy. Trzech respondentów w ogóle nie słyszało o wspomnianej ustawie.

Wyk. 99. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

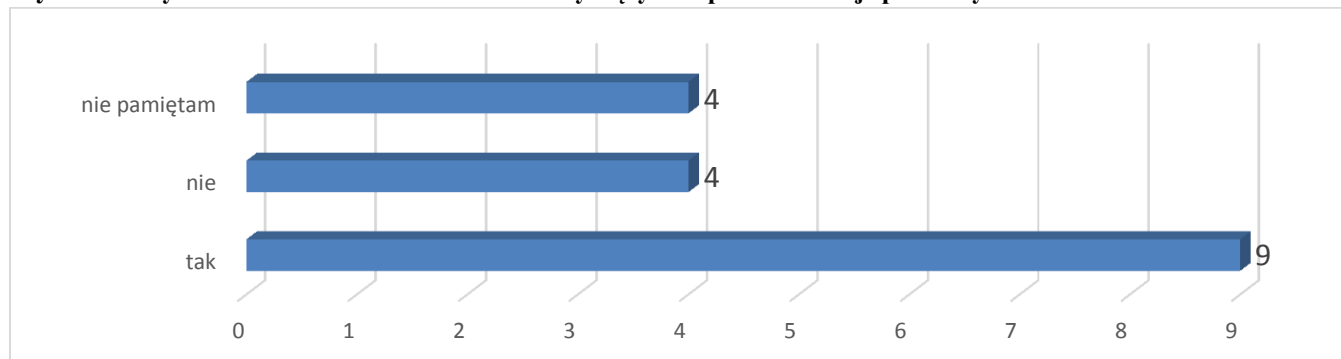
Zgodnie ze wspomnianą ustawą, w punkcie sprzedaży alkoholu muszą znajdować się tabliczki informujące. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, 15 sprzedawców przyznało, iż w ich sklepach znajdują się tabliczki informujące o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. 14 osób posiada w sklepie informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. W trzech sklepach widnieje informacja o zakazie sprzedaży na kredyt lub pod zastaw, a w 11 punktach widnieje informacja o szkodliwości alkoholu.

Wyk. 100. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

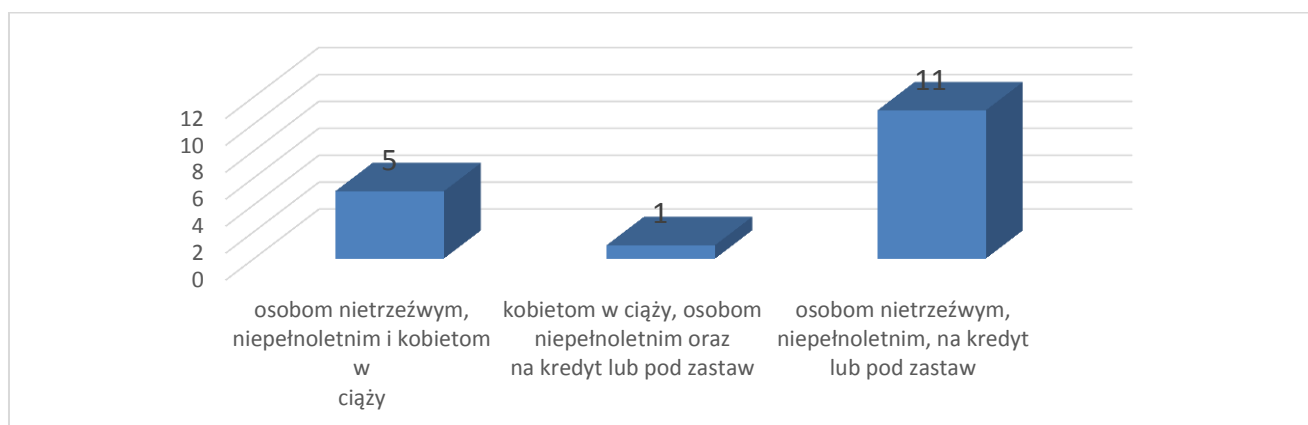
Szkolenia dotyczące odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu powinni przejść wszyscy pracownicy przed rozpoczęciem pracy. Jednak tylko 9 sprzedawców przyznało, iż brało udział w takim szkoleniu. 4 osoby nigdy nie zostały przeszkolone, a kolejne 4 nie pamiętają, czy brały udział w szkoleniu.

Wyk. 101. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Na koniec, ankietowanych zapytano, komu zabrania się sprzedaży i podawania alkoholu według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Poprawnej odpowiedzi udzieliło większość respondentów – tj. 11 osób. 5 sprzedawców zaznaczyło, iż alkoholu nie można podawać osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży. Tej ostatniej grupie zgodnie z ustawą można sprzedawać alkohol. Jedna osoba wskazała natomiast odpowiedź „Kobietom w ciąży, osobom niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”.

Wyk. 102. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę wybrać jedną odpowiedź.

WNIOSKI I REKOMEDNACJE

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminy Lipie w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje:

- Działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny one ograniczać się jedynie do środowiska szkoły – uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie mieszkańców poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe oraz kierowanie działań do

młodszych uczniów w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych.

- Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy domowej, alkoholizmu, narkomanii zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Kluczową rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców np. służby porządkowe.
- Rekomenduje się opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Działania profilaktyczne w tym przypadku powinny objąć wszystkie grupy społeczne, ponieważ tylko holistyczne działania mogą przynieść zamierzony skutek.
- Rekomenduje się zwrócenie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodzinnym, jak i społeczności lokalnej.
- Inną formą działań korzystnie wpływających na poprawę skuteczności i efektywności prowadzonych działań profilaktycznych jest inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, oprócz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji kadry specjalistów rekomenduje się również angażowanie tych podmiotów w prowadzone kampanie społeczne i działalności edukacyjne na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę:

- **Profilaktyka pierwszorzędowa** powinna być kierowana do grupy niskiego ryzyka, czyli osób zdrowych. Najważniejszym zagadnieniem tego rodzaju profilaktyki jest promowanie zdrowego trybu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji spożywania substancji psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności społecznych i umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, ogranicza występowanie zachowań ryzykownych. Zaleca się:
 - Zaleca się kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.
 - Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.

- Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji.
 - Promocja, wspólnie ze szkołami, liderów młodzieżowych i wykorzystywanie ich aktywności w działaniach profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia.
 - Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań.
 - Rekomenduje się, aby działania te miały pogadankę z wychowawcami oraz formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
 - Zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol, papierosy oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe.
 - Badanie pokazało dużą rolę telewizji oraz Internetu w kształtowaniu postaw i opinii względem substancji odurzających, co powinno być wskazówką do opracowania działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach. Naturalnym środowiskiem młodych ludzi w czasach współczesnych jest Internet, dlatego warto spróbować dotrzeć do najmłodszych grup właśnie w ten sposób.
 - Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
 - Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę akcji ulotkowych i plakatowych oraz warsztatów i spotkań z ekspertami.
 - Realizację programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów alkoholowych m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców (np. „III Elementarz, czyli Program Siedmiu Kroków”, „Program Domowych Detektywów”).
 - Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania narkotyków, picia alkoholu i palenia papierosów.
- **Profilaktyka drugorzędowa**, to działania skierowane do osób zagrożonych, należących do grupy wysokiego ryzyka. Osoby te nie są trwale uzależnione, ale zaczynają dopiero eksperymentować z substancjami psychoaktywnymi. W tym obszarze najważniejsze jest ograniczenie głębokości zachowań niepożądanych i możliwość wycofania się z nich.

- Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
 - Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i realizujących program socjoterapeutyczny w celu objęcia nimi jak największej liczby dzieci z grup ryzyka (rodziny dysfunkcyjne, w tym alkoholowe).
 - Na terenie gminy powinna zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożycia.
 - Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie.
 - Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.
- **Profilaktyka trzeciorzędowa**, to ogół działań skierowanych do osób już trwale uzależnionych. Obejmuje ona leczenie skutków zachowań niepożądanych, czyli przeciwdziałanie pogłębianiu się choroby oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia, poprzez wprowadzanie leczenia, rehabilitacji i resocjalizacji. Zaleca się:
- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.
 - Zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych.
 - Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.
 - Wprowadzanie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie miasta dla młodzieży, poprzez edukację i kontrolę sprzedawców.

Najskuteczniejszą metodą walki z problemami społecznymi zdają się być rozmowy ze specjalistami oraz kampanie profilaktyczne, a także większa kontrola i egzekwowanie przestrzegania prawa.

Działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny.

To, że jakiegoś problemu nie widać nie znaczy, że on nie istnieje - kluczową kwestią jest uwrażliwienie społeczeństwa oraz zwiększanie jego świadomości na temat wszystkich problemów społecznych.

Podstawowy Cel Programu

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Główne kierunki działania

Rozdział I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.

Cel:

Zmniejszenie degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.

1. Działalność Punkt Wsparcia Rodziny gminy Lipie

Od stycznia 2020 r. rozpocznie działalność Punkt Wsparcia Rodziny gminy Lipie. Będzie to punkt informacyjno-konsultacyjny i psychologiczny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, (alkohol, narkomania) i osób doświadczających przemocy w rodzinie.

W Punkcie Wsparcia Rodziny zatrudnione będą osoby: psycholog ds. uzależnień, terapeuta ds. uzależnień, psycholog dziecięcy. Osoby te będą pełnić dyżury w zależności od potrzeb zakładając, że każdy z nich będzie pełnił dyżur 2 godziny tygodniowo.

Specjaliści zatrudnieni w Punkcie Wsparcia Rodziny będą diagnozować problemy klienta w zakresie uzależnień, przemocy domowej oraz problemów opiekuńczo-wychowawczych wykazywanych przez dzieci. Po dokonanej diagnozie potrzeb i oczekiwań dalszym etapem działania będzie zaplanowanie pomocy i udzielenie wsparcia osobom/rodzinom korzystającym z usług Punktu. Do Punktu Wsparcia Rodziny będą mogły zgłaszać się osoby i rodziny kierowane przez Gminny Ośrodek Pomocy

Spółecznej w Lipiu, Zespół Interdyscyplinarny w Lipiu, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu oraz dyrektorów Szkół znajdujących się na terenie gminy Lipie.

2. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

a) Nadzór nad realizacją Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

b) Przyjmowanie wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe.

c) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta do przeprowadzenia badań przez lekarzy biegłych w przedmiocie uzależnienia i opinia psychologiczna koszty badania lekarzy biegłych.

d) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta przy kierowaniu wniosku do Sądu Rejonowego celem skierowania osoby uzależnionej od alkoholu na leczenie stacjonarne lub niestacjonarne odwykowe.

e) Nawiązanie bezpośredniej współpracy z Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Parzymiechach, Poradnią Odwykową w Kłobucku i Częstochowie celem leczenia osób z problemem alkoholowym z terenu gminy.

f) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział II

Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cel:

Łagodzenie dolegliwości i rozkładu życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny.

1. Udzielanie informacji dotyczących choroby alkoholowej, możliwości leczenia oraz form przeciwdziałania przemocy w rodzinie

2. Działalność GKRPA i wydatki z tym związane - zasady wynagradzania GKRPA:

a) ryczałt miesięczny Przewodniczącego GKRPA za udział w komisji oraz koordynację działalności statutowej 400,00zł brutto,

b) ryczałt miesięczny sekretarza GKRPA za udział i obsługę posiedzeń komisji 250,00 zł brutto,

c) ryczałt członków GKRPA za udział w posiedzeniach komisji 150,00 zł brutto.

Podstawą naliczania wynagrodzenia członków komisji jest imienna lista obecności z posiedzenia komisji.

3. Prowadzenie badań środowisk lokalnych, celem ustalenia diagnozy stanu problemów i zasobów alkoholowych.

4. Współpraca z GOPS celem udzielenia pomocy rodzinom z problemem alkoholowym narkomanią.

5. Współpraca Policji w zakresie procedury interwencji wobec przemocy domowej.

Rozdział III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci w szkole.

1. Współpraca z Powiatową Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Kłobucku

2. Pomoc rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemocy domowej - dożywianie dzieci z w/w rodzin w szkole.

3. Prowadzenie programów profilaktycznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia w ramach sportu szkolnego i innych zajęć sportowych, jako zajęć profilaktycznych.

4. Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców gminy na temat alkoholu, narkotyków, dopalaczy, wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych i przemocy poprzez zakup materiałów edukacyjnych, ulotek, plakatów.

Rozdział IV

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Współpraca z Parafią Lindów w zakresie profilaktyki uzależnienia - dofinansowanie parafialnej świetlicy środowiskowej, wprowadzanie programów alternatywnych jako element organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

2. Obsługa GKRPA, zakup materiałów biurowych, znaczków pocztowych do wysyłania korespondencji służbowej, sprzętu biurowego i artykułów spożywczych.

3. Dofinansowanie Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii- Oddział terenowy, Zimnowoda 59, 42-164 Parzymiechy.

Rozdział V

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze świadka.

1. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.

2. W przypadku stwierdzenia sprzedaży alkoholu :

- osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym,
- osobom do lat 18,
- na kredyt lub pod zastaw,
- bezwzględnie wstrzymać zezwolenie i skierować wniosek do Sądu.

3. Podjęcie działań w przypadku handlu alkoholem niewiadomego pochodzenia, reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.

4. Diagnostowanie i monitorowanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych w Gminie Lipie.

5. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział VI

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu profilaktyki i Rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lipie, finansowana będzie ze środków własnych, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w **dziale 851 - ochrona zdrowia:**

dział 851 Rozdział 85154 Zapobieganie alkoholizmowi -73 000,00 zł

dział 851 Rozdział 85153 Zapobieganie narkomanii- 1.500,00 zł

Rozdział VII

Kontrola realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje:

1. Składanie rocznego sprawozdania do 31 marca następnego roku z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przez Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Przekazanie właściwemu wojewodzie, do dnia 31 marca każdego roku, rocznej informacji zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego.
3. Składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Rady Gminy.
4. Doraźna kontrola wydatków na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przez Komisję Rewizyjną Rady Gminy.

Rozdział VIII

Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Lipie wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych i narkotyków.
2. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne .
3. Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że jest to przestępstwo, na które niema przyzwolenia we współczesnym świecie.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
z określeniem kosztów ich realizacji na 2020 rok**

Lp.	GLÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA	FORMY REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR	KOSZTY w zł	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii. Cel: Zmniejszenie degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.	1. Działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego i psychologicznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, (alkohol, narkomania) i osób doświadczających przemocy w rodzinie w „Punkcie wspierania rodziny gminy Lipie”	cały rok	Przewodniczący GKRPA	38940,00	
		2. Praca GKRPA a) Nadzór nad realizacją Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	na bieżąco	Wójt Gminy Przewodniczący GKRPA		
		b) Przyjmowanie wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe.	na bieżąco	Przewodniczący /Sekretarz GKRPA		
		c) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta do przeprowadzenia badań przez lekarza biegłego w przedmiocie uzależnienia i opinia psychologiczna koszty badania lekarzy biegłych koszty postępowania sądowego.	zależnie od potrzeb 7x280 7x100	Przewodniczący /Sekretarz GKRPA	2660,00	

		d) Kompleksowe opracowanie dokumentacji pacjenta przy kierowaniu wniosku do Sądu Rejonowego celem skierowania osoby uzależnionej od alkoholu na leczenie stacjonarne lub niestacjonarne odwykowe.	zależnie od potrzeb	Przewodniczący /Sekretarz GKRPA		
		e) Nawiązanie bezpośredniej współpracy z Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Parzymiechach, Poradnią Odwykową w Kłobucku i Częstochowie celem leczenia osób z problemem alkoholowym z terenu gminy.	zależnie od potrzeb	Przewodniczący GKRPA		
		f) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, i narkotyków w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	zależnie od potrzeb	Wójt Gminy	800,00	
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	1. Udzielanie informacji dotyczących choroby alkoholowej, możliwości leczenia oraz form przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	na bieżąco	Przewodniczący GKRPA		

	Cel: Łagodzenie dolegliwości i rozkładu życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny.	2.Działalność GKRPA i wydatki z tym związane - zasady wynagradzania GKRPA: a) ryczałt miesięczny Przewodniczącego GKRPA za udział w komisji oraz koordynację działalności statutowej - 400,00zł brutto, b) ryczałt miesięczny sekretarza GKRPA za udział i obsługę posiedzeń komisji 250,00 zł brutto, c) ryczałt członków GKRPA za udział w posiedzeniach komisji 150,00 zł brutto. Podstawą naliczania wynagrodzenia członków komisji jest imienna lista obecności z posiedzenia komisji.	10 razy w roku	Wójt Gminy	4.800,00	
		3.Prowadzenie badań środowisk lokalnych, celem ustalenia diagnozy stanu problemów i zasobów alkoholowych.	cały rok	Wójt Gminy	3000,00	
		4.Współpraca z GOPS celem udzielenia pomocy rodzinom z problemem alkoholowym.	na bieżąco	Przewodniczący GKRPA	7500,00	
		5.Współpraca Policji w zakresie procedury interwencji wobec przemocy domowej.	na bieżąco	GKRPA		
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie	1.Współpraca z Powiatową Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Kłobucku.		GKRPA, uprawnione osoby i instytucje.		
		2.Pomoc rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub przemocy domowej -dożywianie dzieci z w/w rodzin w szkole.	na bieżąco	GKRPA, GOPS nauczyciele oraz uprawnione osoby i instytucje	4.000,00	
		3. Prowadzenie programów profilaktycznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia w ramach sportu szkolnego i innych	na bieżąco	Dyrektorzy i nauczyciele szkół z terenu gminy, uprawnione osoby ,	1000,00	

	pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	zajęć sportowych, jako zajęć profilaktycznych.		instytucje.		
		4.Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców gminy na temat alkoholu, narkotyków, dopalaczy, wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych i przemocy poprzez zakup materiałów edukacyjnych, ulotek, plakatów.	na bieżąco	GKRPA	2.000,00	
IV	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	1. Współpraca z: – Parafią Lindów w zakresie profilaktyki uzależnienia - dofinansowanie grupy parafialnej świątlicy środowiskowej celem wypełnienia czasu wolnego dzieci i młodzieży.	na bieżąco	GKRPA	8.600,00	
		2. Obsługa GKRPA, zakup materiałów biurowych, znaczków pocztowych do wysyłania korespondencji służbowej, sprzętu biurowego i artykułów spożywczych.	na bieżąco		700,00	
		3. Dofinansowanie Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii- Oddział terenowy, Zimnowoda 59, 42- 164 Parzymiechy.	na bieżąco		500,00	
V	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz	1. Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.	na bieżąco	Wójt Gminy		

występowanie przed sądem w charakterze świadka.	2.W przypadku stwierdzenia sprzedaży alkoholu : - osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym, - osobom do lat 18, -na kredyt lub pod zastaw, -bezwzględnie wstrzymać zezwolenie i skierować wniosek do Sądu. promocji napojów alkoholowych z				
	3.Podejmowanie działań w przypadku handlu alkoholem niewiadomego pochodzenia, reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.	na bieżąco	GKRPA		
	4.Diagnozowanie i monitorowanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych w Gminie Lipie.	aa bieżąco	GKRPA		
	5. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.	na bieżąco	GKRPA		
RAZEM					74500,00